

RENOSCRIPTO

Editie 109 | juni 2022 | € 12
Afgiftekantoor: Gent X - P2A9284

Platform voor de architect, aannemer en de projectmarkt
actief in renovatie, restauratie & herbestemming

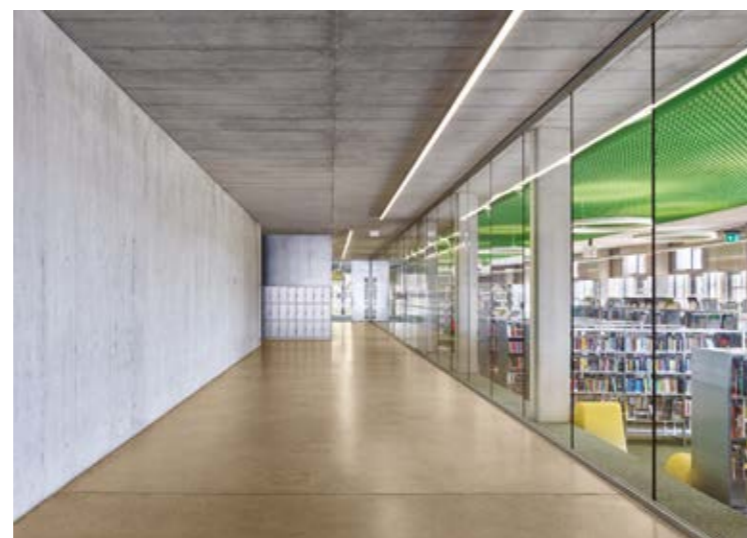
forsterfuego®light

**Het betrouwbare
stalen profielsysteem
voor brandveiligheid**

Maximale transparantie, een strak design en solide beveiliging. De brandwerende profielreeks Fuego Light in staal (en roestvrij staal) is met succes getest, volgens de Belgische norm inzake brandwerendheid.

Slanke profielen zorgen voor maximale transparantie en de combinatie van staal met glas bewijst dat schoonheid, zichtbaarheid en verlichting niet altijd moeten inboeten voor veiligheid.

De brandwerende deuren hebben een brandweerstand EI1-30 en EI1-60 (met Benor/ATG goedkeuring). Voor de brandwerende wanden bestaan er profielreeksen voor EI30, EI60, EI90 en zelfs tot EI120. Ook wanden met gekleefd glas zijn een mogelijkheid.

forster

Reynaers Aluminium
Oude Liersebaan 266, B-2570 Duffel
Tel. +3215.30.85.33 / luc.hermans@forstersystems.com
www.forstersystems.com

RENOSCRIPTO

Een uitgave van

OOLA bv
Veldemeersdreef 3
9880 Aalter
+32 50 250 170
info@omicron-media.be

Hoofdredacteur

Jesse Van Daele

Redactie

Jesse Van Daele, Sam Paret,
Wim Vander Haegen, Wendy Thijs

Vormgeving

Bart Dermout & Cirkeline Halleman

Advertenties

Erwin Ooghe
+32 50 250 170
info@omicron-media.be

Vertaling

Joalis bvba

Druk

Perka nv
Industrielaan 12
9990 Maldegem
+32 50 716 071

Doelgroepen

Architecten & ir.-architecten,
interieurarchitecten, studie bureaus,
aannemers, overheidsdiensten,
projectontwikkelaars,
bouwpromotoren, patrimonium
beheerders, steden & gemeenten,
kerkfabrieken.

Copyrights

Alle rechten voorbehouden. Dit tijdschrift is auteursrechtelijk beschermd: uit deze uitgave mag analogo of digitaal niets gereproduceerd, verspreid of meegedeeld worden zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. Uitgever en auteurs verklaren dat dit magazine op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld; evenwel kunnen uitgever en auteurs op geen enkele wijze instaan voor de juistheid of volledigheid van de informatie. Uitgever en auteurs aanvaarden dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen gebaseerd op bedoelde informatie. Lezers worden met nadruk aangeraden deze informatie niet afzonderlijk te gebruiken, maar af te gaan op hun professionele kennis en ervaring en de te gebruiken informatie te controleren.

Poetin is een ecologist

This is not a drill. De grote prijsstijgingen van de afgelopen maanden zijn een blijver. Uiteraard zijn er bedrijven die van de wereldwijde onzekerheid gebruik maken om de prijs van hun producten en diensten kunstmatig op te schroeven, maar het einde van de Covid-crisis en vooral de oorlog in Oekraïne brachten de eerste echte tekenen dat onze grondstoffen en traditionele energiebronnen uitgeput geraken, niet duurzaam aangewend worden. Ze zijn nog niet op, maar de eerste schaarste manifesteert zich wereldwijd. En dat zorgt voor ongerustheid, marktinstabiliteit en een olopende factuur voor onze hele lineaire economie. En omdat die schaarste zich steeds verder zal doorzetten, ziet het er niet naar uit dat de prijsstijgingen zullen worden teruggedraaid. Integendeel.

Zelfs voor een traditionele sector als de bouw dringt een ommezwaai zich dus op. Deze keer horen we de schreeuw naar verandering, vernieuwing niet vanuit de consument/ bouwheer, maar vanuit de sector zelf. Door de recente ontwikkelingen dringt het bij tal van bouwbedrijven zelf door dat we zijn aanbeland in het doemtijdperk dat al zolang voorspeld werd door academici en groene jongens. Dat de slogan: 'dit kan niet blijven duren', geen verre toekomstdreiging is. Dat we vandaag in de miserie zitten. En dat we vanaf nu steeds sneller dieper in de put zullen zitten. Tenzij we er nu iets aan doen.

En dat merken we tijdens de vele gesprekken die we hadden bij het maken van deze editie. Opeens is circulariteit geen pure image building meer. Verdiepen steeds meer ondernemingen zich in het begrip. Informeren ze zich over hoe ze een omschakeling kunnen voorbereiden, uitwerken.

En laat ons hopen dat dit geen half werk is. Dat het beleid zich - onder druk van de sector - hier zal achter scharen (al is daar nog héééél veel sensibilisering voor nodig - merkte ik bij diezelfde gesprekken). Want zonder de nodige wetten, normeringen, bestraffen en belonen wordt het lastig. *The time is now.* Laat ons onze energie- en grondstofafhankelijkheid ten gronde aanpakken. Daar zullen we de komende jaren alleen maar de vruchten van plukken.

In onze geschiedenis maakten we de grootste sprongen voorwaarts tijdens turbulente periodes waarin onze maatschappij echt onder druk kwam te staan. En wie weet ... wanneer we over 50 jaar de balans opmaken en een politiker de nobelprijs uitreiken voor zijn grootste ecologische bijdrage, misschien komen we dan uit bij onze laatste tsaar.

Veel leesplezier
Jouw hoofdredacteur
Jesse

TOPLIN

LIJNOLIE- STANDVERF

Magda, Meester Laborant

Bij monumenten hoort lijnolieverf. Al honderden jaren bewezen als dé beschermer van hout. RIGO Verffabriek presenteert TOPLIN Lijnolie standverf. Voor buitenwerk en nu ook als noviteit, het technisch hoogstandje TOPLIN Aqua voor binnen.

Bel of mail ons voor technisch advies.
+31 (0) 255 54 84 48, INFO@RIGOVERFFABRIEK.NL

VOOR HUIDIG EN TOEKOMSTIG ERFGOED

DOKWEG 40 1976 CA IJMUIDEN NEDERLAND +31 (0) 255 54 84 48
INFO@RIGOVERFFABRIEK.NL RIGOVERFFABRIEK.NL

Opvallend Onopvallend!

TipCoat Leihaken

Verkrijgbaar in de kleur van elk leien dak

- 10 jaar garantie op de kleurvastheid.
- Het volledige zichtdeel op kleur.
- Elke leikleur mogelijk.
- Nieuwe verbeterde kwaliteit.
- Geen scherp uiteinde meer aan de zichtkant.
- **Gratis** zwart gecoat.

- Paars ●
- Groen ●
- Grijs ●
- Zwart ●

Informeer naar ons assortiment.

TipCoat leihaak zwart gecoat voor de prijs* van een blanke leihaak.
*vraag naar de actievoorwaarden

bové
Hooked on quality

www.bove-nl.nl

Inhoud

Jaargang 26 - editie 109 - juni 2022

Rondetafel Duurzame Gevelbekleding

Project Delen Private Bank

Project Wintercircus Gent

Op de koffie: PUUR interieurarchitecten

- 6 **Rondetafel Duurzame Gevelbekleding**
 - Hoe stomen we gevels klaar voor de toekomst?
 - Kennis delen om kennis te vermenigvuldigen
 - Voor niets gaat de zon op
 - Strengere brandwetgeving voor gevelsystemen
- 13 **Partner Content**
Knauf
- 14 **Op de koffie**
Bold architecten
- 18 **Project**
 - Delen Private Bank
 - Partner Content: Wilms
 - Partner Content: Sprimoglass
- 24 **De Biechtstoel**
Sofie Beyen
- 26 **Drieluik Sint-Niklaas**
 - Paterskerk
 - Het Landhuis
 - Project TMZN

- 32 **Techniek**
 - De opmars van ETICS
 - Partner Content: Caparol
 - Partner Content: Cantillana
 - Partner Content: SAKRET

- 38 **Interview**
Vlaanderen Circulair

- 40 **Partner Content**
VC Vloerbehandelingen

- 42 **Partner Content**
Renson

- 45 **Project**
 - Wintercircus Gent
 - Partner content: Enjoy Concrete
 - Partner content: RENOLIT
 - Partner content: Furnibo

- 54 **Interview**
Paul Meekels

- 58 **Expert**
FEREB

- 60 **Project**
 - Tuinen van Padua
 - Partner content: Verolift
 - Partner content: Dejong
 - Partner content: Eurabo

- 66 **Op de koffie**
PUUR Interieurarchitecten

- 69 **Project**
PUUR Interieurarchitecten

- 72 **Nieuws**
Buitenschrijnwerk circulair inwerken

- 77 **Partner Content**
Altrex

- 77 **Partner Content**
Rewah

- 78 **Ronde Tafels najaar 2022**

Hoe stomen we gevels klaar voor de toekomst?

Een goed gevelsysteem moet voldoen aan een aantal belangrijk voorwaarden. Het moet esthetisch, technisch correct, akoestisch, brandveilig en onderhoudsvriendelijk zijn ... En duurzaam. Maar wat is dat laatste precies? Zorgt een dergelijke gevel ervoor dat we flink besparen op onze energiefactuur? Stuwt hij de levensduur van een gebouw fors de hoogte in? Of houdt het meer in? We verzamelden opnieuw enkele experts rond onze tafel en gingen op zoek naar antwoorden.

Tekst: Jesse Van Daele - Foto's: Renoscripto

Kostenbesparing

Duurzaamheid wordt op dit moment vooral uitgedrukt in energie-efficiëntie. Terwijl dit slechts één aspect is. Om de bestaande subsidieering daarbij ten volle te benutten treedt daarbij vaak een overdimensionering op, wat niet duurzaam is. Eigenlijk zou de volledige ecologische voetafdruk van alle gebruikte gevelmaterialen - van grondstof tot verwerking en einde levensloop - in kaart moeten worden gebracht. Evenals alle winsten en verliezen daarbij. Zo kan dan het 'duurzame optimum' worden nagestreefd.

Maar dat is nu dus niet het geval. Belangrijkste reden daarvoor is dat het energieverhaal makkelijk te becijferen is. Dat de economische voordelen kunnen worden uitgedrukt in terugverdientijd en winsten. En hoe je het draait of keert: indien er geen onmiddellijk positief effect is op de portemonnee van de bouwheer verdwijnt de 'groene gedachte' snel in het niets.

Crisis grondstoffenmarkt

Al zien we nu toch een voorzichtige kentering. En deze vanuit de sector zelf. Langzaam maar slijpelt het besef door dat onze huidige manier van bouwen op zijn limieten botst.

Katalysators zijn de post-Covid heropstart en de oorlog in Oekraïne. Beide events en de effecten ervan maken ons duidelijk dat onze economie erg afhankelijk is van de beschikbaarheid van grondstoffen en energie. De huidige situatie met schaarste, onbetrouwbare levertermijnen leidt tot substantiële prijsstijgingen en veel onzekerheid.

Wordt het binnenkort beter? Wel, het ziet er niet goed uit. Wie een beetje uitzoomt ziet dat we onze beschikbare grondstoffen in sneltempo doorjagen. Iets waarvoor wetenschappers en groene jongens al jarenlang waarschuwen, maar waar we nu voor het eerst concreet mee worden geconfronteerd. De vraag dringt zich zo dan ook op: hoe moeten we omgaan met deze nieuwe

realiteit? En dat antwoord vinden we in de circulaire economie ...

Hoe circulair bouwen?

In onze huidige wegwerpeconomie importeren we grondstoffen op grote schaal en dumpen hen na gebruik als afval. De beschikbare grondstoffen geraken nu uitgeput, waardoor dit lineair systeem een eindig verhaal is. Op dit moment zijn we nog niet zo ver, maar door de schaarsheid wordt alles nu al fors duurder.

De circulaire economie - met circulair bouwen als onderdeel ervan - wil dit drastisch omgooien. Ombuigen naar een meer duurzame manier van bouwen. We moeten daarbij evolueren naar een gesloten cyclisch systeem, waarbij verdere

Waar staan we nu?

Op dit moment denken we met z'n allen helemaal niet circulair, enkel een kleine overtuigde minderheid is aan het pionieren. Een voorbeeld? Recent nog werd een compleet nieuwe, perfecte aluminium gevel afgebroken en gesloopt. Louter omdat de aangestelde interieurarchitect die gevel niet vond passen in zijn concept. Pure verspilling die aantoont dat er nog een lange weg af te leggen valt.

Elk bouwproject start nu met een ontwerp waarvoor materialen worden gezocht. In een circulaire economie zou dat precies andersom moeten. Eerst zouden we moeten onderzoeken wat aanwezig is, welke materialen voorhanden zijn. En van daaruit aan de slag gaan.

Materialen moeten we zien als legomaterialen. Op het moment dat het gebouw wordt afgebroken of een nieuw leven krijgt zouden ze moeten worden gerecupereerd, gesorteerd, gecodeerd met een QR-code of soortgelijk, geïnventariseerd en uiteindelijk opnieuw ingezet zonder waardeverlies. Maar dat is nu allemaal te duur. Afbreken, dumpen en nieuwe materialen laten aanrukken is nu veel en veel goedkoper.

Nood aan politieke daadkracht

Steeds meer bouwpartners raken overtuigd over de nood aan een nieuwe wind, een circulaire economie. Maar om echt wind in de zeilen te krijgen, missen we nog een positieve hefboom die het allemaal dwingend, concreter maakt.

Beste instrument daarvoor is een aangepaste regelgeving die circulair streven belooft en de huidige wegwerpmatenschap bestraft. Duurder maakt. Idealiter zouden we voor elke grondstof, elk materiaal, elk systeem de milieu-impact moeten berekenen voor de gehele levensduur. En die doorrekenen in de prijs.

Een dergelijke (r)evolutie wordt moeilijk te verteren. Een weloverwogen, gedragen en

Els Uvyn

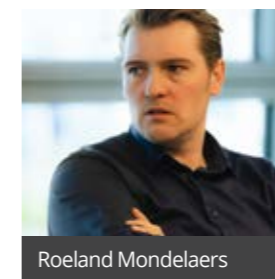
Gunter Vandervoort

Paul Hakkenberg

Raf De Preter

Roeland Mondelaers

Simon Perneel

Stephan Rogge

Stephanie Bevernagie

Thijs Prinsen

Deelnemers Ronde Tafel

Deze tekst kwam tot stand vanuit de gezamenlijke meningen van onze Ronde Tafel deelnemers. Indien je vragen of opmerkingen hebt, kan je hen steeds contacteren via onderstaande gegevens:

- **Aliplast**
Els Uvyn, Project Manager - els.uvyn@alipplast.com - www.alipplast.com
- **Bureau Bouwtechniek**
Raf De Preter, architect/ gevelexpert
raf.depreter@b-b.be - www.b-b.be
- **Dekton by Cosentino**
Stephanie Bevernagie, A&D Sales Manager Dekton by Cosentino Belgium,
sbevernagie@cosentino.com - www.cosentino.com
- **Green Building Projects/ Sempergreen Vertical Systems**
Simon Perneel, zaakvoerder - simon@greenbuildingprojects.be
www.greenbuildingprojects.be
Paul Hakkenberg, Area Sales Manager Benelux
paul.hakkenberg@sempergreen.com - www.sempergreenwall.com
- **Kingspan Insulated Panels**
Roeland Mondelaers, Business Development Manager Vlaanderen
roeland.mondelaers@kingspan.com
Gunter Vandervoort, Commercial Director Kingspan Belux
Gunter.Vandervoort@kingspan.com - www.kingspan.com
- **LENS'ASS ARCHITECTEN**
Thijs Prinsen, architect - Thijs@lensass.be - www.lensass.be
- **Outdoor Wood Concepts**
Stephan Rogge, CEO - stephan@outdoorwoodconcepts.be
www.outdoorwoodconcepts.be

gebalanceerde wetgeving is daarom cruciaal. Jammer genoeg ontbreekt het onze politiek aan visie. Al begrijpen we zeker dat een dergelijke complete omschikking heel lastig te omvatten is in nieuwe wetgeving.

Een bouwmeester zou dit kunnen trekken. Een visie ontwikkelen en de eerste krijtlijnen uittekenen. Maar na de doortocht van de laatste bouwmeester die zijn nek durfde uitsteken zijn zij op dit moment politiek gekortwiek. Waardoor ze bijna geen te ingrijpende veranderingen meer mogen promoten. Die evolutie zou best opnieuw herbekeken worden, bijgestuurd.

Werk aan de winkel

Het besef groeit dat circulariteit/ duurzaamheid meer dan een marketingtool moet zijn. Ecologische labels zeggen nu vaak te weinig over het product, de levenscyclus ervan, de productie. Om echt duurzame en circulaire oplossingen aan te bieden, hebben we de hulp nodig van alle bouwpartners. Zowel van fabrikanten, aannemers, architecten, studie bureaus als politici.

Op dit moment bereiden tal van fabrikanten zich voor op een eventuele circulaire omwenteling. Zo monitoren ze de herkomst van materialen, kiezen ze voor duurzame partners en kwaliteitsvolle materialen die een lange levensduur garanderen, onderzoeken ze montage en demontage, hergebruik, snelle en makkelijke integratie ...

Allemaal broodnodige en welkome stappen. Maar zoals gezegd is het toch vooral wachten op die politieke hefboom die echt voor een nieuwe manier van denken en uitvoeren moet zorgen.

Kennis delen om kennis te vermenigvuldigen

Kwalitatieve en duurzame gevelsystemen komen tot stand in nauwe samenwerking met alle betrokken bouwpartners. Belangrijk daarbij is dat elk van deze stakeholders – fabrikanten, architecten, studie bureaus, aannemers ... - zichzelf kritisch in vraag blijft stellen. Openstaan voor kennis, best practices, innovaties is de beste manier om te komen tot de beste resultaten.

Tekst: Jesse Van Daele – Foto's: Outdoor Wood Concepts, Bieke Claessens

Oproep tot sectorsamenwerking

De bouw is een erg traditionele sector. Gewoontegedrag ontwikkelt iedere fabrikant innovatieve producten en systemen op zijn 'eigen eiland'. Zonder daarbij onmiddellijk andere fabrikanten te betrekken met wiens systemen later sowieso moet worden samengewerkt. Gevolg: de producten en deelsystemen worden steeds verder geoptimaliseerd en verduurzaamd, maar het grotere plaatje – de volledige gevel in al zijn onderdelen – komt te weinig aan bod. Terwijl we weten dat 'het geheel meer is dan de som van de delen'. Langzaam zien we verandering. Steeds meer fabrikanten beseffen én pleiten voor samenwerking tussen de bedrijven onderling. En dat al van bij de R&D fase. Enkel zo kunnen verschillende gevelsystemen samen op punt worden gesteld.

Fabrikant als kennispartner tijdens de ontwerpfase

Ook in de ontwerpfase kan het beter. Het is frustrerend dat sommige architecten zich onvoldoende informeren. In lastenboeken merken we nog te vaak copy-pastewerk van hopeloos achterhaalde of zelfs foutieve informatie die rechtstreeks van het internet werd geplukt. Al is ook hier verbetering merkbaar. Zeker bij de grotere, gerespecteerde bureaus slaagt het ontwerpteam er steeds beter in om aan de juiste info te geraken. Dit door te bouwen op eigen kennisteams én op deze van betrouwbare kennispartners; meestal producenten en verdelers van gevelmaterialen. Om fouten in het ontwerpdossier en later bij de realisatie te vermijden, raden we het ontwerpteam aan om dergelijke gevelexperten zo vroeg mogelijk te betrekken. Uiteraard is het hierbij de bedoeling dat fabrikanten voor dergelijk overleg beslagen technische adviseurs afvaardigen in plaats van louter commerciële profielen.

De kracht van een bouwteam

Het besef is er steeds meer dat de kennis en ervaring nodig om een bouwwerk te ontwerpen

en op te leveren naar ieders tevredenheid en met inachtnaam van de geldende regelgeving niet meer in één architectenhoofd kan gevat worden. Dat de rol van de architect de laatste jaren is geëvolueerd van ontwerper naar een soort van commandocentrum dat de nodige kennis voor een bepaald project vergaart, synthetiseert, knopen doorhakt en vervolgens de vele partijen opnieuw aanstuurt. En dat telkens opnieuw gedurende de verschillende bouwfasen.

Niet verwonderlijk dat in veel projecten tegenwoordig gewerkt wordt met een bouwteam. Waarin zowel architectenteam, ingenieurs, bouwheer, aannemers, fabrikanten, experts ... op geregelde tijdstippen samenzitten om samen tot oplossingen te komen. Kanttekening hierbij is dat zo'n bouwteam vaak verandert gedurende het traject. Zeker bij openbare projecten kan een team in uitvoering duchtig verschillen van dat in studie- en ontwerpfase. Om frustraties hierover

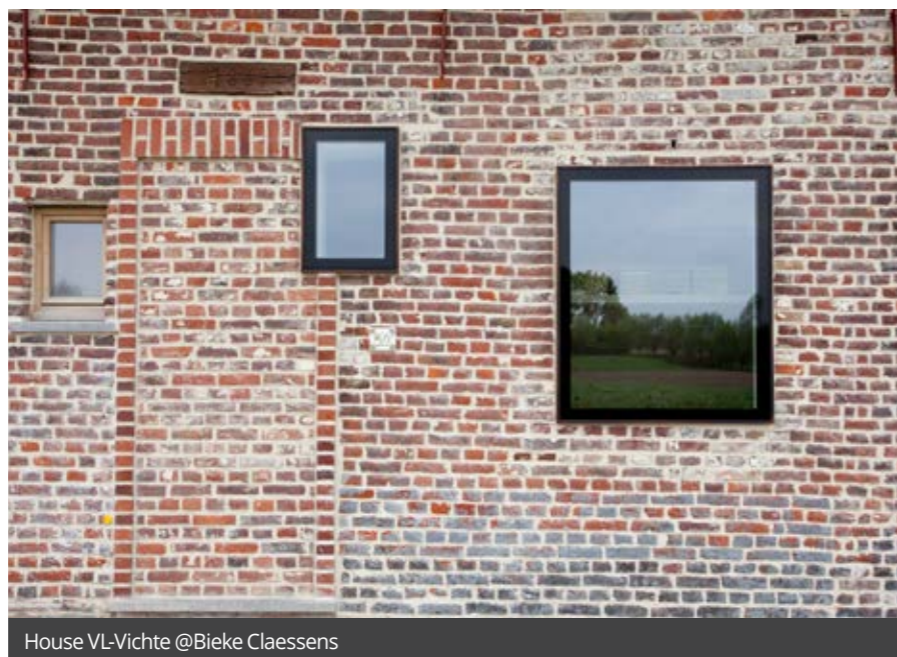
te vermijden is het best om hier op voorhand duidelijke afspraken te maken. En geleverde prestaties te vergoeden.

In particuliere projecten is het iets eenvoudiger om als productfabrikant direct te overleggen met aannemer, architect en bouwheer. Daar is er vaak meer vertrouwen en bereidheid om te luisteren naar kennis en expertise. En zo de meest aangevoelen keuze voor een project te selecteren.

Kwaliteitsbewaking tijdens de werf

Maar zelfs als alle voorgaande stappen met de beste bedoelingen werden uitgevoerd, zien we op het einde van de rit nog te vaak gevels die niet voldoen aan de geldende regelgeving. Die onvoldoende kwalitatief en duurzaam zijn. Die fout hiervoor ligt dikwijls bij een gebrekkige kennis van de plaatser zelf.

Hier geldt eigenlijk net hetzelfde als bij de architect. Er zijn tegenwoordig tal van materialen,

House VL-Vichte @Bieke Claessens

We streven best naar het aanbieden van volledige systemen. Een complete gevel in plaats van enkel de materialen

producten, systemen dat de plaatser onmogelijk alles kan kennen. Zelfs doorwinterde vakmensen zouden bij elk nieuw systeem best een stap achteruit zetten. En eerst onderzoeken hoe ze iets moeten uitvoeren, in plaats van er onvoorbereid aan te beginnen. 'We hebben het altijd zo gedaan', is tegenwoordig een erg gevaarlijk uitgangspunt. Vertrouwen is goed, controleren is beter – zo luidt het gezegde. Normaal hoort dit tot het takenpakket van de architect. Hij is

als partij bij uitstek geplaatst om op te treden als kwaliteitsbewaker. Maar opnieuw ... Hij kan niet alles weten. Om dit echt ten gronde te doen, moet hij zich opnieuw omringen met vakmensen met de juiste expertise.

Dus is ook hier een taak weggelegd voor de fabrikant. Via infosessies, roadshows, ontbijtsessies, netwerkvondens ... maken zij hun innovaties kenbaar. Uiteraard vanuit commercieel oogpunt om hun producten verkocht te krijgen, maar meteen ook om architecten, aannemers als plaatsers in te lichten over hoe een correcte installatie moet worden uitgevoerd.

In dit opzicht kan ook een werfbezoek van de fabrikant verhelderend zijn. De opstart is daarbij het moment bij uitstek om plaatsers te voorzien van de juiste tips & tricks. Beter (goedkoper) voorkomen dan genezen geldt hier.

Verikeanisering voor de bouwprofessional

De kennisoverdracht hoeft trouwens niet altijd face to face. Fabrikanten werken voortdurend aan eenvoudige communicatietools die een correcte installatie van hun systemen gevoelig verhogen. Online filmpjes, bijvoorbeeld. Die taalafhankelijk zijn. Materialen of verpakkingen voorzien ze daarbij van QR-codes zodat je die enkel hoeft te scannen om snel de meest eenvoudige en correcte manier van installatie te vinden.

Woodface by Outdoor Wood Concepts

Voor niets gaat de zon op

Al enige maanden staat de karige vergoeding bij ontwerpwedstrijden ter discussie. Architecten worden te vaak gevraagd om voor een beperkte verloning (soms zelfs volledig onbezoldigd) een ontwerp in te dienen. Dit gratis werken komt terecht steeds meer onder druk te staan. Datzelfde kan echter ook gezegd worden over ontwerpstudies die aan fabrikanten gevraagd.

Tekst: Jesse Van Daele – Foto: Philippe van Gelooven

Pervers systeem

Tijdens de wedstrijd fase gaan architectenteams vaak ten rade bij fabrikanten over hoe en op welke manier een afdoende oplossing kan worden geïntegreerd. Tot voor kort werd deze 'dienstverlening' meestal gratis uitgevoerd, met het oog op een eventuele latere samenwerking indien het ontwerpteam het project uiteindelijk binnenrijft. Welke kost kan je immers doorrekenen als de vragende partij zelf niet vergoed wordt?

Maar intussen wordt hier steeds vaker misbruik van gemaakt. Verschillende fabrikanten worden

met dezelfde vraag benaderd door architectenteams, puur en alleen om het dossier te verrijken. Met geen enkele intentie tot samenwerken achteraf. Ook hier zou paal en perk aan moeten worden gesteld. Het resultaat is nu al dat fabrikanten een lijst bijhouden. Wie niet op tijd en stond een bestelling plaatst, hoeft niet meer op goodwill te rekenen.

Ontwerp wedstrijden groeien zo steeds meer uit tot een pervers systeem waar veel onbezoldigde arbeid in wordt gestoken (die dan vaak ergens anders doorgerekend wordt).

cArAvAn @Philippe van Gelooven

De essentiële rol van vergroening voor de stad

Om klimaatdoelstellingen te halen, moeten we gezonde gebouwen creëren voor toekomstige generaties. Vergroening is daarbij een essentiële factor. Verticale tuinen of groene gevels zijn uitermate geschikt voor het vergroenen van stedelijke gebieden en hebben een positief effect op het milieu. Met de SemperGreenwall kan een grijze oppervlakte op een ruimtebesparende manier veranderd worden in een groene oase.

Tekst & Foto's: SemperGreenwall

Beplanting neemt schadelijke stoffen zoals CO2 en fijnstof op, heeft een verkoelend effect en zorgt voor biodiversiteit in de stad. Een groene gevel is niet alleen goed voor mens, dier en milieu, maar verhoogt ook de meerwaarde van het pand én levert fiscaal voordeel op.

De kracht van planten

Het SemperGreenwall groenegevelsysteem is ontwikkeld en samengesteld op een manier die de beplanting het beste tot haar recht doet komen. Het Flexipanel is de modulaire bouwsteen van de SemperGreenwall. In tegenstelling tot vele andere systemen, is bij het Flexipanel volledige doorworteling mogelijk. De planten kunnen door het membraan en het

groeimedium heen groeien. Hierdoor kunnen de wortels veel langer worden dan bij groene gevelsystemen waarbij de wortels alleen binnen in de behuizing kunnen groeien. Het resultaat: grotere, vollere planten en meer bloemen.

Daarnaast beschikt de SemperGreenwall over een Plant Care System. Dit geautomatiseerde irrigatiesysteem zorgt ervoor dat de beplanting de benodigde water en voedingsstoffen krijgt toegediend en op afstand kan worden gemonitord. Doordat de groene gevel non-stop in de gaten wordt gehouden, weet het Plant Care System ook direct wanneer de planten een afwijkende hoeveelheid water of voeding krijgen. www.greenbuildingprojects.be

SemperGreenwall Outdoor Greenhouse Berchem

Green Building Projects
Grote Moerstraat 76
8200 Sint-Andries (Brugge)
België

+32 50 68 09 50
info@greenbuildingprojects.be
www.greenbuildingprojects.be

Strengere brandwetgeving voor gevelsystemen

Bij het gevelontwerp en de keuze van de materialen dient goed nagedacht te worden over de brandveiligheid. Dit aspect is immers brandend actueel sinds het desastreuze incident met de Grenfell Tower in Londen in 2017. Het resultaat is een verstrenging van de wetgeving op vlak van brandreactie van gevels die zal gelden vanaf juli 2022. De nieuwe normeringen blijken echter bij veel aannemingsbedrijven onvoldoende gekend. Of worden te vaak anders geïnterpreteerd. Waardoor er problemen optreden bij de uitvoering.

Tekst: Jesse Van Daele – Foto's: Philippe van Gelooven

Het complete gevelsysteem

Belangrijkste wijziging is dat een gevel getest moet worden in zijn uiteindelijke toepassingsvoorwaarde. Dus niet alleen de gevelafwerking afzonderlijk maar in zijn geheel van de onderliggende lagen zoals bevestigingsmaterialen, draagstructuren, isolatie ...

Intussen bestaan er echter honderden, duizenden verschillende materialen, producten en systemen die op nog veel meer verschillende manieren met elkaar gecombineerd worden. Er zijn dus bijna geen testen en resultaten van 'standaardgevels' die je vooraf kan raadplegen en als attest kan gebruiken om hun conformiteit te bewijzen. In de praktijk moet je dus telkens opnieuw een test laten uitvoeren, die je nadien wellicht nooit meer kan gebruiken. Wat het proces duur en tijdrovend maakt. Op dit moment worden dergelijke test veelal achterwege gelaten.

Bijkomend probleem is dat ontwerpers tijdens de ontwerp- en studiefase een bepaald systeem voorstellen, maar dat in de aanbestedingsfase vaak gezocht wordt naar een (goedkoper) alternatief. Zeker in de huidige marktsituatie met prijsstijgingen, grondstoftekorten en oplopende wachttijden is dit schering en inslag.

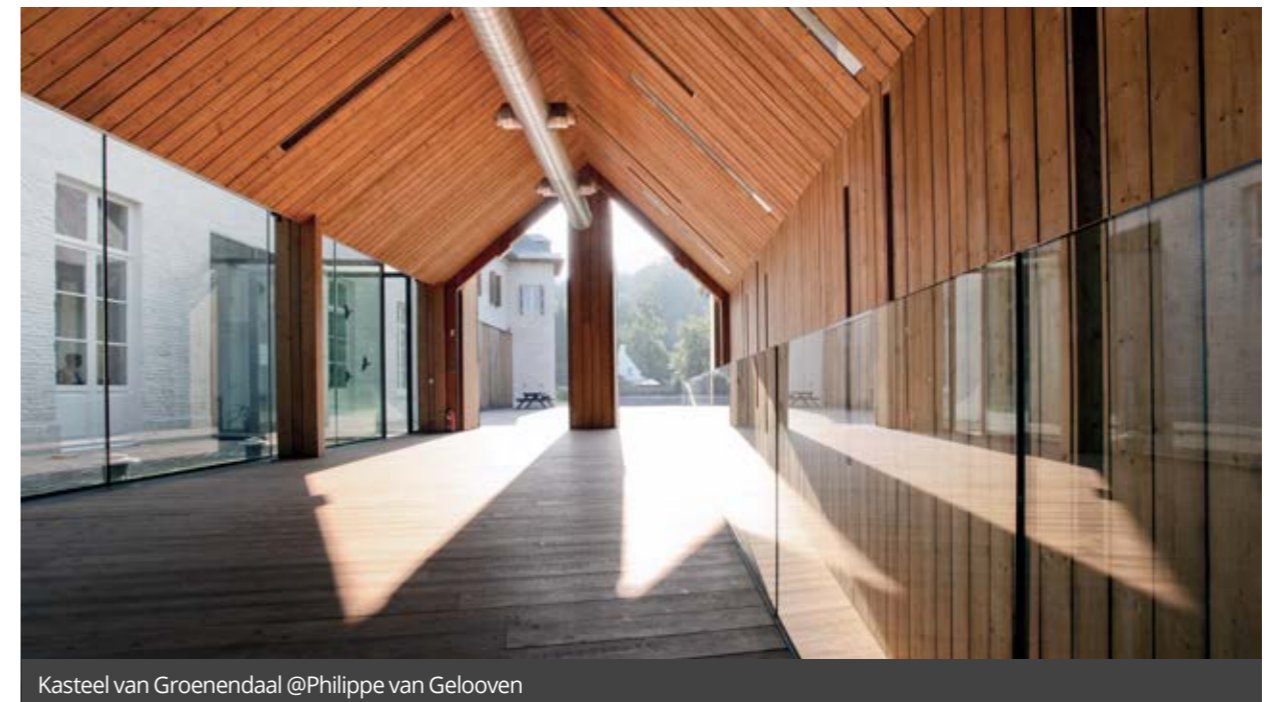
En geregeld wordt daarbij ingeboet op kwaliteit, duurzaamheid en veiligheid.

Op sommige werven wordt uiteindelijk gekozen voor een standaard gevelpaneel. Louter om de prijs te drukken. Beter een opgeleverd project dan een werf die het voorziene budget zwaar overschrijdt, wordt daarbij geargumentteerd. Maar dit houdt dus een enorm veiligheidsrisico in.

Er zal de komende weken en maanden nog heel wat discussie zijn over hoe dit kan worden opgelost. Daarbij is het belangrijk dat toch steeds gevraagd wordt naar de CE en DoP, waarbij de bouwpartners de bevestiging krijgen dat de gevelbekleding conform is met de gevraagde brandreactie. Het gaat immers ook over juridische verantwoordelijkheid.

Er zijn bijna geen testen en resultaten van 'standaardgevels' die je als attest kan gebruiken om hun conformiteit te bewijzen

Kasteel van Groenendaal @Philippe van Gelooven

Redefining Surfaces. Redefining Projects.

Louise is a Dekton façade renovation project located in Knokke. The result is not only a milestone in engineering, but also visually attractive.

Project Louise
Architect Koen Willem
Façade builder Apers en Partners bvba
Façade Dekton Zenith Solid Collection
Thickness 8 mm.

25 Year Warranty.

Find more projects, technical info and inspiration at cosentino.com

COSENTINO BELGIUM Koeweidestraat 44 | 1785 Merchtem / +32 (0)52 21 66 73
info.be@cosentino.com / Follow Us:

Knauf lanceert nieuw gevelisolatiesysteem 'Komfort-Wall Brick'

Gemiddeld ontsnapt 18 % van de warmte in een gebouw via de gevel. Door de technische prestatie van de buitenschil op te krikken, kan dus flinke winst geboekt worden in het energiezuinig maken van gebouwen. En dat is vandaag meer dan ooit aan de orde. Knauf breidt daarom zijn Komfort-Wall gamma van gevelisolatiesystemen (Etics) uit met het nieuwe Komfort-Wall Brick: de look van traditioneel of hedendaags metselwerk, gecombineerd met de strengste isolatienormen. Een architecturaal én technisch hoogstandje.

Tekst & Foto: Knauf

De vijf Komfort-Wall gevelisolatiesystemen van Knauf dragen door hun specifieke opbouw bij tot de energie-efficiëntie en het thermisch comfort van de woning. Naast de systemen Graphite (geëxpandeerd polystyreen), Protect (brandweerstand), Wood (houtvezels) en Color-X (felle kleuren), is er nu het nieuwe Komfort-Wall Brick: de look van traditioneel of hedendaags metselwerk, gecombineerd met hoge energetische prestatie. Meer keuze voor de bouwer dus,

maar ook meer architecturale mogelijkheden én voordelen voor de professional.

Moderne of traditionele afwerking

Een van de troeven van Komfort-Wall is de perfecte hechting van het isolatiemateriaal op de gevel en de afzonderlijke onderdelen van de gevelisolatiesystemen. Met Komfort-Wall Brick biedt Knauf nu extra afwerkingsopties, met het reeds uitgebreid aanbod aan gamma steenstrips of wandtegels verkrijgbaar op de Belgische markt. Die worden verlijmd op een sterke ondergrond van EPS-isolatie met een wapeningslaag van lijm-mortel en wapeningsnet. Zo combineert Komfort-Wall Brick de look van traditionele bakstenen of modern metselwerk met uitstekende energetische prestatie.

Door de twee soorten afwerking - steenstrips en wandtegels - biedt het Komfort-Wall Brick gevelisolatiesysteem nieuwe flexibiliteit voor architecten, en dat volgens de meest recente normen en stedenbouwkundige voorschriften in Vlaanderen, Brussel of Wallonië. De steenstrips zijn gemaakt van klei (NBN B 23-004) of keramische tegels (NBN EN 14411). Ze beperken ook het ruimteverlies, zijn snel en makkelijk te plaatsen en aan te passen aan de specifieke eigenschappen van elke gevel. Knauf Komfort-Wall Brick is een open systeem waardoor de architect, mits in acht name van een aantal technische kenmerken, vrij is om voor bepaalde uitvoeringen (vorm, stijl, kleur en opbouw) te kiezen zonder extra funderingen. Een techniek die zich perfect leent voor renovatiewerken. De afwerking met steenstrips maakt het mogelijk energetische prestaties te verbeteren zonder afbreuk te doen aan het algemeen uitzicht van het gebouw. Een volwaardig alternatief om tegemoet te komen aan stedenbouwkundige verplichtingen.

Door twee soorten afwerking biedt het Komfort-Wall Brick gevelisolatiesysteem nieuwe flexibiliteit voor architecten.

Energiezuinig in de hele cyclus

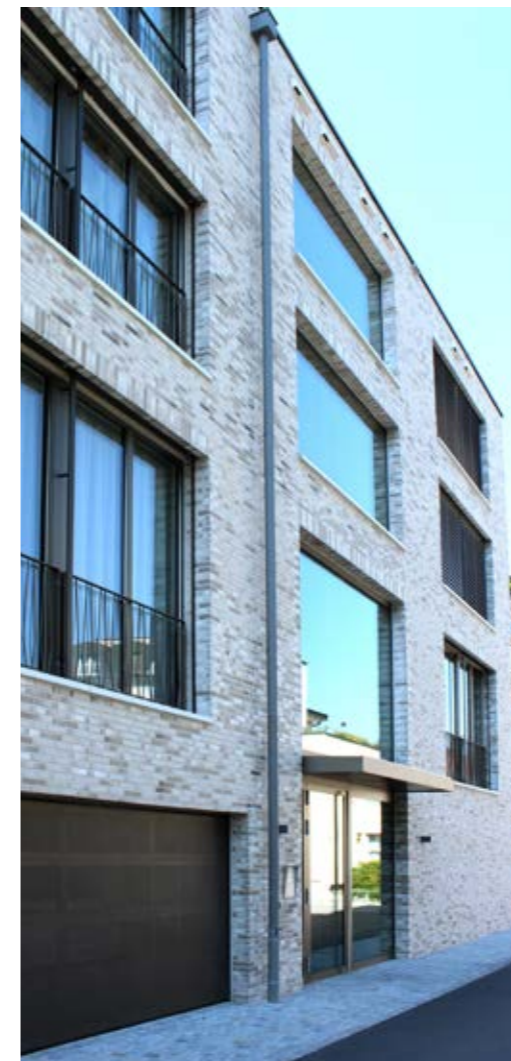
Door de minimale dikte van de Knauf steenstrips wordt het primaire materiaalgebruik tot 70 % gereduceerd. Bovendien vergt het productieproces van de in een oven gebakken steenstrips minder energie. En een kleiner volume vraagt dan weer minder energie voor het transport. Kortom, het Komfort-Wall Brick gevelisolatiesysteem is voor zowel architect, (ver)bouwer als professional een nieuwkomer met een veelbelovende toekomst.

Het ATG-certificaat nr. 3226 bewijst dat het systeem uit kwalitatieve producten bestaat en een jarenlange bescherming biedt tegen weer en wind. Het ATG-certificaat bevestigt dat het materiaal bestand is tegen een warmte/regencyclus gevolgd door vries/dooicyclus getest volgens genormeerde testprocedures.

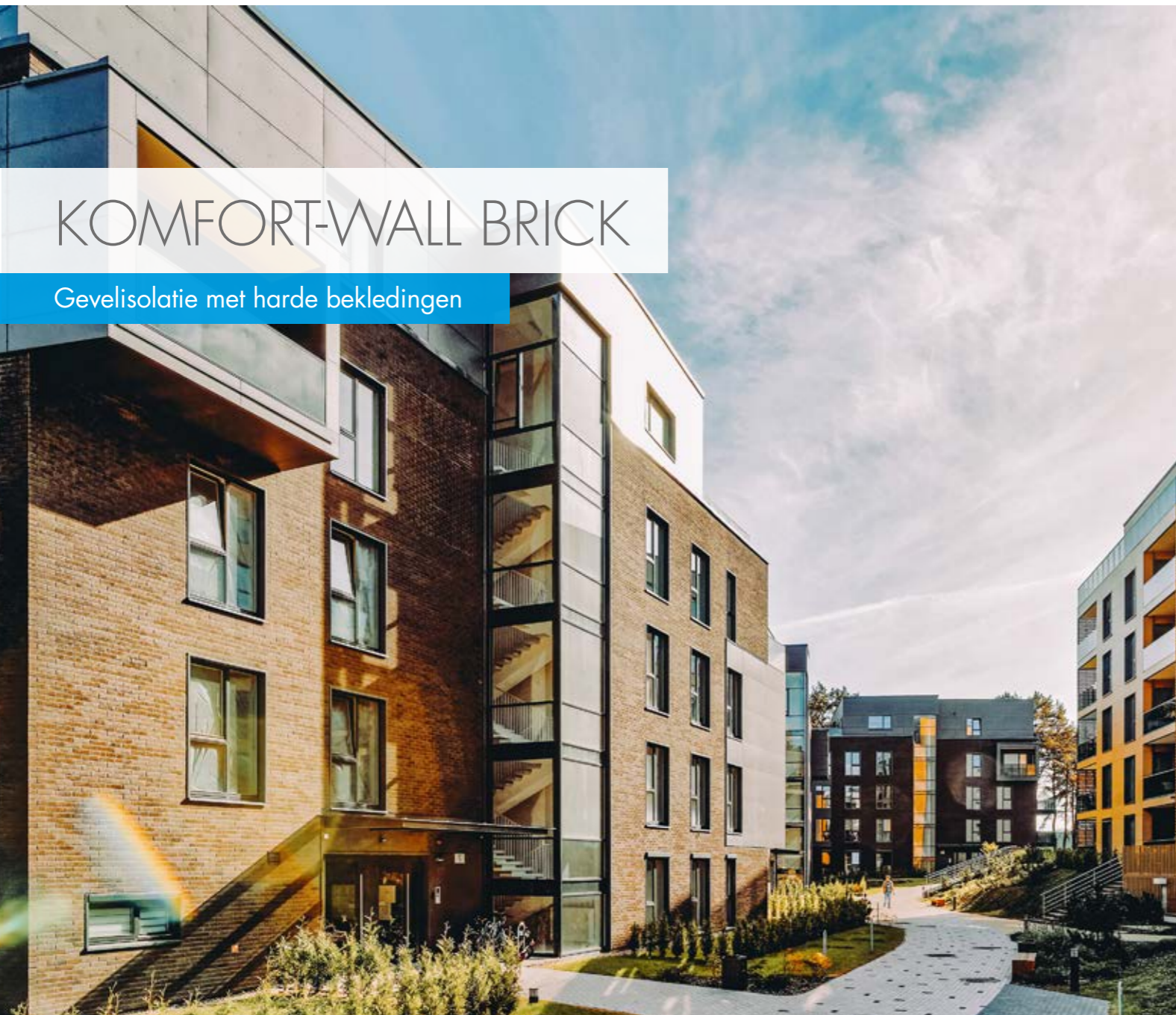
Knauf
Rue du Parc Industriel 1
4480 Engis
België

+32 4 273 83 11
info@knauf.be
www.knauf.be

KOMFORT-WALL BRICK

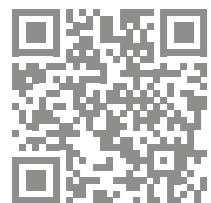
Gevelisolatie met harde bekledingen

Met zijn nieuwe gevelisolatie Komfort-Wall Brick biedt Knauf een compleet en performant systeem van isolatiepanelen in geëxpandeerd polystyreen met grafiet in combinatie met kleef- en wapeningsmortels. Voor de afwerking van de gevel kan je vanaf nu ook kiezen voor harde bekledingen zoals

steenstrips en tegels.

Deze slimme toepassing komt niet louter tegemoet aan stedenbouwkundige richtlijnen, maar opent de deur voor een grote keuze aan esthetische en duurzame afwerkingen. Ook de technische goedkeuring van Komfort-Wall Brick is het bewijs dat het systeem klaar staat voor elke uitdaging en dit voor jaren.

www.knauf.be/komfort-wall/brick

'Time for bold ideas!'

Veelaert Architecten en 8 Office Architects smolten eind 2019 samen tot bold architecten. Een zorgvuldig gekozen naam. Want Bold gaat in elk project, op elk niveau, op zoek naar het 'bold idea'. No-nonsense en no-dogmas, ruimtedenkend en ruimdenkend. Nu beide teams volledig geïntegreerd zijn tot één nieuw geheel, vonden we de tijd rijp voor een bezoek. Tijdens een geanimeerd gesprek keken vennoten Hans Janssen en Rein Geens terug op de afgelopen jaren, maar blikten ook vooruit. Naar de toekomst.

Tekst: Jesse Van Daele – Foto's: Bart Gosselin & Evelyne Moeneclaeij

Fusie van twee teams

Hans Janssen: "Toen ik in 2005 8 office architects opstartte, richtten we ons vooral op het ontwerpen en realiseren van retailprojecten, kantoorgebouwen en sporthallen. Maar geregeld gingen we ook aan de slag met openbare projecten zoals het Red Star Line Museum, de nieuwe inkomzone en roofvogelvolière in de Zoo van Antwerpen en het olifantenverblijf in Planckendael. Dergelijke projecten waren een speciale uitdaging waar we met plezier onze tanden in vastbeten. Tonen wat we in onze mars hadden."

"Als bij toeval kwamen we zo in contact met Veelaert architecten. Op korte tijd werkten we samen twee grote projecten uit in Antwerpen. De eerste kennismaking was bij de Dams, de herbesteding van een voormalige meisjesschool op de Meir tot residentieel complex. In plaats van elk afzonderlijk de ontwerpwedstrijd hiervoor te proberen winnen, besloten we toen de krachten te bundelen. Hetzelfde deden we voor de herontwikkeling van het oude postgebouw op de Groenplaats. En met succes. Voor beide projecten werd onze tijdelijke vereniging aangesteld."

"Van bij de start klikte het goed en ook gedurende het hele traject werkten onze teams heel constructief samen. Dus toen Jan Veelaert niet veel later vroeg om mee na te denken over de toekomst van zijn bureau, kwamen we al snel tot een overeenkomst. Dat leidde tot bold architecten, ontstaan uit de fusie van onze twee vennootschappen, met mezelf en Rein Geens van 8 office als vennoten. Jan werkte nog enige tijd mee als ontwerper, maar heeft intussen – in héél goede verstandhouding – afscheid genomen en geniet nu van zijn pensioen."

Op zoek naar het bold idea

Rein Geens: "Een groot voordeel van de fusie was dat de projecten van beide bureaus complementair waren. Veelaert legde zich voornamelijk toe op residentiële- en retailprojecten buiten de stad, terwijl 8 office vooral binnenstedelijk werkte. Veelaert deed ook aan masterplanning,

wat bij 8 office minder aan bod kwam. Door de fusie kunnen we nu heel breed werken. Wat een flinke meerwaarde is voor onze medewerkers."

"Tijdens de fusiegesprekken hingen we letterlijk de projecten waar we fier op zijn aan de muur en stelden ons de vraag waarom. Het bleek niet te gaan over de stijl, vorm of kleur, maar over het idee dat we konden integreren, realiseren. Het gaat over de goesting om telkens weer door te dringen naar de kern van de onderzoeksvraag en daar een insteek te vinden die niet voor de hand ligt. Die gedurfd is, stoutmoedig. Bold. Die zorgt voor een meerwaarde voor het project."

Hans Janssen: "Pas op, zo'n bold idea gaat over veel meer dan het bedenken van een opvallend ontwerp. In onze architectuur gaan we steeds op zoek naar oplossingen die even krachtig als elegant als doordacht als duurzaam zijn. Architectuur is op z'n best als het op alle vlakken ambitieus is. Als het een antwoord biedt op de vraag hoe we als maatschappij willen samenleven, als het ook nadenkt over hoe een gebouw binnen vijftig jaar kan functioneren, als het ook ruimte biedt aan meer abstracte begrippen zoals geborgenheid en emotionaliteit. En, op een meer praktisch niveau, als het ook de financiële en technische uitdagingen van een project rigoureuze aandacht geeft."

Start to BIM

Rein Geens: "De naamswijziging was één van de eerste stappen in een geleidelijk traject. Want veel meer dan een nieuwe naam was het de perfecte aanleiding om onszelf als bureau opnieuw in vraag te stellen, te herdenken. Zo stofften we bijvoorbeeld onze serverstructuur af én besloten we om met het hele team over te stappen naar BIM."

"We kwamen immers tot de nuchtere vaststelling dat deze evolutie zich sowieso zal doorzetten. En dat het beter is om nu op de kar te springen in plaats van de trein te missen. Het was de start van de befaamde 'struggleperiode'. Maar eenmaal het stof was neergedaald en we allemaal vertrouwd waren met het systeem

ontdekten we de absolute meerwaarde. Er kroop meer tijd in de ontwerpfase, maar op de werf waren er hierdoor een pak minder verrassingen. Mogelijke fouten werden vooraf gedetecteerd en opgelost waardoor je uiteindelijk tijd wint. Zelfs indien geen enkele andere bouwpartner BIM zou toepassen, zouden we het wellicht nog gebruiken voor al onze projecten. Maar BIM heeft dus vooral door het samenwerken met andere bouwpartners zoveel meer voordelen.

In deze fase zien we wel nog heel wat groeiomgankelijkheden en groeipijnen in dit samenwerken. Maar eenmaal het systeem volwassen is - en de meeste van de bouwpartners er vertrouwd mee zijn - zullen de voordelen gigantisch zijn. Niet alleen tijdens de bouwfase trouwens, maar gedurende de hele levensduur van een gebouw."

Absoluut hoogtepunt van het fusietraject was echter de verhuis naar onze nieuwe locatie in Berchem (zie verder).

Het bold team

We stofften onze serverstructuur af en besloten om met het hele team over te stappen naar BIM

Hans Janssen en Rein Geens
Vennoten bold architecten

Duurzaamheidschecklist

Hans Janssen: "De verhuis was het feitelijke einde van onze 'transitieperiode', al kom je natuurlijk nooit echt tot stilstand. Dat willen we zelfs helemaal niet, al mag het toch even iets rustiger" (lacht).

"Op de planning staat onder andere nog het ontwikkelen van een eigen checklist rond duurzaamheid. Waar we aan de hand van kritische vragen verschillende duurzaamheidsaspecten in een project al zeer vroeg in de ontwerpfase willen aftoetsen. In vraag stellen. Antwoorden op kunnen formuleren. Zo'n checklist zal daarbij zeker niet academisch zijn, maar eerder hands-on. ... Maar het project zit dus nog in de pipeline."

Bold over statuut erfgoedobjecten

Hans Janssen: "Nog iets wat best wordt aangepakt? Ja. Ons land telt bijzonder veel erfgoedobjecten met verschillende statuten. De discussie over wat waardevol is, is vaak

moeilijk en ook subjectief. Voor geïnventariseerd bouwkundig erfgoed ligt de beslissing bij de stedelijke diensten Onroerend Erfgoed. We zouden volgens ons moeten streven naar verschillende benaderingen afhankelijk van het erfgoedstatuut en de erfgoedwaarde van een gebouw. Gebouwen die effectief beschermd zijn als monument zouden nog beter beschermd moeten worden, terwijl er bij sommige gebouwen - geïnventariseerd als bouwkundig erfgoed - en met een lagere erfgoedwaarde misschien meer ontwerprijheid zou moeten kunnen zijn."

"In Antwerpen bijvoorbeeld is het hele gebied binnen de Leien CHE-gebied en daardoor 'wenselijk te behouden'. Dit 'catch all' principe bemoeilijkt het hele ontwerpproces enorm. Want binnen dit geheel zitten er ook heel wat gebouwen die deze bescherming absoluut niet verdienen. Let op: dit betekent niet dat we als architecten ons huiswerk niet meer moeten maken en onze voorstellen niet goed moeten beargumenteren. Zeker niet. Maar het overleg over de ingrepen mag ons inziens conceptueler

gevoerd worden. Nu wordt het vaak heel administratief afgehandeld. Hoe het beter moet, ligt buiten onze bevoegdheid. Al willen we uiteraard graag meedenken over mogelijke oplossingen.”

Niet groeien om te groeien

Rein Geens: “Hoe we de toekomst van ons eigen bureau zien? Wel, groei is zeker en vast niet onze drijfveer. In totaal tellen we nu een 25-tal medewerkers. Op deze schaal vinden we het fijn werken. We hebben voldoende kennis in huis om als professioneel bureau naar buiten te treden, met ervaren mensen en de nodige slagkracht om elk project in België aan te kunnen. Nu zit het vooral in plezier vinden en breed gaan in de projecten die we aannemen. Die diversiteit en wisselwerking houdt het voor ons en onze medewerkers boeiend. En dat is als drijfveer absoluut voldoende.”

Priesterwoningen omgevormd tot architectenhub

Hans Janssen: “Vlak na de fusie hadden we twee teams op twee locaties. Dat moest uiteraard veranderen en dus gingen we op zoek naar een nieuwe stek. Die vonden we door een kaart te maken met daarop de woonplaatsen van alle medewerkers en daarvan het middelpunt te bepalen. In die buurt gingen we op zoek en kwamen we uit op de site van het Sint-Stanislascollege in Berchem.”

Op deze site bevonden zich priesterwoningen die in 1923 werden gebouwd naar ontwerp van architect Jan De Vroey. Het gebouw had een L-vormig grondplan en vier bouwlagen. Op het gelijkvloers werden toen rijkelijke spreekkamers ingericht, een refter met bijhorende keuken en een portiersloge. Op de verdiepingen bevonden zich de effectieve woningen met telkens een studiekamer en een slaapkamer. Later ging een deel van deze inrichting verloren toen de priesters het pand verlieten en de ruimtes werden ingezet als studentenkoten.

“Met man en macht gingen we aan de slag om het gebouw om te vormen tot nieuwe werkstek voor onze architecten. En met succes. Een opmerkelijke transformatie leidde tot een nieuw en hedendaags kantoorgebouw waar we eind december vorig jaar samen met Patine architecten introkken.

Authentieke elementen

Rein Geens: “In de voorgevel gingen we terug naar de originele sobere lijstgevel uit 1923. De storende voorzetgevel uit de jaren '50 werd hiervoor verwijderd. De oorspronkelijke achtergevel in baksteenmestelwerk bleef wel behouden.”

“De gelijkvloerse verdieping wordt nu gemeenschappelijk gebruikt en bevat ontvangstruimtes, een refter en een keuken met bar. Alle waardevolle historische interieurelementen bleven bewaard en werden gerestaureerd: moulures, lambriseringen, glas in lood, terrazzo- en mozaïekvloeren. Ze verlenen het kantoor een unieke sfeer. Het is net door deze ruimtes dat de locatie leeft. Samen met de bar en het terras zorgen ze voor sfeer en gezelligheid. En die werkt echt teamversterkend.”

Ruime kantoorruimtes

Rein Geens: “De verdiepingen, waar de originele afwerking was verdwenen, vormden we om tot ruime kantoorruimtes. Het maatmeubilair kan daarbij

Bij gebouwen met een lagere erfgoedwaarde zou misschien meer ontwerpvrijheid moeten kunnen zijn

Hans Janssen en Rein Geens
Vennoten bold architecten

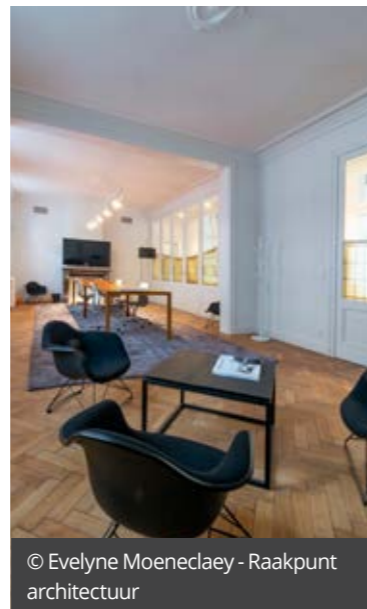

Vennoten Hans Janssen en Rein Geens

Onze ‘ontwerpstudio’ is een fysieke plek. Maar vooral een idee, een concept

Hans Janssen en Rein Geens
Vennoten bold architecten

© Evelyne Moeneclae - Raakpunt architectuur

Kantoor Bold Architecten

© Bart Gosselin

© Evelyne Moeneclae - Raakpunt architectuur

© Evelyne Moeneclae - Raakpunt architectuur

ingezet worden om in verschillende combinaties samen te werken. Ook de ledverlichting is hieraan aangepast: ze geeft een uniforme verlichting over de hele ruimte.”

“Naast de werkplekken zijn er op elke verdieping spreekruimtes en ruimtes om online vergaderingen te volgen. Bij de inrichting bleef de balkenroostering van de vloeren zichtbaar. Ertussen werden vilt akoestische panelen geplaatst. De wanden en vloerbekleding werden in helder wit afgewerkt, de houten invulwanden behielden hun natuurlijke kleur.”

Ontwerpstudio

Hans Janssen: “In het gebouw voorzagen we een ‘ontwerpstudio’. Een fysieke plek, maar vooral een idee, een concept. Op geregelde tijdstippen komen we hier met het team samen om een project kritisch onder de loep te nemen. Door er met z’n allen naar te kijken – ook met wie er helemaal niet bij betrokken is – willen we een tunnelvisie vermijden. Het laat ons toe om onszelf elke keer opnieuw in vraag te stellen, open te staan voor kritische bedenkingen en nieuwe ideeën en zo the bigger picture niet uit het oog te verliezen.”

“Iedereen in onze ontwerpstudio is gelijkwaardig, er is geen sterarchitect die alles beslist. Meer zelfs, ook andere bouwpartners, en zelfs klanten worden soms betrokken in het denkproces. En aan het einde van de rit haalt het beste en meest gefundeerde idee het. Zo simpel is het. Dankzij deze manier van werken doorbreken we de workflow en blijven we fris en gefocust. Zowel in ontwerpfase als in uitvoering.”

Bereikbaarheid troef

Rein Geens: “Het is fijn werken in de stad, het geeft een heel andere ambiance. Bovendien is het kantoor voor de meesten makkelijk bereikbaar via het openbaar vervoer of met de fiets. Wat echt een herademing is. Waar er vroeger 22 wagens voor de oprit stonden te niksen, is dit nu gereduceerd tot 3 à 4 wagens. De rest kiest erg bewust voor een alternatieve, meer duurzame verplaatsing.” ■

www.bold-architecten.be

Slimme schakeling hoofdzetel Delen Private Bank

Bold architecten leverde onlangs de verbouwing van de hoofdzetel van Bank Delen in Antwerpen op. Een prestigieuze herbestemming dat het architectenbureau uitvoerde in samenwerking met Bontinck Architecture & Engineering. Venoot Hans Janssen: "De bank beheert vermogens en begeleidt haar cliënteel zeer gepersonaliseerd bij het in kaart brengen en plannen van het globale vermogen. En een erg belangrijk onderdeel van de relatie met dat cliënteel zijn de regelmatige besprekingen in de bankkantoren. Om dat in stijl te doen kiest Bank Delen er dan ook voor om op lange termijn te investeren in haar 14 kantoren."

Tekst: Jesse Van Daele – Foto's: Karin Borghouts

De verschillende woningen werden gekoppeld maar behielden vooral vooraan hun eigen karakter, terwijl de uitbreiding achteraan en de connectie van de panden met beglaasde volumes voor een nieuw élan zorgt

ZipX[®]Zero

onzichtbaar en sterk

Zonwering

Al 45 jaar is Wilms uit Meerhout de specialist voor rolluiken en zonwering in de Benelux. We trekken voluit de kaart van verticale integratie: 'developed, designed and made in Belgium'.

Onze grote troeven: luchtdichte én onzichtbare plaatsing in nieuwbouw, een duurzame productie, gepatenteerde innovaties en een intensieve begeleiding tijdens zowel planning als plaatsing.

Kennismaken? Contacteer schaduwmeester Thomas Vanhauwere via architect@wilms.be.

Driedeling als uitgangspunt

"Zeker de historische hoofdzetel in Antwerpen diende na bijna 30 jaar gestage groei te worden aangepast. Het complex, bestaande uit tien particuliere herenhuizen, moest aangepast en uitgebreid om naast de lokale commerciële ploeg ook de administratieve diensten van de bank te huisvesten. De huidige indeling van de particuliere herenhuizen liet niet langer toe om op een efficiënte manier te werken."

"Ons ontwerp zocht in eerste instantie een slimme schakeling van de panden aan de Jan Van Rijswijcklaan

174 t.e.m. 192. Uitgangspunt daarbij was de driedeling van de bestaande panden. De eerste travee van de panden, met mooi geproportioneerde ruimtes aan de straatzijde, bleef behouden. Het oorspronkelijke karakter van de huizen

werd hier bewaard en ook aan de gevels veranderde niets. De volgende travee, met trappen, liften en bijhorende bovenlichten behielden we zo goed mogelijk. Al integreerden we hier waar nodig nieuwe circulatiekernen. De laatste travee aan de tuinzijde werd gebruikt om de panden met elkaar te verbinden. Hier waren immers doorheen de jaren verschillende oninteressante verbouwingen uitgevoerd waardoor het de plek bij uitstek was om op in te grijpen.

Spelen met ritmiek

Rein Geens: "De verschillende woningen werden gekoppeld maar behielden vooral vooraan hun eigen karakter. De noodzakelijke aanpassingen werden er uitgevoerd met behoud van het straatbeeld: een architecturaal waardevol geheel gelegen langs een belangrijke invalsweg van de stad Antwerpen."

Achteraan zorgt het contact met de tuin voor een duidelijke oriëntatie doorheen het gebouw. Verschillende vides, atriумы en daklichten laten licht door tot diep in het gebouw. Terrassen en balkons creëren rustpunten.

"De uitbreiding achteraan en de connectie van de panden met beglaasde volumes zorgt voor een nieuw élan. Waar in de historische ruimtes

[lees verder op p. 23 >](#)

PARTNER CONTENT WILMS

Onzichtbare zonwering van Wilms

Door de zuidoost georiënteerde voorgevel adviseerde Bold Architecten de installatie van ingebouwde screens om storend zonlicht buiten te houden en oververhitting tegen te gaan. De keuze viel op de windvaste screens ZipX Zero van Wilms uit Meerhout. De vakkundige plaatsing gebeurde door hun verdeler Schrijnwerkerij Ronny Wens uit Retie.

Tekst: Wilms - Foto's: © Jacob Ooghe

Voor de zonwering deed bold architecten beroep op de expertise van Wilms

Andres Lesire, marketing manager én schaduwmeester bij Wilms, is tevreden met het resultaat. "Het is leuk om onze producten in zo'n prachtige setting te zien. Alle details kloppen. De kleuren van het lakwerk sluiten naadloos aan bij het houten raamwerk en het screendoek uit onze eigen Wilms Collection matcht perfect met de rest van het gebouw. De geleiders en de kasten werden volledig ingewerkt achter de dagkanten. In opgerolde toestand zijn de screens onzichtbaar langs binnen en langs buiten. Bovendien zijn ze bestand tegen windstoten dankzij het gepatenteerde ZipX systeem van Wilms. Loskomen of stukwaaien is onmogelijk."

Wilms is een op en top Belgisch én Kempens familiebedrijf met focus op innovatieve producten, welzijn voor de medewerkers en een duurzaam productieproces. Het team van meer dan 200 schaduwmeesters staat daar elke dag garant voor.

© Karin Borghouts - Private Bank Delen Antwerpen

Dé Benelux-specialist in kwalitatieve rolluiken en zonwering

Wilms is sinds meer dan 45 jaar dé Benelux-specialist in kwalitatieve rolluiken en zonwering.

WILMS nv
Molsebaan 20
2450 Meerhout
België

+32 14 36 99 70
info@wilms.be
www.wilms.be

Want glas is zoveel meer dan een raam

Grote glaspartijen zorgen voor mooie vergezichten, maximaliseren de relatie met buiten. In onze hedendaagse architectuur speelt glas een steeds belangrijkere rol. En terecht. Maar toch beseffen veel bouwheren én ook ontwerpers te weinig dat ze dat glas ook zelf kunnen kiezen. En dat er daarbij een enorme keuze is. Van isolerende tot decoratieve beglazing: het productengamma van het 100 % Belgische Sprimoglass maakt oplossingen mogelijk die zich aanpassen aan alle types van architecturen.

Tekst: Jesse Van Daele - Foto's: Sprimoglass

Glasheldere oplossingen

Bij de keuze van een raam ligt de focus nog te vaak op het schrijnwerk. Terwijl glas qua oppervlakte veel meer impact heeft. Glas beschermt tegen oververhitting, tegen inbraak of letsel bij doorvallen. Het zorgt ervoor dat het warm blijft op koude dagen, en stil op drukke momenten. Elk raam kent zijn eigen noden ... en oplossingen.

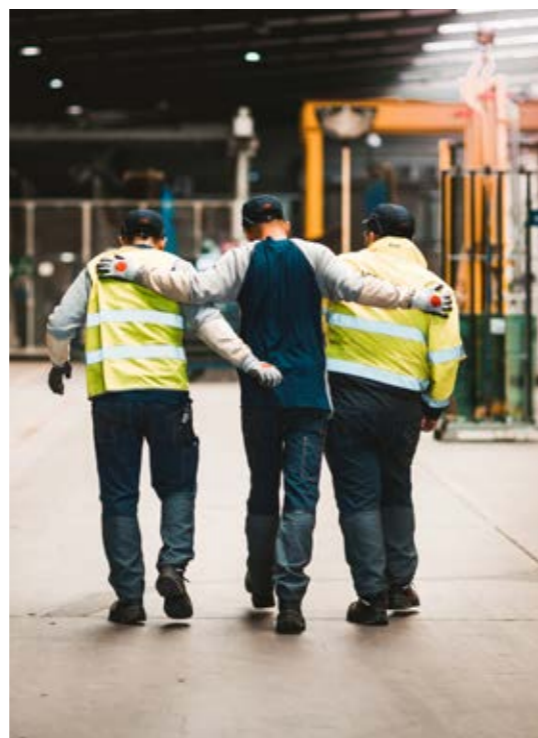
"Qua prijs is het glas zelf trouwens maar een fractie is van het budget (ongeveer 10 % van de totaalprijs van ramen). Natuurlijk is de combo doorslaggevend, maar we pleiten er bij Sprimoglass enorm voor om eens verder te kijken. En niet enkel tevreden te zijn met 'hoogrendementsglas', aldus Camille Trachet, Sales Manager bij Sprimoglass.

We helpen de juiste keuze maken

"Net om bouwheren, architecten en schrijnwerkers bij te staan in het maken van de juiste keuze, hechten we bij Sprimoglass heel veel waarde aan het geven van advies.

Precies dit onderscheidt ons: het delen van onze verregaande kennis en de daaraan gekoppelde ondersteuning. Klanten vinden bij ons steeds de beste oplossing voor hun project. Dus niet enkel de vaak voorkomende beglazingen zoals dubbele en driedubbele beglazing, zonwerende of veiligheidsbeglazing. Maar ook monumentenglas, XL-formaat beglazingen en nog zoveel meer."

"Onze kennis en ervaring delen we graag in elk specifiek project. Maar dat niet alleen. Op geregelde tijdstippen nodigen we architecten, schrijnwerkers, projectontwikkelaars en andere nieuwsgierigen uit op onze Masterclasses. Op onze sites, of op uitnodiging van een bedrijf. Wie onze Masterclasses volgt, leert naast het technische ook hoe het juiste kiezen tot enorme winst kan leiden. En zal vooral geïnspireerd terug naar de werkplek keren."

Topservice, van productie tot installatie

"We zetten steeds meer in op digitale tools. Momenteel ontwikkelen we een glasstool waar consumenten zelf het juiste Sprimoglass kunnen kiezen voor hun huis of project. Hiernaast beschikken we ook over een tool waardoor architecten, ontwikkelaars en schrijnwerkers hun bestelflow helemaal digitaal kunnen volgen."

"De hele client experience op peil houden, dat zit bij Sprimoglass niet alleen bij de verkoopafdeling. Dat is iets waar iedereen als één team, iedere dag opnieuw zich voor inzet. Zo zorgen we er samen voor dat onze klanten het beste glas kunnen kiezen voor hun project. Enkele weken geleden werden we hier zelfs voor beloond. Ons bedrijf won de award 'Best Managed Company'. Een prijs die ons bedrijf loofde voor zijn inspanningen om zijn mentaliteit en voortdurende streven om beter te doen. Voor zijn producten, zijn medewerkers en zijn klanten."

Sprimoglass
Route de Louveigné 94-96
4140 Sprimont
België

+32 4 382 41 50
info@sprimoglass.com
www.sprimoglass.be

vooraan vooral receptieruimtes en spreekkamers kwamen, voorzagen we in de uitbreidingen achteraan landschapskantoren en een personeelsrestaurant. De verschillende bouwstijlen van de gevels achteraan waren daarbij een troef. Zo konden we spelen met een interessante ritmiek tussen oud en nieuw."

Hans Janssen: "Een ondergrondse parking onder de tuin zorgt ervoor dat de parkeerdruk in de omgeving ongewijzigd blijft. Via een vide werd er daglicht in de parking getrokken. De hoogstamige bomen in de tuin bleven daarbij trouwens bewaard. Ze werden tijdig voorbereid op de werf en ook tijdens de werken werd er uiterst

voorzichtig mee omgesprongen om schade te voorkomen. Middenin de tuin voorzagen we bovendien een paviljoen dat zowel gebruikt kan worden als lobby en als hoogwaardige ruimte voor lezingen en recepties."

Tien werven

"De complexiteit was een uitdaging. Het was eigenlijk niet één werf, maar tien projecten naast elkaar. Met telkens een ander soort gebouw. Maar over het resultaat zijn we absoluut tevreden. En dat geldt ook voor de bouwheer. ■

Jansen AG was bij dit project een preferred partner & supplier.

Voor de Notre Dame hebben ze al iemand, wellicht?

Iedere editie zetten we een bouwprofessional in de stoel van zijn of haar keuze. De ideale plek om enkele vragen af te vuren om de mens achter de professional te ontdekken. Verrassend verfrissend. Deze keer in de stoel: ir. architect Sofie Beyen. Oprichtster van en vennoot bij Studio Roma, het Leuvense architectenbureau dat bekend staat voor zijn totaaloplossingen voor complexe vraagstellingen in een historisch kader.

Tekst: Jesse Van Daele – Foto's: Simon Van Ranst

1. Wat is je lijfspreuk?

“Neem je job heel au sérieux, maar jezelf niet te veel. Architecten zijn dagelijks aan de slag met maatschappelijk relevante dossiers, met geld en dromen van mensen. Het is daarom belangrijk dat we steeds het beste van onszelf geven, onze job met passie doen. Ook al gaat dat soms eens ten koste van onze weekends of vrije tijd. Belangrijk is echter dat we onszelf niet verliezen of te belangrijk gaan vinden. Humor helpt daarbij. Evenals het zichzelf blijven relativeren zodat we niet naast onze schoenen lopen. Luisteren naar anderen. In team geraken we trouwens veel verder dan alleen. Succes hangt af van alle bouwpartners. Van bouwheer tot plaatsers.”

2. Favoriete guilty pleasure?

“Af en toe 's avonds laat in de zetel achteruitzakken en een Engelse of Zweedse misdaadserie bekijken. Liefst met een glaasje witte wijn erbij. Da's puur genieten van geweldige landschappen en merkwaardige huizen. Al kijk ik toch vooral naar wat de personages drijft. De getormenteerde geniale politieagent, de op wraak beluste obsessieve moordenaar. Soms denk ik: was ik maar psychiater geworden. Maar al snel besef ik dat ik me toch het beste voel bij het tekenen tussen mijn stenen.”

3. All time hero?

“Ik vond niet onmiddellijk één naam. Veel van onze historische gebouwen zijn zelf de helden. Maar als ik dan toch eentje moet noemen, dan graag Filippo Brunelleschi. Een architect, ingenieur, goudsmid en beeldhouwer uit de Italiaanse renaissance. Vooral bekend door zijn herontdekking van het perspectief en het bouwen van de koepel van de Santa Maria del Fiore. En volgens de overlevering ook de eigenlijke bedenker van ‘het ei van Columbus’. In Firenze ontwierp hij het Spedale (of Ospedale) degli Innocenti, het ‘Ziekenhuis van de Onschuldigen’. Dit oudste weeshuis ter wereld begeestert door zijn pure eenvoud en harmonie. Klassiek, origineel. Hier komt iedereen tot rust.”

4. Favoriete plekje op de wereld?

“Marseille, New York, Lissabon, steden met een skyline aan zee ... Ik was niet op vakantie zonder de zee te zien. Het is bijna genetisch bepaald. Mijn vader was een visserszoon, en zijn vader op zijn beurt ook. In mijn kindertijd trokken we met de hele familie steeds naar de kust en dat is blijven plakken. In eigen land ga ik nog steeds naar die plek van toen: Oostduinkerke. En geniet daar intens. Warm of koud, groen of blauw, rust of een hevige zeestorm. Altijd kan ik er de batterijen opladen.”

5. Hoogtepunt in je carrière?

“De abdij van Park- al is dat meer een hoogtelijn. Al meer dan 15 jaar is dat mijn project. Van bij de opmaak van het masterplan tot de restauratie van elk gebouw, elke vleugel. Het project startte met twee kleine paviljoentjes, het waren meteen mijn eerste projecten onder eigen vleugels. Nu werken we aan de laatste grootste fase, die zal tegen 2026 feestelijk afgerond worden. En daarna? Tja ... Dat is voorlopig nog een vraagteken. Misschien een project in het buitenland? Altijd al een droom geweest. Voor de Notre Dame hebben ze al iemand, wellicht?” (lacht)

6. Wat staat op je 'bucket list'?

“Tot voor kort stond daar met stip een bezoek aan Moskou. Het Rode Plein met zijn gekke, kleurrijke gebouwen. Maar die goesting is nu wel helemaal bekoeld. Dus ging ik op zoek naar een nieuwe kandidaat en die vond ik in Brasilia. De hoofdstad die in 1956 als uit het niets werd opgebouwd vanuit de 20e-eeuwse principes van Le Corbusier. Een mijlpaal in de geschiedenis van de stedenbouw. Elk element zou er in harmonie zijn met het algemene stadsontwerp. Wel, dat wil ik nog eens zien.”

7. Welke gênante gebeurtenis vertel je liever niet (maar doe je nu toch)?

“Als student architectuur organiseerden we lezingen in 't STUK kunstencentrum in Leuven. We wisten toen heel wat bekende namen te strikken: Rem Koolhaas, Zaha Hadid en ... bOb Van Reeth. De avond dat die laatste zou spreken, zat ik aan de kassa. Een grote man in zwarte leren jas kwam binnen en ik vroeg hem zijn ticket. Luid, zodat iedereen het goed hoorde, riep hij: maar juffrouw, ik ben de gastspreker! Ik kon door de grond zakken van schaamte. Niet zo lang geleden, tijdens een rondleiding die hij gaf in zijn abdij van Westvleteren, raketde ik de ervaring nog eens op. bOb wist uiteraard van niets meer, maar moest hartelijk lachen. We hebben dan een selfie getrokken en er een trappist op gedronken.”

8. Van welke innovatie (in renovatie) heb je hoge verwachtingen?

“Heel ons professioneel leven zijn wij, restauratie-architecten bezig met doordacht herbestemmen, hergebruik, duurzame en circulaire principes en materialen. Het is dan ook geweldig dat – uit noodzaak – die principes nu overwaaien. Dat het ook bij andere bouwprojecten een eerste reflex wordt. Ook stedenbouwkundig wordt er goetrouwens steeds meer gezien als motor van ontwikkelingen. Opwaardering ervan staat garant voor nieuwe dynamieken. Ik vind het prachtige tendensen.”

Een grote man in zwarte leren jas kwam binnen en ik vroeg hem zijn ticket. Luid riep bOb: maar juffrouw, ik ben de gastspreker!

Sofie Beyen
Studio Roma

9. Welke plaats, pand, gebouw, project wil je graag 'aanpakken'?

“Tom Thys sprak in de vorige biechtstoel over de Sint-Walburga in Brugge. Deze rijkste en meest zuiver barokke realisatie in Brugge met dynamische voorgevel, talrijke architecturale details binnen en buiten en prachtige tuin met orangerie rondom wou hij graag herbestemmen. Wel, met Studio Roma doen we graag mee! En als we dan toch bezig zijn, kunnen we meteen ook een andere Jezuietenkerk onder handen nemen: de Sint-Carolus Borromeuskerk in Antwerpen. Of ... en dan gaan we weer dromen ... een palazzo in Venetië. Ja, dat lijkt me misschien nog het meest uitdagende, interessante én leukste.”

10. Welke bouwprofessional zie je graag in de volgende stoel?

“Architecte en stedenbouwkundige Livia de Bethune, oprichtster van en partner bij architectenbureau Multiple in Brussel. Ooit studeerden en werkten we samen in een Brussels architectenbureau en onze vriendschap is gebleven. Met onze beide bureaus wonnen we onlangs de ontwerpwedstrijd voor het Station van Etterbeek. En ik kijk al heel hard uit naar onze samenwerking.”

Paterskerk, opnieuw ankerpunt voor de buurt

Op 25 maart 2019 startte de herbestemming van de Paterskerk in Sint-Niklaas. Het was meteen het startsein voor de volledige herontwikkeling van de Paterssite. In een eerste fase werden klooster en sacristie afgebroken. Daarna werd de kerk gerenoveerd en heringericht in functie van buurt- en verenigingsactiviteiten. Nu deze in gebruik werd genomen, zal gestart worden met de bouw van twee nieuwbouvwleugels waarna uiteindelijk de heraanleg van de kloostertuin het hele project zal afsluiten.

Tekst: Jesse Van Daele – Foto's: BEEL Architecten & Femke Vercauteren

Patersite Sint-Niklaas

De herontwikkeling startte al in 2014. Toen de stad Sint-Niklaas de kans kreeg om de volledige Patersite aan te kopen. Dus zowel de Heilig Hartkerk, het klooster van de paters Minderbroeders met kloostertuin, de parochiezaal (zaal Familia) met bibliotheek als de parking. Bedoeling was daarbij meteen om de aanwezige buurtfuncties bij de ontwikkeling van de site te behouden en te versterken.

Gedragen masterplan

In 2015 werden ontwerpers Bovenbouw Architectuur en Grontmij (nu Sweco Belgium) aangesteld om een masterplan op te maken voor de herinrichting van de site. Buurt en gebruikers van de infrastructuur dachten tijdens verschillende participatiemomenten samen met het stadsbestuur na over de nieuwe toekomst van de Patersite. Dit denkproces leidde tot waardevolle suggesties die werden verwerkt in het masterplan.

Dit waren de uitgangspunten ... De focus van het project kwam te liggen op duurzaamheid, gemeenschapsleven en sociale mix. Zaal Familia verhuisde naar de Paterskerk die zou worden omgevormd tot multifunctionele ruimte met drie verschillende zalen. Het bestaande klooster en de huidige zaal Familia moesten worden afgebroken en vervangen door twee vleugels met appartementen. En er zou een rustige, publieke tuin komen voor (nieuwe) bewoners, de buurt en de gebruikers van de kerk.

Op basis van de voorgestelde uitwerking voor het masterplan werd een ontwerpteam gevormd. Dat bestond uit BEEL architecten, Landschap (studiebureau voor landschapsarchitectuur), Mouton (studiebureau stabiliteit) en IRS (studiebureau techniek). Zij zetten daarbij verder in op de thema's beleving, sfeer, oriëntatie, privacy, levenskwaliteit en duurzaamheid.

Voor BEEL Architecten beten Sophie Deheegher en Annelies Timmerman zich vast in het ontwerp en volgden ook de herbestemmingswerken op de voet. Ze werkten daarvoor nauw samen met de verantwoordelijke bouwheer en aannemer, ook beide vrouwen. "Man of vrouw, dat maakt eigenlijk geen verschil. Zo lang er maar hard, creatief en communicatief gewerkt wordt. Maar het was eens aangenaam om samen te werken met een volledig vrouwteam in het hoofdzakelijk mannenbastion dat de bouw toch is", aldus Sophie Deheegher.

Nieuwe doorgangen

Sophie Deheegher: "Het oude klooster renoveren bleek niet interessant omdat het gebouw te dicht stond bij de burens, waardoor er een privacyprobleem was. Hiernaast besloten we ook enkele andere, weinig waardevolle gebouwtjes die doorheen de tijd tegen de kerk waren aangebouwd, af te breken. We knipten de kerk zo als het ware los van de andere gebouwen en benadrukten het gebouw als oriëntatiepunt."

"Voor een nauw contact tussen kerk, straat en toekomstige publieke kloostertuin zorgden we daarbij voor nieuwe raam- en deuropeningen. Aan de Leopold II-laan en Truweelstraat kwamen ruime doorgangen die het gezicht van de Patersite naar de buurt toe maken. Zij zorgen nu voor een heldere en leesbare toegankelijkheid van de site.

Akoestisch comfort

Annelies Timmerman: "Opdat de Paterskerk na de renovatie de functie van zaal Familia kon overnemen, creëerden we binnenin de kerk drie zalen met verschillende omvang. We werkten daarvoor met een box-in-boxsysteem. Hierdoor vrijwaarden we de ruimtelijkheid van het gebouw én zorgden we ervoor dat de ingreep in de toekomst zonder schade aan te

brengen gedemonteerd kan worden. In de zalen kunnen zeer diverse activiteiten plaatsvinden: vergaderingen, lezingen, kaartnamiddagen, dansinitiatieven, eetfestijnen, tentoonstellingen ... Stevige akoestische ingrepen reduceerden o.a. de nagalmtijd enorm en zorgen nu voor het nodige comfort. Zowel voor de gebruikers als voor de buurt."

Energie-efficiënte aanpak

Sophie Deheegher: "Bij de herbestemming van de kerk kozen we resoluut voor een duurzame en energie-efficiënte aanpak. Al was dat door de monumentaliteit en het sterk wisselende gebruik geen evidente uitdaging."

Annelies Timmerman: "We beperkten de warmtevraag fors via een gedegen dak- en vloerisolatie. Het gebouw werd uitgerust met nieuw buitenschrijnwerk met thermisch geïsoleerde dubbele beglazing. De bestaande glas-in-lood panelen werden gerestaureerd en nadien ingewerkt in de spouw van het dubbele glas. Zeker op zonnige dagen zorgen ze ervoor dat de ruimte baadt in een zekere feestelijkheid. Ook verbeterden we de luchtdichtheid. Vloerverwarming zorgt er daarbij voor dat er nu een aangename constante temperatuur heerst in het gebouw."

"Wanneer een zaal in gebruik is, wordt die via luchtverwarming in combinatie met ventilatie snel opgewarmd tot de gewenste comforttemperatuur. De verwarming wordt daarbij voorzien door een geothermische warmtepomp in combinatie met zonnepanelen op het dak. In de zomer

werkt het principe trouwens omgekeerd. Dan wordt er warmte onttrokken aan de ruimte via de vloerverwarming en terug afgegeven aan de bodem. Zo zorgen we ervoor dat het grootste deel van de energievraag zelf wordt opgewekt."

"Verder vangen we het regenwater van het immense kerkdak volledig op voor hergebruik. Op dit moment hebben we hier dankzij het enorme dakoppervlak een flink overschot. Dat zullen we dan ook dankbaar inzetten voor hergebruik in de toekomstige nieuwbouwwoningen."

Sokkel als verbindend element

Om de Paterskerk en de twee nieuwe woonvleugels later als één geheel te laten samenwerken, werd een verhoogde sokkel voorzien. Deze verbindt de gebouwen en begrenst de toekomstige kloostertuin in het midden. Enerzijds vormt het een 'buffer' tussen straat en publieke tuin – waardoor de tuin als intiemer wordt ervaren. Anderzijds vormt de sokkel een 'drempel' tussen publieke tuin en privéwoningen, zodat bewoners zich de woningen kunnen toe-eigenen. Ter hoogte van de Paterskerk werd de rondgang een buitenruimte aan de polyvalente zaal.

Woningen en Kloostertuin

Met de werken aan de nieuwbouwwoonprojecten moet nog worden gestart. Het woonprogramma mikt daarbij op 32 woonunits. Er worden twee woonvleugels voorzien: een oost-westgebouw haaks op de Leopold II-laan en een noord-zuidgebouw haaks op de Truweelstraat. Tussen de gebouwen komt een besloten, publieke kloostertuin waarvoor Studiebureau voor landschapsarchitectuur Landschap de plannen uittekende.

Bedoeling is dat het een rustige ontmoetingsplek wordt voor de buurt. De tuin gaat daarbij uit van de eigenschappen van de 'Hortis Conclusis', een omsloten kloostertuin met rondgang en centrale ontmoetingsplaats. De uitvoering ervan start zodra de nieuwbouwwoningen klaar zijn. De timing hiervoor is nog niet gekend. ■

www.beelarchitecten.com

Jansen AG was bij dit project een preferred partner & supplier.

Co-working in Het Landhuis

Het historische Landhuis met iconische rode voorgevel op de Grote Markt in Sint-Niklaas kreeg onlangs een nieuwe invulling. Het 17e-eeuwse pand dat jarenlang leegstond werd opnieuw een plek die inspireert en ondernemers met elkaar verbindt. Na een grondige facelift en gloednieuw design biedt het Landhuis nu onderdak aan verschillende bedrijven en een horecazaak. Je ontdekt er een energiek allegaartje aan gedeelde en privé werkplekken, ruime vergaderzalen en ontspanningsruimtes. Het oude pand kreeg zo voor de zoveelste keer een nieuwe adem. Al ging dat omwille van een brand en een vorig leven als Chinees restaurant niet zonder slag of stoot ...

Tekst: Jesse Van Daele – Foto's: Annick Vernimmen

Gevel in ossenbloed

Samen met de Sint-Nikolaaskerk en de Cipierage is Het Landhuis één van de oudste gebouwen rond de Grote Markt. Het karakteristieke pand uit de 17e eeuw kende een rijke geschiedenis. Het deed ooit dienst als rechtbank, openbare slagerij, herberg, lokaal van de letterkundige kring, gendarmerie, zetel van het hoofdcollege van het Land van Waas, hotel en restaurant.

Wist je trouwens dat de rode gevelkleur van het gebouw – net zoals bij alle openbare gebouwen uit die tijd – oorspronkelijk was aangebracht in ossenbloed? Ongeletterden konden zo makkelijk herkennen waar ze terecht konden. In latere fasen werd die rode kleur zoals hier vaak behouden. Maar uiteraard werden er geen ossen meer voor geslacht.

Kleine ravage

Het architectenbureau dat de herbestemming in goede banen moest leiden was Ante Architecten uit Sint-Niklaas. Architectuur betekent – zoals ze zelf zeggen – een zoektocht naar de essentie, waarin de zintuiglijke en fysieke ervaring van ruimte, materie en licht centraal staan. Maar volgens het Ante-team moet een geslaagd ontwerp meer dan alleen mooi zijn, het moet ook goed aanvoelen. Functionaliteit, duurzaamheid en comfort moeten altijd voorop staan. Het evenwicht vinden met het esthetische, daar is het hen om te doen. En die visie komt perfect tot uiting in het Landhuis. We spraken af met architect Thomas Heyndrickx, partner bij Ante Architecten.

“Het project werd ons eigenlijk organisch in de schoot geworpen. We wisten dat initiatiefnemers Elke De Mayer van PR-bureau Wavemakers, Eva Van Osselaer van Soep&Zoet en iets later Michel Maes van Vastgoedgroep Huyzen al een tijdje

op zoek waren naar een pand op een toplocatie in Sint-Niklaas. Eentje waar ze niet alleen de groei van hun eigen zaak konden opvangen, maar meteen ook synergie konden creëren tussen ondernemers met dezelfde visie. Toen ik hun verhaal vertelde aan een kennis, stelde die voor om een kijkje te nemen in Het Landhuis. Het oude gebouw stond al acht jaar lang te wachten op een herbestemming.”

Zo gezegd, zo gedaan. Samen trok het drietal naar het kenmerkende pand op de Grote Markt. Achter de prachtige rode façade troffen ze echter een kleine ravage aan. Voor zijn leegstand deed het gebouw dienst als Chinees restaurant en was het geheel volledig ‘heringericht’. Ruimtes waren onoordeelkundig herschikt en de oude inrichting had overal plaats gemaakt voor Oosterse ornamenten. Bovendien had er in de jaren '90 een stevige brand gewoed. Het resultaat van dit alles? Het oude cachet van het interieur was volledig verdwenen.

“Enkel de gevel zelf, terecht geklasseerd als erfgoed, was na de brand gerestaureerd. Waardoor we hier zelf minimaal moesten ingrijpen. In nauwe samenwerking met Onroerend Erfgoed vervangen we het oude schrijnwerk en de glas-in-loodramen zodat er nu meer zonlicht in het gebouw kan treden én het geheel meteen voldoet aan de huidige normen.”

Splitlevels

“Voor we konden starten met de verbouwing en herinrichting, moesten we eerst schoon schip maken. Letterlijk. De vervallen inboedel en een grote hoeveelheid afval uit vooral de gotische kelder halen. Pas nadat een 50 à 60 containers rommel waren

Het Landhuis voorgevel @Annick Vernimmen

weggevoerd, kregen we een goed zicht op het gebouwskelet en zijn draagstructuur.”

“Er waren enkele forse uitdagingen. Zo hadden de ruimtes een erg grote plafondhoogte. Wellicht de reden waarom projectontwikkelaars hun neus hadden opgehaald voor het pand. Daarnaast waren er overal splitlevels. Enkele minderwaardige koterijen achteraan, braken we af in functie van een terras.”

“In totaal was er meer dan 600 m² vloeroppervlakte. Veel te groot voor beide zaken, waardoor beide dames besloten de resterende ruimtes in te richten in functie van een coworking space. Met een mix van kantoorruimtes en gemeenschappelijke faciliteiten.”

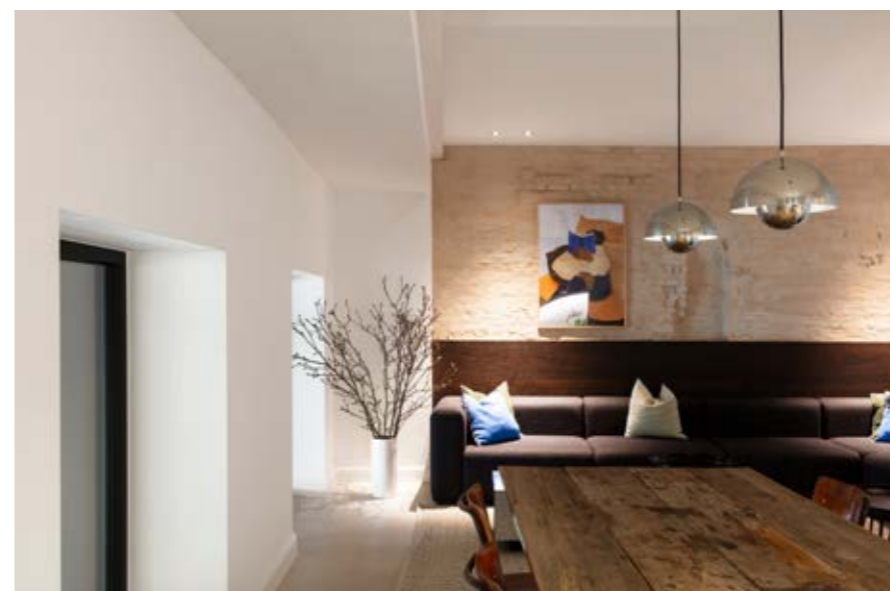
“Het was een hele puzzel om alles in te passen. Vooral de integratie van de technieken bleek een uitdaging omwille van de splitlevels. Toch slaagden we erin ondanks een beperkt budget ventilatie, verwarming, elektriciteit te integreren en het hele pand energetisch te optimaliseren.”

Brandschade

“Op de bovenverdieping kwam er nog een lijk uit de spreekwoordelijke kast. Onderzoek wees uit dat het dakspant – dat cachet gaf aan de zolderruimte – nog slechts met haken en ogen aan elkaar hing. Tijdens de stabilisatiewerken stelden we daarbij vast dat de vloerstructuur van eiken balken (eigenlijk eiken bomen) waarop alles ruste door de brand eind jaren '80 van vorige eeuw stevig was aangetast. Hierdoor moesten we de werken een tijdlang stilleggen, tot een nieuwe draagvloer was ingetimmerd. Deze werd daarbij meteen akoestisch op punt gesteld zodat er geen hinder was van de ruimtes boven naar beneden. En omgekeerd.”

“Ook in de onderliggende lagen bleek de vloerstructuur trouwens beschadigd door de brand. Gelukkig werkten we met een aannemer die ervaring had met dergelijke problematieken. Hij kon de structuur verstevigen zonder daarop stevig in te grijpen.”

“In samenspraak met de bouwheren tekenden we tot slot de interieurindeling uit en voorzagen de ruimtes van vast meubilair.” Zo werd het Landhuis opnieuw een levendige, bruisende plek en is het eeuwenoude gebouw klaar om een nieuw hoofdstuk te schrijven aan zijn eigen levensverhaal. ■

“We wilden absoluut de ziel van het gebouw bewaren”

In het bijzondere renovatieproject 'Project TMZN' waar wonen en werken gecombineerd wordt, biedt BLAF architecten een antwoord op het vraagstuk rond de leefbaarheid van de duurzame stad. Daarbij behandelen ze thema's als densiteit, functiemenging, mobiliteit, collectiviteit en diverse woonvormen.

Tekst: Sam Paret – Foto's: BLAF architecten

Positieswitch

Een gezin dat in Hamme woonde, was al een tijd op zoek naar een plek om zowel te wonen als te werken in Sint-Niklaas. Hun oog viel op een woning met magazijnen in de Mercatorstraat. De centrale ligging vlakbij het station was een troef om de mobiliteitsimpact te verminderen. Het was een droom om niet enkel een eigen praktijk op te starten, maar tot een coworking praktijk te komen met een kruisbestuiving tussen disciplines. Ze namen contact op met BLAF architecten om te onderzoeken of hun gewenste woon- en werkprogramma budgettair, functioneel en stedenbouwkundig compatibel was met de beperkingen en mogelijkheden van het perceel en zijn bebouwing.

Bart Vanden Driessche: “Qua grootte was het zeker geschikt voor gemengd functioneel gebruik van wonen en werken. Wij zagen er ook een manier in om het mooie achterliggende industriële gebouw te behouden en te renoveren. Een andere bepalende gedachte was de beslissing om het programma om te wisselen: de rijwoning aan de straatzijde werd coworkingpraktijk waardoor er een mix van functies in het straatbeeld komt, de achterliggende magazijnen in het binnengebied werden woning.”

Ontpitten en vergroenen

Het perceel in L-vorm was nagenoeg volledig bebouwd. Daar openingen in creëren, was een tweede belangrijke ingreep die BLAF deed. “Door afbraak van de tussenliggende aanbouwen kon het voorste volume aan de straat (coworking) losgekoppeld worden van het achterliggend industrieel gebouw (woning). Hierdoor ontstaat een groene buffer tussen de twee functies als open ruimte, die functioneel als parkeerplaats kan dienen maar vooral zicht, licht- en zonkwaliteit in het project brengt voor beide entiteiten. Ook de zuidgerichte voorgevel van de woning wordt zo zichtbaar van aan de straatzijde.”

De gelijkvloerse magazijnen achter het behouden industrieel gebouw werden eveneens afgebroken met behoud van de stalen structurele elementen als herinnering

aan het industrieel verleden van de plek. De te behouden en verbouwen volumes werden ontdaan van de niet-kwalitatieve en lichte invullingen en structurele gebreken. Wat overbleef was de structuur van beton, baksteen en staal. Dat werd behouden en daaraan werd een nieuwe kwalitatieve en lichte invulling in hout en glas toegevoegd.

Organisch vormgegeven woning

De hoofdbouw van de rijwoning was in goede staat en werd voor de coworking enkel low-cost technisch verbeterd (isolatie en technieken) met beperkte wijziging van de gevels. Enkel het buitenschrijnwerk en de dakconstructie werden aangepast en vernieuwd.

Achteraan introduceerde BLAF in de behouden kloeke structuur van beton, baksteen en staal een lichte, transparante, contrasterende, speelse en organisch vormgegeven invulling voor de woning. “We zijn in de eerste plaats ontwerpers en voor een stuk gebeurt dat intuïtief, maar ons werk wordt vaak gekenmerkt door een soort geometrie die het gevolg is van zowel bouwlogica als van natuur. Dat leidde hier tot een vorm die je kan vergelijken met een slak die bescherming vindt in zijn huisje. Binnenruimtes zijn teruggetrokken van de gevels waardoor kleine terrassen, balkons, lichtpartijen en ruimtes voor groen ontstaan. Deze beweging creëert meer privacy voor zowel de bewoners, coworkers als de omwonenden.”

Trias Energetica

Op de verdieping worden de ruimtes georiënteerd rond een centrale wenteltrap, waardoor elke ruimte aan een buitengevel grenst voor zonenlichtcomfort. Als basisprincipe wordt gewerkt volgens de trias energetica met als eerste stap de beperking van de energievraag en het aantal (nieuwe) materialen. Het beschermd volume van de woning nestelt zich binnen de behouden massieve structuur, die voor beschaduwing en thermische inertie zorgt. Het is als houtskelet opgebouwd met passieve isolatiewaarden en in ecologisch verantwoorde materialen: driedubbele beglazing, wanden en dak met 26cm en 24cm minerale wol, vloer met 12cm resol. De

hierdoor beperkte energievraag maakt geen gebruik van fossiele brandstoffen. De woning wordt voorzien van een compactunit, die zowel voor de sanitaire warmwaterproductie, voor de verwarming van de ruimte als voor de ventilatie zorgt.

“Het zit in ons DNA om zoveel mogelijk te bouwen volgens de passiefnorm en om zoveel mogelijk te recupereren, zowel vanuit budgettair als vanuit ecologisch standpunt. We moeten meer de reflex hebben om de lineaire bouweconomie voor een circulaire in te wisselen. De bestaande massieve structuur leende zich er ook toe om op een heel eenvoudige manier iets ecologisch en energetisch performant te bouwen. Vandaar dat die is opgenomen in het ontwerp en behalve functioneel ook sfeerbepalend is. We houden van pure architectuur met een minimum aan materialen. Daarnaast vinden wij dat gebouwen een ziel hebben en die wilden we bewaren. Daarom tonen we het met al zijn littekens.” ■

www.blaf.be

Coworking space

Het zit in ons DNA om zoveel mogelijk te bouwen volgens de passiefnorm en om zoveel mogelijk te recupereren.

Interessante dialoog door terugspringende invulling

De opmars van ETICS

Om een gevel af te werken, heeft de klant keuze uit verschillende systemen, met of zonder isolatie. Zoals de naam 'External Thermal Insulation Composite System' aangeeft, wordt ETICS, ook buitengevelisolatiesysteem genoemd, toegepast aan de buitenschil van een gebouw om de energieprestaties van zowel nieuwe als bestaande gebouwen te verbeteren. Op de markt is er een uitgebreid assortiment van ETICS-systemen beschikbaar om te voldoen aan de verschillende energie- en klimaateisen van deze tijd.

Tekst: Wim Haegen – Foto's: Cantillana Façade, Caparol, EAE, Sakret

Systemen

Gevelafwerking kan op verschillende manieren. In het verleden was dat vaak een niet-geïsoleerd systeem dat eenvoudigweg bestond uit een cementering op het metselwerk. Gezien het toenemende belang van energetische prestaties is dat een systeem dat vandaag nog zelden wordt toegepast. Een andere oplossing is een geventileerd systeem dat opgebouwd is uit een lattenwerk op de gevel met houten of metalen platen als afwerking. Dit 'bardage'-systeem is minder standaard en wordt eerder aangewend bij probleemgevallen, al dan niet in combinatie met isolatie tussen het lattenwerk. In plaats van een harde beplating (sidings of panelen) kan dat eventueel ook met pleisterplaten zonder isolatieplaat. Die platen kunnen dan bepleisterd worden of een afwerking met steenstrips of tegels krijgen. Ook dit systeem wordt tegenwoordig niet zo vaak meer toegepast. Meer en meer mensen kiezen vandaag de dag voor ETICS. Standaard bestaat dit systeem uit verschillende componenten, die laag per laag én rechtstreeks op de gevel worden aangebracht. Deze componenten zijn een lijmlaag, isolatiemateriaal, een wapeningslaag met glasvezelbewapening, een hechtingsprimer en de eindlaag. Deze laatste kan een sierpleister of 'crepi' zijn, maar ook steenstrippen, verf, keramische tegels, enz. Overigens hoeft men niet de hele gevel in hetzelfde materiaal af te werken. Er kunnen bijvoorbeeld visuele effecten worden gecreëerd met een combinatie van crepi en houtwerk. Het voordeel daarvan is dat het een gesloten systeem is, wat in dit geval betekent dat er geen bouwknopen of koudebruggen zijn. Alle sluit perfect op elkaar aan en vormt een performant buitengevelisolatiesysteem.

Wapeningslaag

Om van ETICS te kunnen spreken – en daar heerst momenteel links en rechts discussie over – is een wapeningslaag noodzakelijk. Het WTCB bijvoorbeeld heeft daar een afwijkende mening over, ook zonder die laag spreken zij van ETICS. Let wel, systemen zonder wapeningslaag zijn eveneens goedgekeurd, maar onder meer de leden van xthermo schatten de eventuele risico's anders in. Een wapeningslaag zorgt er

© Cantillana Façade

immers voor dat het systeem regendicht is, ook bij een afwerking met steenstrippen. Doorgaans oefent de sierpleister de beschermende functie uit, maar in geval van steenstrippen of tegels is die bescherming er niet. Het vocht kan dus nog altijd doordringen. Bij ETICS neemt de wapeningslaag die functie over, vandaar dat een afwerking met strippen of tegels ook in dat geval regendicht is.

Het WTCB publiceerde in mei 2021 de Technische Voorlichting 257 'Bepleisteringen op buitenisolatie (ETICS)', xthermo van zijn kant publiceerde eerder al het 'Handboek ETICS' met technische informatie voor nieuwbouw en na-isolatie. Het 'Handboek' is inmiddels aan de derde versie toe en is er destijds gekomen in afwachting van de TV 257 op initiatief van de ETICS systeemhouders die samen de Belgische federatie van fabrikanten van buitengevelisolatiesystemen (xthermo) vormen.

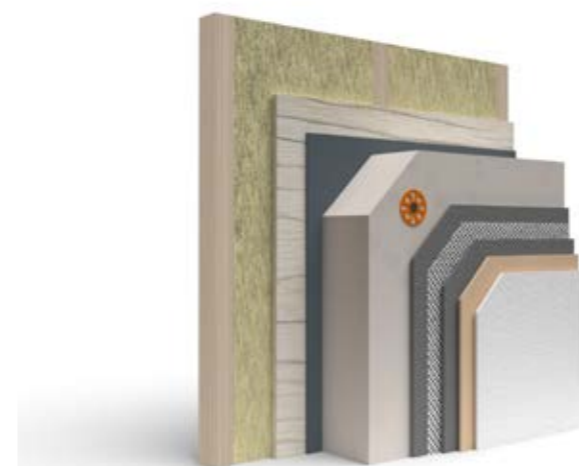
Eén systeemhouder

Hoever staat het vandaag met ETICS? Er is veel interesse vanuit de markt. Bovendien wordt ETICS door verschillende partijen, waaronder

ook verzekeringen, sterk geadviseerd. In dit geval wordt geëist dat de aannemer geschoold is en dat is ook logisch. Het is immers de aannemer (schilder of stukadoor) die het hele systeem moet uitvoeren en ETICS vereist nu eenmaal dat alle stappen correct verlopen. Als je een ETCS-systeem installeert, kies je best voor een gesloten systeem en voor één systeemhouder. Alle onderdelen zijn dan perfect op elkaar afgestemd. Kies je voor het mengen van systemen, dan kan dat voor uitvoeringsproblemen zorgen en dat is natuurlijk geen goed idee. De leverancier zal in dat geval bij eventuele problemen niet tussenkomen. Kies je voor één leverancier, dan heb je wél de garantie dat het systeem 100% klopt.

Thermische winst

Waarom ETICS? Wat is nu het grote voordeel? Op zich zorgt ETICS voor een regendicht systeem – een jas voor het gebouw dus –, maar de winst op thermisch vlak is de hoofdzaak. De isolerende factor, uiteraard in combinatie met de esthetische voordelen, is dé troef, en al helemaal als je de huidige evolutie van de energieprijzen ziet. Crepi alleen is dan wel esthetisch, de isolerende

© EAE - ETICS op timmerwerk

© EAE - ETICS met natuursteen

effecten zijn nagenoeg verwaarloosbaar, het 'oude systeem' levert geen energetische winst op.

Wat zijn die 'winsten'? Dat valt moeilijk in exacte cijfers of procenten uit te drukken. Veel hangt immers af van de dikte van ETICS (16 cm, 18 cm, 20 cm, ...) en van de Lambda-waarde (λ) van de isolatieplaten. Deze geeft de warmtegeleidbaarheid van een materiaal en bijgevolg ook de isolerende waarde aan. De waarde wordt uitgedrukt in W/mK. Hoe hoger de waarde is, hoe beter de warmte geleid wordt en dus hoe minder goed het materiaal isoleert. Een goed isolerend isolatiemateriaal heeft bijvoorbeeld een λ -waarde van 0,032 W/mK.

EPS, PIR, PUR

Doorgaans wordt bij ETICS geïsoleerd met EPS-isolatie. 'EPS' (expanded polystyrene) is een witte of grijze kunststof die bestaat uit kleine polystyreen bolletjes die uitzetten (expanderen) tot schuimkorrels. Met behulp van stoom wordt dat blokvormig gemaakt. EPS isolatieplaten kunnen in verschillende dichtheden en gewichten. Ook PIR isolatie kan, maar dat is duurder en de markt is dan ook een stuk kleiner. PIR is de afkorting van polyisocyanuraat en is vooral bekend in de vorm van de geelwitte platen die een hoge isolatiewaarde hebben. Een dunne plaat geeft al een hoge isolatiewaarde. PUR (polyurethaan) is een budgetvriendelijker alternatief voor PIR. Het verschil schuilt vooral in de verhouding van de grondstoffen (PU of

polyurethaan) en het productieproces, waardoor de fysicochemische verbinding in een PIR schuim intrinsiek sterker is. Hierdoor is er meer energie nodig om de verbinding te breken. Qua mechanische eigenschappen (bv. druksterkte) zijn beide types aan elkaar gewaagd.

R, Rd, Rc en λ

Die λ -waarde heeft men nodig om de R-waarde te kunnen berekenen. De λ -waarde geeft aan in hoeverre een isolatiemateriaal warmte doorlaat en gaat over het materiaal zelf. Het heeft dus niet direct te maken met hoe dik het wordt aangebracht. De R-waarde doet dat wel en geeft eenvoudig gezegd aan hoe goed het aangebrachte isolatiemateriaal isoleert. Hoe hoger de R-waarde hoe beter het materiaal isoleert. De R staat voor 'resistance' of 'warmteweerstand' en is afhankelijk van de λ -waarde, de dikte van het isolatiemateriaal (Rd) en de constructie met isolatie (Rc-waarde). Rd staat voor 'Resistance declared', of 'Aangegeven warmteweerstand' en is afhankelijk van de dikte van het isolatiemateriaal. De Rd wordt als volgt berekend: (dikte in centimeters / 100) / λ -waarde = Rd waarde. Rc staat voor 'Resistance construction' of 'Warmteweerstand van de constructie' en geeft de isolatiewaarde aan van de constructie (muur, vloer of dak) inclusief het aangebrachte isolatiemateriaal. Het berekenen van de Rc-waarde is geen eenvoudige klus, daarvoor doe je als vakman best beroep op een isolatiespecialist.

Rooilijndecreet

Een volgende vraag over ETICS brengt ons bij het rooilijndecreet. Hoe ver mag de buitengevelisolatie 'uitsteken'? Volgens het rooilijndecreet is dat momenteel 14 cm, maar er gaan veel stemmen op om dat te verdubbelen tot 28 cm voorbij de rooilijn. In principe is dat geen probleem want ETICS is een hangend systeem, er is geen extra

© Marc Sourbron - Architect Drieskens Dubois

fundering of 'sokkel' voor nodig. Er moet wel een aanvraag gedaan worden bij de gemeente, maar dat is doorgaans een formaliteit. Men wil veel zuiniger omspringen met energie, daarom is het belangrijk dat alle woningen energiezuinig worden. Vlaanderen bijvoorbeeld wil dat tegen 2050 elke woning energiezuinig wordt gemaakt en lanceerde daartoe het Renovatiepact. Om energiezuinig te worden, moet je vanzelfsprekend de kans daartoe krijgen, het zou dan ook 'raar' zijn mocht een doeltreffend systeem zoals ETICS door de gemeente geweigerd worden.

Luchtsponw

Wat met muren met een luchtsponw zoals veel oude gebouwen vandaag nog hebben? Dat blijkt niet zo eenvoudig. Met het oog op isolatie moet de luchtsponw luchtdicht worden gemaakt. Vaak is dat het voorwerp van een zogenaamde 'ingrijpende energetische renovatie'. Enkel-steense

muren kunnen op een relatief eenvoudige manier geïsoleerd worden, bij dubbele muren is dat een stuk lastiger. Men moet maken dat er geen enkele koudebrug mogelijk is. Moet je de luchtsponw ook opvullen in geval van een energetische renovatie met ETICS? Onderzoek wees uit dat de luchtsponw in een spouwmuur niet moet nagevuld worden op voorwaarde dat eventuele luchtstromingen in de spouw vermeden worden. Deze stromingen hypothekeren immers de verwachte isolerende werking van het isolatiesysteem. De bouwheer heeft er dus alle belang bij dit aspect te laten onderzoeken en eventuele ingrepen te laten uitvoeren. Ingrepen kunnen bestaan uit het opvullen van openingen zoals open stootvoegen of het strookgewijs afdichten van de spouw met samendrukbare isolatie (bv. glaswol) of PU-schuim daar waar deze toegankelijk is (bv. via zolderruimte).

Enkel-steense muren kunnen op een relatief eenvoudige manier geïsoleerd worden, bij dubbele muren is dat een stuk lastiger.

Besluit

ETICS zorgen niet alleen voor een energetische winst op korte termijn. Het is zonder meer de beste investering. Niet alleen de energiefactuur daalt, op langere termijn stijgt ook de waarde van het gebouw aanzienlijk. De isolatiewaarde is allesbepalend voor de totale waarde van een woning en dat belang zal alleen maar toenemen. En dan is er ook nog het gebruikscomfort: wonen in een goed geïsoleerde woning is erg aangenaam. Zelfs bij lagere temperaturen is het gevoel in de binnenruimtes altijd behaaglijk. ■

© Sakret

Beter dan ooit, met Caparol

Een mooi herenhuis is echt wel iets bijzonders: statig, elegant en een tijdloze prachtige bouwstijl. Wonen in zo'n huis is vaak een bijzondere ervaring. De hoge plafonds, de ruime kamers en de tijdsgeschied die in dergelijke gebouwen nog heerst, zijn onovertroffen. Maar er zijn ook nadelen. Vaak voldoen zulke huizen niet aan de moderne wooneisen. Ze zijn niet geïsoleerd en dat merk je in de eerste plaats in je portemonnee, maar ook in een onaangenaam gebrek aan behaaglijkheid en comfort.

Tekst: Jesse Van Daele - Foto's: Caparol

Gelukkig bestaan er mogelijkheden om de charme van statige herenhuisen te behouden én ze tevens aan te passen aan de noden van deze tijd. En dat kan met volledig behoud van de oorspronkelijke stijl en schoonheid van de gevels, met al hun kenmerkende stijlelementen.

Capatect System Comfort en Meldorfer steenstrips

Patrick Cools, Sales Manager Paint & ETICS: "Mooi voorbeeld daarvan vind je in Schepdaal. Een villa werd er uitgebreid met een modern woongedeelte in een hedendaagse stijl en met buitengevels in witte crepi. Dit nieuwe deel sluit perfect aan bij het oorspronkelijke, oude deel dat er nog precies zo uitziet als vroeger. In dat deel werden enkel de kopgevels grondig aangepakt. Die zien er nu weer uit als nieuw en zijn bovendien prima geïsoleerd. Het geheim? Ons Capatect System Comfort in combinatie met onze Meldorfer steenstrips."

"Meldorfer steenstrips kunnen in haast alle kleuren en structuren worden gemaakt, van modern tot klassiek. Hier werden ze perfect nagemaakt naar het voorbeeld van de originele baksteen van de voorgevel. Zelfs de bleker gekleurde spekbanden vallen niet te

onderscheiden van de vorige. Uiterlijk zie je nauwelijks verschil met de originele constructie. Maar ze is nu wel beter dan ooit."

Caparol: geniet van meer comfort in huis

Caparol is als Duits familiebedrijf al meer dan 50 jaar actief in België. "Verf en gevelisolatie, daar draait bij ons alles om. Maar hoewel isoleren langs de buitenkant eenvoudig lijkt, is het dat niet. De kunst zit hem in de materialen. Als voorloper op het vlak van gevelisolatie en dankzij jarenlang intensief onderzoek ontwikkelden wij technische, efficiënte en duurzame systemen waardoor we een oplossing hebben voor elk project."

"Ons thermische gevelisolatiesystemen zijn er in diverse opbouw mogelijkheden, en kunnen in diverse uitvoeringen afgewerkt worden. Gaande van de klassieke korrelpleister tot gladde pleister, betonlook en zelfs met baksteenimitatie - via ons uniek Meldorfer concept. We beschikken zelfs over het 'Capatect ProAttika'-systeem waardoor we een strakke afwerking zonder dakrand kunnen realiseren. Benieuwd naar de talloze mogelijkheden? Bezoek dan zeker onze website.

© Caparol

© Caparol

Uiterlijk zie je nauwelijks verschil met de originele constructie. Maar ze is nu wel beter dan ooit.

Long Life Protection: sneller droog, langer proper, langer mooi

Buitengevels krijgen behoorlijk wat te verduren: regen, vrieskou, wind, vuil en stof... Door onze ThermoSan verf- en pleister uit te rusten met Nanokwartstechnologie krijgen de producten een compact, robuust pantser tegen weer, wind en vuil. Hierdoor blijven onze crepigevels langer proper. De gewapende verf en pleister herken je aan hun 'Longlife Protection'-embleem.

DAW Belgium
Koeltorenlaan 2
3550 Heusden-Zolder
België

+32 11 60 56 30
info@daw.be
www.caparol.be

Dé Belgische Etics fabrikant

Een sterk Belgisch familiebedrijf met meer dan 60 jaar ervaring in de productie van hoogwaardige pleister- en gevelisolatiesystemen, dat is Cantillana Groep. Om hun klanten op een uiterst gespecialiseerde en professionele manier te bedienen werd in 2020 Cantillana Facade opgericht. Hier vind je state-of-the-art gevelsystemen die voldoen aan alle functionele en esthetische verwachtingen.

Tekst: Jesse Van Daele - Foto's: Cantillana Facade

Een oplossing voor elk project

"Onze speerpunten? De combinatie van een innovatief en toekomstgericht productaanbod, performante dienstverlening en gericht technisch advies", start Piet Bogaert, Managing Director Cantillana Facade ons gesprek.

"Ons compleet gamma gecertificeerde gevelsystemen beantwoordt aan de strengste normen inzake energie-efficiënt bouwen en renoveren. De oplossingen zijn afgestemd op alle mogelijke bouwmethodes en bieden de beste kost/efficiëntie verhouding. We spelen in op de meest uiteenlopende esthetische wensen van bouwheren en architecten met een brede waaier aan pleisters, steenstrips of keramische afwerkingen. Voor elke situatie een aangepaste oplossing, efficiënt en economisch verantwoord."

"Onze uitgebreide showroom biedt trouwens technisch inzicht in al onze thermische en esthetische geveloplossingen. Zo kies je met zekerheid het gevelsysteem dat beantwoordt aan alle wensen van jouw klant."

© Cantillana

Facade Expertise Centre

"Klanten informeren en gericht technisch advies geven is voor ons de basis van succesvolle samenwerkingen. Systeemoplossingen bieden immers de sleutel tot een technisch correcte en kwalitatief hoogstaande afwerking van een werf. Deze vertalen we zelfs naar thematische opleidingen voor onze professionele partners."

Pro Service & Korte Keten

"Als Belgische Gevelexpert leggen we daarbij de nadruk op het ondersteunen van onze klanten met uitstekende service. Vanuit ons Service Center in Sint-Pieters-Leeuw verzekeren we een permanente beschikbaarheid, efficiënte leveringen en gericht technisch advies."

"Cantillana Facade engageert zich bovendien om haar klanten te bedienen op een economisch en ecologisch verantwoorde manier. Vanuit onze Belgische productiefaciliteiten, en in samenwerking met lokale partners houden we de leveringsketen uiterst snel en efficiënt."

Facade Pro

Wil je de absolute garantie op een correct en duurzaam geïsoleerde of gerenoveerde gevel? Kies dan altijd voor een professional. Het Cantillana Facade Pro netwerk bestaat uit gespecialiseerde vaklui die bouwheren stap voor stap begeleiden bij hun project. Dankzij hun bewezen expertise is elke Facade Pro in staat om het volledige plaatje te bekijken: correcte analyse, aangepaste productkeuze en onberispelijk kwaliteitswerk.

"Elke pro kan ten allen tijde rekenen op de ondersteuning en begeleiding van het Cantillana Facade team. En precies dankzij deze nauwe samenwerking heb je de garantie op een perfect eindresultaat."

Cantillana Facade Center

Een bezoek aan het Cantillana Facade Center loont echt de moeite. Professionals, architecten en bouwheren maken er kennis met de verschillende oplossingen en afwerkingen. Maak een afspraak met een Facade expert en ontvang bovendien technisch advies op maat van uw project.

Oudstrijderstraat 58
1600 Sint-Pieters-Leeuw
België

+32 (0)2 333 87 90
sales.facade@cantillana.com
www.cantillana.com

SAKRET composietsystemen bij Thiry Paints Temse

Nieuwbouw of renovatie? Met SAKRET Façade ben je zeker van de meest hoogwaardige en innovatieve Duitse producten voor al jouw ETICS-toepassingen. Met complete gevelisolatiesystemen, bijhorende crepies en verven is geen klus te moeilijk.

Tekst & Foto's: Thiry Paints - SAKRET

© Thiry Paints - Sakret

De noodzakelijke en ambitieuze klimaatdoelstellingen en de huidige energiemarkt maken dat geen item in de bouwsector zo hot is als isoleren. De thermische gevelisolatiesystemen van SAKRET Façade bieden een oplossing voor

de meest technische vraagstukken wanneer je gaat isoleren aan de buitenzijde van je woning. Naast de hoogwaardige isolatieplaten en wapeningsweefsels, bieden de uitgebreide variëteit aan lijmen en wapeningsmortels een eindeloze waaier aan mogelijkheden om voor elk project en elke vereiste, dé oplossing op maat te bieden.

Persoonlijke touch

De ETICS-systemen van SAKRET Façade zijn zo opgebouwd, dat de verschillende lagen met elkaar samenwerken om de uiteindelijke effectiviteit van het systeem tot stand te brengen: energiebesparing in de winter, hittebescherming in de zomer en dus een hoger wooncomfort, besparingen voor de portemonnee en een mooie bijdrage aan het milieu.

Ook esthetisch zijn de moderne gevelsystemen van SAKRET Façade zeer divers, of het nu gaat om een sobere, moderne of klassieke look. Behalve een functionele bescherming tegen klimatologische invloeden, is de gevel van jouw woning ook meteen jouw uithangbord naar de buitenwereld. De juiste toepassing van gips bepaalt hier de eerste, vaak beslissende, visuele indruk van jouw huis of gebouw. De mogelijkheden zijn haast onbeperkt: gladpleister, dunne korrel voor

fijne structuur, dikke korrel voor een grovere look, structuurpleisters, betonlook, kwartslook, en ga zo maar door, ... met SAKRET Façade geef je jouw thuis de persoonlijke touch die jij wenst.

Benieuwd wat SAKRET Façade voor jou kan betekenen? Spring dan zeker eens binnen bij de specialisten van Thiry Paints in Temse. Zij zijn dé premium partner in Vlaanderen.

© Thiry Paints - Sakret

Thiry Paints - Sakret

Laagstraat 1
9140 Temse
België

+32 (0)3 710 69 90
temse@thirypaints.be
www.thirypaints.be/sakret

Vlaanderen Circulair: “We moeten meer en beter recycleren”

Tijdens de ‘Circular State of the Union’ van Vlaanderen Circulair brak Vlaams minister Hilde Crevits, bevoegd voor Economie en Innovatie, een lans om niet enkel maar vooraf maar vooral ook beter te recycleren: “Het moet onze ambitie zijn om tegen 2030 het hergebruik van onze materialen of de recyclage ervan te verdubbelen. Vandaag zijn we al voor 21 % circulair in Vlaanderen. Dat cijfer moet omhoog, voor ons milieu, maar ook voor onze onafhankelijkheid van het buitenland en de tewerkstelling in onze economie.”

Tekst: Jesse Van Daele – Foto's: Vlaanderen Circulair

Een uitspraak die bij ons wel wat wenkbrauwen deed fronsen. Dus spraken we af met Marc Dillen, directeur-generaal van de Vlaamse Confederatie Bouw en Milieu-expert Griet Goossens die beiden optraden als woordvoerders voor Vlaanderen Circulair.

Welke doelstelling wilden jullie bereiken met jullie ‘Circular State of the Union 2022’?

Marc Dillen: “Vlaanderen Circulair is het knooppunt en de inspirator voor de circulaire economie in Vlaanderen. Een partnerschap van overheden, bedrijven, middenveld en kenniswereld die samen actie ondernemen om duurzaam kringlopen te sluiten.”

“Door corona zaten de marktomstandigheden niet mee en kregen onze eigen werking en bij uitbreiding de hele de circulaire economie weinig wind in de zeilen. Nu zien we bijna het tegenovergestelde. De markt helpt ons om de transitie in te zetten. De actualiteit geeft ons als het ware meer slagkracht. En dit gegeven wilden we in de spotlights zetten met onze ‘Circular State of the Union 2022.’”

Griet Goossens: “Tijdens dit event op 25 april 2022 spraken Vlaams ministers Hilde Crevits en Zuhal Demir, bedrijfsorganisaties, het middenveld en de kenniswereld samen hun doelstelling uit om van Vlaanderen een regio zonder afval te maken en extra initiatieven te nemen op vlak van circulaire economie. Meer zelfs, 100 Vlaamse partners tekenden er toen een engagementsverklaring waarbij eenieder per domein zich officieel engageert om de circulaire transitie van de Vlaamse economie waar te maken.”

“Meer bepaald ging het daarbij over zes concrete domeinen: circulair bouwen, innovatie via de bio-economie, circulaire chemie en kunststoffen, meer recyclage en hergebruik in de maakindustrie en minder verspilling in onze voedselketen en waterkringlopen.”

Marc Dillen

Hoe helpt de actualiteit het circulaire streven?

Marc Dillen: “Circulariteit is al een aantal jaar ecologisch én economisch interessant. Zeker ook tijdens de coronacrisis. Al in mei en juni 2020 hielden Vlaanderen Circulair en VITO een enquête bij diverse organisaties. Ze peilden naar hoe die de Coronacrisis ervaren, hoe ze naar de toekomst keken en welke rol daarin was weggelegd voor de circulaire economie. 540 respondenten deelden hun visie. Eén van de markantste vaststellingen: circulaire bedrijven ervaren minder tekorten dan andere bedrijven en er leeft een groot geloof in de voordelen van een circulaire economie voor Vlaanderen.”

“Maar op dit moment staat de lineaire economie nog veel meer onder druk. De slag om de grondstoffen woedt in alle hevigheid. Denk maar aan de Europese inspanningen om bijvoorbeeld de afhankelijkheid van gas te verminderen. Of de forse prijsstijgingen van bouwmaterialen. Een circulaire economie is veel minder onderhevig

“Circulariteit is geen kwestie van geloof. Als de prijsstijgingen zich blijven doorzetten wordt het sowieso een evidentie.”

Marc Dillen
Directeur-generaal van de Vlaamse Confederatie Bouw

Vlaanderen Circulair

aan de risico's die gepaard gaan met een verhitte markt. Bouwbedrijven die de omslag maakten of aan het maken zijn, plukken hier momenteel de vruchten van. En diegenen die dit nog niet deden, worden nu met de neus op de feiten gedrukt.”

Moet circulariteit niet verder gaan dan meer en beter recycleren?

Marc Dillen: “Op dit moment recycleren we in Vlaanderen erg veel van onze bouwmaterialen. Een groot percentage van ons vroeger bouwafval wordt omgezet tot nieuwe grondstoffen die opnieuw ingezet kunnen worden zonder waardeverlies. Producenten van bouwmaterialen optimaliseren al een tijdlang hun productieprocessen in functie van recuperatie van grondstoffen, water en energie. Hierin

staan we veel verder dan de meeste andere landen. En onder druk van de grondstoffenschaarste wordt die ontwikkeling nu dus nog versneld.”

“Het is zo zelfs moeilijk om nog meer te recycleren. Er is gewoon niet genoeg ‘afval’ meer. En dus kunnen we naar een nieuwe fase: het bouwen van duurzamere, circulaire gebouwen. We zien daarbij vooral opportuniteiten bij nieuwe gebouwen. Bij ons bestaande patrimonium is dat veel minder evident. Om hierin te slagen, willen we in eerste plaats architecten en ingenieurs informeren, sensibiliseren en tools aanreiken. Want circulair ontwerpen gaat zoveel verder dan de klassieke opdracht.”

Griet Goossens

Circulariteit vraagt een complete mindshift. En die wordt ons inziens best geleidelijk ingevoerd.

Griet Goossens
Milieu-expert

Griet Goossens: “Ook bouwheren en gebouweigenaars willen we laten inzien dat circulair bouwen voordelen biedt. Misschien niet qua initiële investeringskost, maar wel als je de volledige life cycle cost in rekening brengt. Op lange termijn behoudt een circulair gebouw zijn waarde. Zelfs na de volledige levensduur blijven de aanwezige materialen waardevol.”

Wat is jullie ambitie?

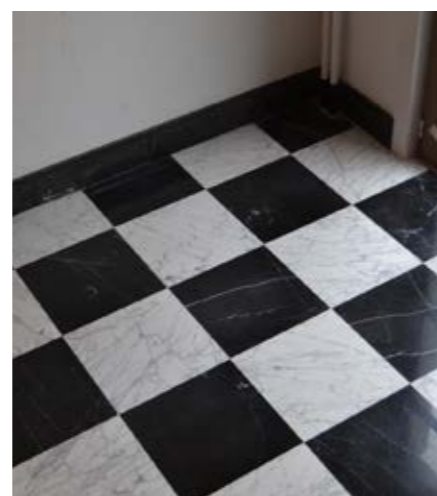
Marc Dillen: “We kiezen er bewust voor om de omschakeling naar een circulaire economie stap voor stap te verwezenlijken. Is recyclage voldoende? Uiteraard niet. Maar het is realiseerbaar. We kunnen er onze afvalstroom flink door verkleinen en de daar aanwezige producten, materialen en grondstoffen weer nuttig aanwenden.”

“We moeten sowieso naar een meer duurzame wereld. Maar laat ons dat geleidelijk doen en niet disruptief. Inschatten wat mogelijk is en daarvoor gaan. De lat mag steeds hoger liggen, maar het moet haalbaar blijven. Net door die geleidelijke aanpak staan we nu verder dan andere landen. Circulariteit is het middel, niet het doel.”

Specialist in het reinigen, behandelen, polijsten en schuren

Als koerverantwoordelijke en met een hele bagage aan knowhow opgedaan in Stone West in Olsene besloot Jurgen Vande Moortele in 2002 VC vloerbehandelingen op te richten. Nu, 20 jaar later en vele jaren ervaring rijker staat de firma uit Beselare nog sterker dan ooit volledig ter dienste van de klant. Hun specialisatie? Reinigen, renoveren en restaureren van alle soorten natuursteen en betonvloeren, composiet en keramische bevoelingen.

Tekst: Jesse Van Daele – Foto's: VC Vloerbehandelingen

Dankzij hun uitgebreide kennis en ervaring heeft de firma intussen mooie referenties in ons hele land, en zelfs daarbuiten. Enkele klanten zijn Tomstone Natuursteen in Temse, Beltrami in Harelbeke, Van Hulle bouwservice in Tiel, Tegels Vanderhougstraete in Kortrijk en Disneyland Resort Parijs. Hieronder enkele mooie voorbeelden van hoe VC vloerbehandelingen te werk gaat.

Wanneer ga je een nieuwe vloer reinigen en behandelen?

Zaakvoerder Jurgen Vande Moortele: "Het reinigen en behandelen van natuursteen, keramische tegels of terracotta tegels kan al preventief als nadien gebeuren. In het eerste geval wordt de vloer na het plaatsen van de natuursteen gereinigd. Zo zijn alle mogelijke aantastingen verwijderd die de opbouw met zich meebrengt. Dit gaat van cementsluiers over gipsresten en lijmresten tot alle mogelijke vervuiling die zich op de steen kunnen bevinden."

"Nadien kan er gekozen worden om een vlekstopbehandeling toe te passen op de gewerkte bevoering. Deze zal ervoor zorgen dat de steen beter bestand is tegen indringen van olie, vetten, water en andere aantastingen."

"Naargelang de wens van de klant, kan er daarbij gekozen worden uit verschillende vlekstopbehandelingen. Indien de klant een kleurloze behandeling wenst, wordt uitsluitend gebruik gemaakt van Vlekstop MN of Vlekstop W van Lithofin. In het geval van een kleurverdiepende behandeling, waarbij de intense kleuren van de steen beter tot hun recht komen – wordt geopteerd voor een behandeling door middel van Vlekstop Plus of kleurverdieper van Lithofin."

Hoe ga je tewerk bij de renovatie van een natuursteenbevoering?

Jurgen Vande Moortele: "Bij de renovatie van een oude natuursteenbevoering wordt eerst en vooral 2 mm afgeschuurd. Hierdoor worden alle mogelijke aantastingen zoals krassen, putjes en dergelijke verwijderd. Eveneens wordt de vloer afgeschuurd tot deze gelijk komt te liggen met de hoogte van de voeg. Dit zorgt ervoor dat de voeg terug de originele kleur van vroeger terugkrijgt. Bij het dweilen zal men dus zowel de steen als de voeg dweilen, waardoor de voeg niet meer kan vervuilen. In de volgende stappen, wordt de vloer in verschillende fases verder fijner geschuurd, tot de gewenste glans bekomen wordt."

Gebeurt dat schuren nat of droog?

Jurgen Vande Moortele: "Sinds 2012 is VC Vloerbehandelingen overgeschakeld naar het droog schuren van natuursteenbevoeringen. De volledige procedure wordt droog uitgevoerd en alle stof wordt continue naar buiten afgevoerd in een stofzuiginstallatie met een zuigkracht van 500 m3 luchtverplaatsing per uur. Het voordeel hiervan is dat daags na de bewerking reeds een vlekstopbehandeling kan worden uitgevoerd. Zodoende kan de klant onmiddellijk terug zijn meubilair verhuizen."

Wanneer kies je voor polijsten?

Jurgen Vande Moortele: "Indien de steen sterk te lijden heeft onder slijtage, krasvorming of uitbloeiing, is het aangewezen om de natuursteen opnieuw te polijsten. Hier zijn verschillende types bewerking mogelijk. Heeft de natuursteen te lijden onder vermatting van het gesteente, maar is de basis nog sterk genoeg en vertoont die geen diepe krasvorming? Dan volstaat een oppervlaktebehandeling met diamantpads. In deze pads zit de identieke diamant verweven die wordt gebruikt voor het schuren van de natuursteen."

Naast het schuren van natuursteen, leggen wij ons reeds enkele jaren toe op het schuren, frezen en boucharderen van beton

Jurgen Vande Moortele
Zaakvoerder

"Had de natuursteen een zware levensduur en vertoont deze diepe krasvorming, barsten, vermattingen? Dan is het beter om te schuren met een grove diamant van 1 à 2 mm diep. Om zo tot een nieuwe sterke basis te komen. Nadien wordt alles afgewerkt tot de gewenste glansgraad van de klant door de natuursteen te polijsten."

Waarom zou je vloeren kristalliseren?

Jurgen Vande Moortele: "Bij sommige vloeren is er enkel vermatting in de loopzone. Dit kan door gewone passage voorkomen in druk belopen gebouwen. Een eenvoudige manier om deze terug te verwerken, zonder dat er dient gepolijst te worden, is het kristalliseren van de natuursteen. Door het toevoegen van een speciaal product, dat werkt in contact met het kalkgehalte van de steen, ontstaat er een chemische reactie die ervoor zorgt dat er een afsluitlaag op de vloer ontstaat. Waardoor de vloer sterker wordt aan het oppervlak."

"Maar let op ... Door het kristalliseren van een vloer wordt deze sterk glanzend. Dus voor wie geen spiegelvloer wil, is een kristallisatie niet aangewezen."

En wat met betonvloeren?

"Naast het schuren van natuursteen, leggen wij ons reeds enkele jaren toe op het schuren, frezen en boucharderen van beton. Dit zowel voor binnen- als buitenvloeren. De techniek is identiek aan deze voor het natuursteenschuren. De vloeren kunnen gewoon bijgewerkt worden, zodoende kan atelierbeton gewoon opgepolijst worden om de glansgraad op te trekken."

"Bij architectonisch beton wordt de steen afgeschuurd tot het grindoppervlak zichtbaar is. Door het fijner schuren van de grindstructuur, ontstaat er een mooi vlak grindtapijt. En uiteraard is het mogelijk om op deze bewerkingen een gepaste bescherming te plaatsen. Zo is er voor iedere klant wat wils."

www.polijstenvannatuursteen.eu

Lithofin

Natuursteen beschermen

Lithofin
PRO PARTNER

The Professional Solution

www.polijstenvannatuursteen.be

Fixscreen doekzonwering voor Stedelijke basisschool Desselgem

De doekzonwering in de Stedelijke basisschool in het Belgische Desselgem dateerden al van begin jaren '90. Toen was er van windvaste screens nog geen sprake en dat was er na al die jaren ook aan te merken. En dus werden die recent vervangen door nieuwe Fixscreen doekzonwering van Renson. Een must, zo blijkt, om de temperatuur in de klassen onder controle te kunnen houden én om de digitale schoolborden goed te kunnen zien. Met doeken die in de zijgeleiders ritsen zijn die voortaan ook een veel langer leven beschoren.

Tekst & foto's: Renson

Windvaste screens: keuze voor strak design en duurzaamheid

De wind had duidelijk vrij spel in de vorige generatie doekzonwering voor de ramen van de stedelijke basisschool in Desselgem. Die doeken ritsten toen nog niet in de zijgeleiders en dat is er aan te zien. De gescheurde en flapperende doeken waren deze zomer dan ook eindelijk aan vervanging toe. Want dat buitenzonwering z'n nut had om op de meest efficiënte manier de zon tegen te houden om de binnentemperatuur onder controle te houden, daar was men in deze school intussen wel al van overtuigd. Maar de nieuwe doekzonwering moest dus vooral ook tegen een stootje kunnen. Met doeken die dit keer wel aan de zijkanten in zijgeleiders ritsen, was de Fixscreen van Renson dus vooral een duurzame keuze voor windbestendige doekzonwering tot 130 km per uur die steeds strak gespannen voor de ramen gemonteerd zit.

Fris en alert in de klas, ook in 'verandaklasjes'

Eline Allegaert: "Het was echt hoog tijd dat de oude doekzonwering vervangen werd. Want buitenzonwering is in heel wat van onze klassen echt een noodzaak omdat die niet alleen de warmte maar ook het rechtstreeks zonlicht buiten houdt." Wanneer de zonwering op warme dagen van 's morgens al neergelaten wordt, merk je volgens de directeur zeker en vast het verschil in binnentemperatuur in de klas.

Naast de vervanging van de versleten doekzonwering, smeeften ook 2 klassen met aangebouwde veranda in het bijzonder om extra zonwering. Op warme dagen werd het er gemakkelijk 30° warm binnen, dus lieten we nu ook extra doekzonwering plaatsen op de schuinliggende verandadaken en voor de ramen. "Van het sauna gevoel van weleer

"We kregen al heel wat positieve reacties van zowel leerkrachten, leerlingen als ouders, niet alleen omdat het er mooi uit ziet, maar ook omdat het in de klassen op warme dagen toch lekker fris blijft," is directeur Eline Allegaert verheugd met het resultaat.

hebben we nu gelukkig geen last meer, want met de nieuwe buitenzonwering kunnen we ook daar de binnentemperatuur perfect onder controle houden," zegt Eline Allegaert daarover. Hier was het nog meer dan elders van groot belang om de zon tegen te houden nog voor die het glas kon bereiken. Want van zodra de warmte binnen zat, was het kwaad al geschied. Dankzij de nieuwe buitenzonwering merkt juf Nathalie dat de kinderen duidelijk frisser en alerter zijn in de klas: "Van zodra je binnenkomt voel je ook dat het er frisser is, daarvoor blijven de screens op warme dagen wel al van 's morgens naar beneden. Dat is echt een groot voordeel waar ik heel blij om ben. Zeker ook omdat ik kan kiezen om de zonwering per raam individueel te bedienen. Ook met de schuinliggende doeken op het verandadak ben ik zeer tevreden, want ook die houden duidelijk mee de warmte buiten."

Geen reflectie in digitale schoolborden

Eline Allegaert: "Neergelaten screens zijn in de eerste plaats superefficiënt om de warmte buiten te houden, maar even belangrijk is dat de digitale schoolborden daardoor ook beter leesbaar zijn omdat die het zonlicht filteren."

"Dit was voor ons als opdrachtgever een absolute must bij het eisenpakket dat we aan de vernieuwde doekzonwering voorlegden," vult ook Jo Neiryck (Schepen van Onderwijs Waregem) aan. "Op basis van die wens, heeft Demaeght Zonwering samen met leverancier Renson overlegd welk type doek het meest geschikt was voor dit renovatieproject. Op basis van verschillende monsters van uiteenlopende types doeken, viel de keuze uiteindelijk op een doek met lagere transparantie dat tegelijk wel niet helemaal verduistert. Mooi meegenomen is dat leerlingen voortaan ook minder afgeleid waren door het beperktere zicht naar buiten, terwijl er toch steeds daglicht in de klas blijft binnen vallen."

Renson
Maalbeekstraat 10
8790 Waregem
België

☎ 056 30 30 00
✉ info@renson.be
🌐 www.renson.eu

10 opmerkelijke weetjes over het Wintercircus in Gent

Het vernieuwde Wintercircus wordt dé nieuwe Gentse hotspot. De huidige fase van de werken aan het iconische gebouw dat een verleden als circus en garage kende, is ei zo na afgerond. Vanaf juni loopt een tentoonstelling over de geschiedenis en het renovatietraject. Een ideaal moment om met de betrokkenen in 10 opmerkelijke weetjes terug te blikken.

Tekst: Sam Paret – Foto's: Wouter Rawoens

Bijzondere historiek

Een groot circus middenin de stad, het lijkt onwezenlijk. Velen weten vandaag zelfs niet dat het Wintercircus, dat nauwelijks opvalt omdat het door de omliggende gebouwen aan het zicht is onttrokken, er überhaupt is. En toch heeft dit gebouw, als één van slechts drie Wintercircussen die ons land kende, een rijke en bewogen geschiedenis achter de rug. Ontstaan in 1885 als 'Nieuw Kircus', waarbij Gent meeding in de internationale tendens van stenen circussen als ontspanningsgebouw, brandde het in 1920 nagenoeg volledig uit. Enkel wat buitenmuren, de stallingen en de olifantenhelling bleven overeind. Die werden gerecupereerd bij de bouw van het nieuwe circus in 1923 dat een pak groter werd in oppervlakte.

Kort na WO II werd het complex door Ghislain Mahy omgebouwd tot Fiat garage. Bij deze transformatie ging het circusinterieur verloren en kwam er een volledig nieuwe betonconstructie met een uitgebreid systeem van hellingen waardoor auto's tot helemaal boven konden rijden. De garage sloot haar deuren in 1978 waarna het gebouw dienstdeed als depot voor

oldtimers gedurende twee decennia. Daarna stond het gebouw zo goed als leeg.

In 2005 kwam het Wintercircus in handen van het Stadsontwikkelingsbedrijf Sogent die er grote plannen mee had. Waar het vroeger mensen samenbracht, moest dit opnieuw het geval worden. Maar dan in een hedendaags jasje. Geen circus, maar een hub van innovatie, start-ups, scale-ups, kennis, ontmoeting en cultuur. Onder meer met een ondergrondse concertzaal naar een concept van Atelier Kempe Thill.

Verdwenen verdwijngat

De algemene insteek bij de renovatie was om zoveel mogelijk elementen van de drie periodes uit het verleden te bewaren en te integreren in het nieuwe verhaal. Maar in hoeverre lukt dit en welke keuzes maak je? Bernard Ottevaere, Sogent: "Het spreekt voor zich dat de restanten van het eerste Wintercircus die zich naast de middenpiste bevinden, namelijk de stallingen en delen van de manege, voor ons belangrijk waren. Met twee verdiepingen en een circuit van hellingen is dit gebouw qua logistieke ruimtes het grootste Wintercircus in Europa. Door heel beperkt en onopvallend nieuwe trappen- en

Om de olifanten te herdenken, werd de middenpiste opgesmukt met bijzondere zitbanken

liftkernen toe te voegen, hebben we die ruimtes in hun totaliteit een nieuwe functie weten te geven die past in het nieuwe verhaal. Dat vind ik een grote verwezenlijking."

De bakstenen vloer is eveneens een verwijzing naar hoe het vroeger was en ook de kolommen uit 1895 werden gerecupereerd en opnieuw ingezet, weliswaar niet meer dragend. Toch zijn er zaken die sneuvelen. Eén daarvan maakt deel uit van de geheimen van het Wintercircus. "Wist je dat het verdwijngat verdwenen is?", opent architect Geert Willemys van Baro Architectuur de debatten. "In de grote middenpiste – met een diameter van maar liefst 36 meter – was een ruimte waar de goochelaars gebruik van maakten in hun show om mensen tijdens een act zagezegt te laten verdwijnen. Dat verdwijngat was moeilijk om te bewaren, zeker met de integratie van de nieuwe concertzaal. Die is echter zo goed ingepast, dat er iets beter voor in de plaats is gekomen. Dat geldt eigenlijk voor alle nieuwe zaken. Die zijn dermate ingeplant dat ze het geheel versterken."

De nieuwe concertzaal onder de middenpiste werd volgens het box-in-box-principe gerealiseerd. Daardoor is die akoestisch ontkoppeld en dat was ook nodig met de aanpalende vergaderzalen. Een andere geslaagde toevoeging is zonder twijfel het auditorium, dat zich tussen de hellingen en het middenplein bevindt. Met zijn positie op de plaats waar de scene was tijdens het tweede Wintercircus zit het zo mooi ingezet dat het lijkt alsof het er altijd is geweest. Samen met de paardenstallen uit de eerste periode en de smeerputten van de garage vormt het auditorium een drieliuk dat met steun van

@Furnibo

© Furnibo - Om de olifanten te herdenken, werd de middenpiste opgesmukt met bijzondere zitbanken

[lees verder op p. 47 >](#)

Sint-Baafskathedraal Gent - Bressers Erfgoed (Foto: Tim van de Velde)

SUSTAINABILITY BY ARCHITECTURE

STAAL VORMT DE ESTHETISCHE BASIS WAAROP U VERDER BOUWT

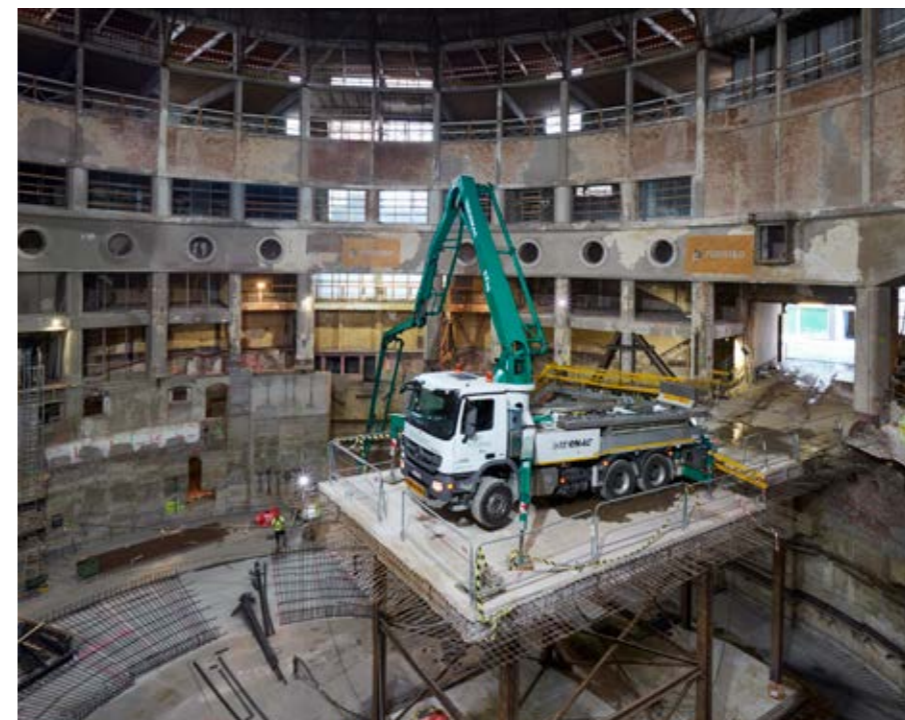
De stalen ramen, deuren en vliesgevelsystemen van Jansen AG zijn al ruim 50 jaar een begrip in de architectuur. Dankzij de aantrekkingskracht van de uitzonderlijke eigenschappen van staal, die een hoge belasting en groot draagvermogen mogelijk maken, hebben wij aan tal van iconische renovaties, woningen en nieuwbouwprojecten kunnen meewerken.

Zo kan de architect of opdrachtgever meerdere eisen in één gevel verenigen. Optimaal hergebruik, akoestische eisen, strenge thermische isolatie eisen en brandweerstand worden probleemloos geïntegreerd, zonder dat de esthetiek in het gedrang komt. Samen met architect en opdrachtgever grenzen opzoeken en verleggen.

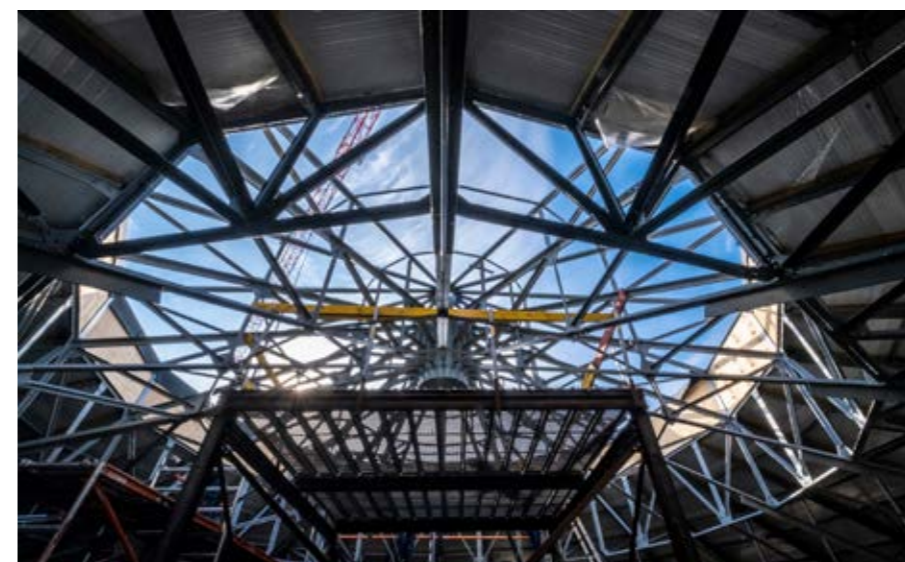
Dat is en blijft onze passie.

De opmerkelijke stalen koepel

© Furnibo

Werken aan de koepel

Europa is gerealiseerd (EFRO). De geschiedenis van het gebouw is dus mede dankzij Europa bewaard. En dat was niet zo evident, want in tegenstelling tot wat je zou denken van dergelijk monument, is het gebouw op zich niet beschermd maar maakt het deel uit van een beschermd stadsgezicht.

Hulp van vanden

In hun streven om zoveel mogelijk authentieke elementen te bewaren, was de renovatie vaak heel miniem. Bij de patine van de middencirkel mag je dat letterlijk nemen. Een deel van het pleisterwerk is door de tand des tijds van de muren losgekomen, de rest werd gewoon gefixeerd met een hars. Bij wat er afgevallen is, kreeg het gebouw hulp van enkele opmerkelijke 'arbeiders'. Toen het leeg stond, kreeg het regelmatig bezoekers over de vloer. En niet altijd met de beste bedoelingen. Zo kwamen er ooit enkele jongeren die met stenen gooiden en ramen beschadigden. Toen de politie hen oppakte, bleek het om minderjarigen te gaan. Bij het zoeken naar een gepaste straf, wist Bernard wel raad. "We zaten toen in de voorbereiding op de expositie van Stephan Vanfleteren. De brandweer had zijn bezorgdheid geuit over die middencirkel en specifiek over het loszittende pleisterwerk. Ik besloot die 5 jongeren in te schakelen voor de controle ervan. Dat gebeurde onder leiding van een aannemer en met hulp van hoogtewerkers. Samen goed voor 200 uur 'gemeenschapsdienst', maar mede dankzij hen kon de tentoonstelling dus plaatsvinden zonder dat er grote kosten aan te pas kwamen."

Bruidstaartconstructie

Het meest bijzondere element van het gebouw is zonder twijfel de opmerkelijke stalen koepel die net boven de omliggende gebouwen uitsteekt en daarmee een stille getuige is van het rijke verleden van het gebouw. Vandaag is die ook binnenin cruciaal voor de beleving, want bijna van overal heb je er – al dan niet volledig – zicht op. Toch was dit lang niet altijd het geval. Ten tijde van het circus was de dakstructuur binnenin zelfs niet zichtbaar. Dat was een louter functionele structuur die verstopt zat achter pleisterwerk dat nadien door Mahy werd verwijderd.

Vandaag zien we de koepel gelukkig in haar volle glorie maar het had heel wat voeten in de aarde om dit bijzondere zicht te bewaren. Het authentieke dak moest immers voldoen aan de akoestische en thermische normen van vandaag. De uitdaging was dus om op die bestaande koepel een nieuw dak te leggen en een evenwicht te bewaren tussen isoleren en verstevigen enerzijds en anderzijds de extra kilo's die je toevoegt te beperken.

[lees verder op p. 49 >](#)

Enjoy Concrete, prefabulous!

Enjoy Concrete uit Veurne is een eigentijds productiebedrijf dat dromen realiseert van architecten en aannemersbedrijven. Een trendsettende specialist in hoogkwalitatieve, geprefabriceerde betonelementen in architectonisch beton. Alles op maat. Tekst: Jesse Van Daele - Foto's: Enjoy Concrete

"Bij Enjoy Concrete spitsten we ons toe op het maken van alle mogelijke elementen in prefab zichtbeton / architectonisch beton", aldus Sales Engineer Maarten Durnez. "Doordat we alles op maat maken, bevat ons gamma de meest uiteenlopende betonelementen: van wanden en kolommen over terrassen en luifels tot gevelbanden en tegels. Dankzij de productie in supergladde bekisting beantwoorden alle elementen aan de hoogste esthetische eisen. Diverse betonsoorten worden gebruikt, zelfverdichtend, ultra hoge sterktebeton, low CO₂ (AAM), stampbeton,..."

Betonnen voorgevel

"Recht tegenover De Krook voorzagen we het Wintercircuit van een nieuwe betonnen voorgevel in zichtbeton. Quasi onmogelijk om deze ter plekke te storten, maar ook als prefab-opdracht een huzarenstukje. Een echte puzzel

vanwege de bestaande raamopeningen, de onderstructuur die de verankering bemoeilijkt en de aansluiting van een brug van De Krook. Maar het resultaat mag er zijn: een gevel met weinig voegen, die het gabarit van de naburige gebouwen volgt en voldoet aan de geldende normeringen en hoge esthetische eisen."

Olifantenzitbanken

"Een tweede missie waar hoofdaannemer Furnibo beroep deed op onze expertise, de productie van elf zitbanken, bij de eerste bespreking verwees de projectleider naar het etiket van delirium tremens om de snede te verduidelijken. Effectief het silhouet van een olifant komt mooi tevoorschijn indien je de zijkant bekijkt. Echte kunstwerken, zo je wil. De complexiteit zit hem voornamelijk in de in 2 richtingen gebogen bekisting. Ze combineren nu erg mooi met de rode betonvloer van het Wintercircuit."

Enjoy Concrete nv

Vaartstraat 50A
8630 Veurne
België

+32 58 28 00 76
info@enjoyconcrete.be
www.enjoyconcrete.be

Resilox.

De nieuwe standaard
in gevelverf.

OOK IN
KALEI
LOOK

Uniek 2-laags gevelverfsysteem voor een hoogwaardige, ademende en waterafstotende gevelbescherming met V1 classificatie.

Libert
building paints

PROTECTION MADE EASY

Nieuwe invulling voor restanten eerste periode

Robrecht Tratsaert, werfleider hoofdaannemer Furnibo: "Na uitgebreid onderzoek stelden we vast dat we de nieuwe en speciale dakconstructie gelukkig konden lassen aan het bestaande staalwerk. Om alle aanpassingen goed en comfortabel uit te werken, zonder hinder voor de buurt en dus inname van het openbaar domein, bouwden we een tijdelijke constructie in het gebouw zelf. Onder meer met een tijdelijke brug, sterk genoeg voor een kraan, om de twee niveaus voor de middenpiste te kunnen uitgraven in fase 1. Voor een optimale werfinrichting voorzagen we een tijdelijke staalconstructie in de middenpiste in fase 2. Die breidden we daarna in de hoogte uit, in taartvorm. Zo beschikten we over een werfvloer net onder de koepel zodat we de werken daar makkelijk konden uitvoeren. Nu is het een hoogtechnologisch dak geworden dat akoestisch ontkoppeld is om geen trillingen door te geven, weliswaar met de uitstraling van weleer."

De manege blootgelegd

Voor het dak van de manege geldt dan weer het omgekeerde. Die ovaal en hellende constructie werd door Mahy verstopt en vervangen door een plat dak. Bij de renovatie is die terug blootgelegd. De hellingsgraad bleek bovendien een dankbare buffer om de technische installaties achter weg te stoppen. Op de -2 kan het Wintercircuit dan weer 140.000 liter water stockeren.

Het plan van de manege was gebaseerd op twee cirkels met een diameter van 13 meter. Die werden gebruikt om de paarden te longeren. Verder bestond het uit blinde gevels om de dieren niet te verblinden. Het licht kwam dus vanuit het dak. Bernard: "We hebben alles aan die paarden te danken want het eerste circus werd gerealiseerd in opdracht van de Gentse ruitermaatschappij 'Cercle Equestre Gantois'. Tijdens de hoogdagen waren er tot 200 paarden die dressuur en paardenacrobatie deden. De eerste scene bevond zich tegenover deze manege."

Smerige putten

Een oud gebouw optimaliseren vraagt expertise en kennis van oude en nieuwe technieken. Robrecht: "Stabiliteit is belangrijk. En als je slechts minimaal wil ingrijpen, moet je die kunnen waarborgen. De oude vloerplaat was er erg aan toe, die is afgebroken en vervangen door een nieuwe plaat waar naspanning in toegepast is zodat de onderliggende balken niet versterkt moesten worden. We pasten ook cimorné toe, een oude 'vergeten' gevelafwerkingstechniek uit het interbellum met een pleister die bestaat uit gebroken en gekleurde glaskorrels. Voor de rode

Product gebruikt in Wintercircuit SO Gent Libert Paints, fabrikant van hoogwaardige anticorrosieve verfsystemen en coatings

Een matte kleurloze vernis met anticorrosie eigenschappen die het geroeste aspect van de metalen steunpilaren kon behouden was in dit project door de hoofdaannemer vereist. Het verfsysteem moest ook de hoge luchtvochtigheidsgraad van de kelderruimte door recente gesprongen waterleiding kunnen tegengaan.

Het verfsysteem Polyfix/Cryltane DTS 20/Cryltane Clear VHA 1002 werd voorgeschreven, getest en toegepast. Polyfix is een ééncomponent, vochtigheidsreactieve polyurethaan, geschikt als fixator voor de herstelling van geïrodeerde oppervlakken. Cryltane DTS 20 is een tweecomponent acrylaat polyurethaan antiroestprimer met een uitstekende hechting op staal. Cryltane AC Clear VHA 1002 is een mat tweecomponent vernis acrylaat polyurethaan met universele hechting. Installateur: Buijse International - Lokeren.

www.libertpaints.com

lees verder op p. 51 >

RENOLIT ALKORPLAN Design daksysteem: duurzaam alternatief voor een metaaldak

Een combinatie van flexibiliteit en respect voor de authentieke looks. Dat was wat aannemer Furnibo zocht voor de best wel indrukwekkende renovatie van de daken van het Gentse Wintercircus. Het was de bedoeling dat het eeuwenoude, stenen circus met zijn koepelvormige zichtdak zijn oorspronkelijke uitstraling bleef behouden met die prachtige verweerde look van metaal.

Tekst & foto's: RENOLIT ALKORPLAN Roofing products

De materiaalkeuze was hier dus van het hoogste belang. Het oog van Furnibo viel dan ook niet toevallig op het **RENOLIT ALKORPLAN Design** daksysteem: een soepele kunststof dakbaan in PVC-P, ontwikkeld in een aantal typische metaalkleuren, met bijhorende, esthetische profielen. Een knipoog als het ware naar de echte staande naad van metaaldaken. Het in verval geraakte metalen koepeldak werd afgebroken, heropgebouwd met multiplex en Rockwool isolatieplaten waarbij - de nieuwe bestemming als evenementenhal indachtig - ook rekening werd gehouden met een speciale akoestische opbouw.

RENOLIT ALKORPLAN Design dakbaan

Als kers op de taart werd de koepel waterdicht gemaakt met de mechanisch bevestigde **RENOLIT ALKORPLAN Design** dakbaan in het kleur antraciet. Deze dakbaan leent zich dankzij zijn flexibiliteit en lichte gewicht uitstekend voor een strakke en snelle afwerking van alle mogelijke complexe dakvormen, zoals ook deze speciale koepelvorm. De imitatie staande naad profielen worden er nadien via warmeluchtlas op bevestigd. Louter vanuit esthetisch oogpunt. Finaal krijg je een betrouwbare afdichting met het uitzicht van een metaaldak, zonder

de problemen van aansluiting, lawaaihinder of condens. Als partner heeft **RENOLIT** de dakrenovatie van bij het begin tot het einde begeleid. Een service waar **RENOLIT** prat op gaat.

Het project Wintercircus is een voorbeeld van klimaatneutraal en energiezuinig renoveren, een thema dat **RENOLIT ALKORPLAN Roofing Products** zelf ook hoog in het vaandel draagt. Als fabrikant van PVC-P afdichtingsmembranen zet **RENOLIT** zich al jarenlang in om innovatieve oplossingen aan te brengen die bijdragen tot een duurzame leefomgeving. Resultaat hiervan zijn een aantal revolutionaire producten, speciaal ontwikkeld voor de daksector. Producten met schitterende prestaties op vlak van energie-efficiëntie en een kleinere ecologische voetafdruk, gaande van membranen voor cool roof daken, blauwe daken en groendaken tot zelfs een innovatief bevestigingssysteem voor zonnepanelen.

RENOLIT is trots te mogen bijdragen aan dit ambitieuze stadsontwikkelingsproject dat het Wintercircus een tweede leven wil inblazen, met respect voor de authentieke charme en het historisch waardevolle karakter van deze Gentse eyecatcher.

RENOLIT Belgium nv

Industriepark De Bruwaan 43
9700 Oudenaarde
België

+32 55 33 98 24
renolit.belgium@renolit.com
www.renolit.com/roofing

Ooit liepen hier 200 paarden, middenin de stad

Het auditorium in de helling

betonvloeren gebruikten we rode polierbeton, terwijl de zichtbare elementen zoals randbalken, trappen en passerelles in rood beton werden uitgevoerd. En om de smeerputten te herstellen, hebben we eerst alles ontmanteld en nadien terug gereconstrueerd. Er kwam immers een nieuwe verlaagde vloer en de roosters hebben we bij onze staalconstructeur in het atelier eerst waar nodig op maat gezaagd, gezandstraald, behandeld en opnieuw geschilderd. Maar het resultaat mag er zijn. Deze nieuwe ontmoetingsruimte met toegang tot de bar erboven heeft terug de uitstraling van de nagelnieuwe garage.”

De magie van Mahy

Hetzelfde gevoel moeten de Gentenaars hebben ervaren toen Mahy de deuren opende van zijn garage. In de grootste garage van België kon men zich vergapen aan de nieuwste wagens en je auto laten herstellen. In afwachting daarvan kon je zelfs naar de kapper. Er was namelijk een doorgang vanuit het gebouw richting de kapperszaak gevestigd aan de Lammerstraat. Mahy had voor zijn neef ook een appartement ingericht met zicht op de middenpiste, getuige daarvan een vierkant raam boven de ingang via de Sint-Pietersnieuwstraat. Mahy ging gelukkig niet altijd even grondig tewerk, dat konden de archeologen vaststellen. Hij had zijn nieuwe betonvloer van 20 centimeter namelijk bovenop de bakstenen vloer van het circus gelegd. Het zand en de waterkanalen werden tijdens het archeologisch onderzoek blootgelegd.

Maar vooral de hellingen die in het gebouw zijn aangebracht, spreken tot de verbeelding. In tegenstelling tot andere zaken zijn die niet uitsluitend functioneel, maar ook heel sierlijk. Mahy liet zich hiervoor namelijk bijstaan door de assistenten van professor Magnel, expert en pionier in voorgespannen beton en verbonden aan UGent. De meeste hellingen zijn bewaard, met uitzondering van de laatste. Die zijn vervangen door trappen vanwege het te hoge stijgingspercentage. Voor zij die met nostalgie terugdenken aan de tijd van Mahy is er bovendien goed nieuws: de drie originele benzinepompen die er stonden, zijn al die tijd bewaard en zullen terug een plaats krijgen.

[lees verder op p. 53 >](#)

Furnibo ondersteemt innovatieve aanpak met renovatie Wintercircus

Aannemingsbedrijf Furnibo uit Veurne werd vijf jaar geleden aangesteld als hoofdaannemer van dit prestigieuze project. Het iconische Gentse gebouw kreeg onder hun leiding een meer dan geslaagde make-over. "Dergelijke projecten realiseren is enkel mogelijk door te investeren in mensen en innovatieve technieken", aldus CEO Steven Maeyaert.

Tekst: Sam Paret - Foto's: Furnibo

Klasse 8-aannemer

Dat leverde Furnibo recent nog de klasse 8-erkenning op. Een mijlpaal voor het bedrijf en een bevestiging van de visie die ze volgen om sterk in te zetten op mensen. Als uitvoerende aannemer behouden ze bouwtechnische kennis aan boord om mee te denken en toegevoegde waarde te bieden in bouwteams en design & build projecten. "Toekomstgericht willen we intern nog verdere kennis uitbouwen inzake uitvoeringstechnieken en technische installaties."

BIM-adept

Furnibo, dat inmiddels 150 werknemers telt, voert vooral projecten uit in West- en Oost-Vlaanderen. Het bedrijf trekt resoluut de digitale kaart. "Wij zetten zeer sterk in op digitaal bouwen, om het bouwproces op de werf efficiënter en sneller te laten verlopen. Bedoeling is om altijd één waarheid te hebben: het digitaal model. Het voordeel van Building Information Modeling (BIM), is dat alle betrokken partijen van het bouwteam toegang hebben tot dit model. Zo willen we ons volledige bouwproces voorspelbaar maken."

Ook de werfopvolging verloopt bij Furnibo digitaal en ze passen 'Scan to BIM' toe om de as built-situatie te kunnen vergelijken met hun model. Dat gebeurde bij het Wintercircus onder meer na de ruwbouw, via een 3D-scan. "Daarnaast doen we ook onderzoek rond artificiële intelligentie voor controle van

werfleveringen en afvoer van materialen. We doen onderzoek rond gebruik van augmented reality voor het uitzetten van binnenwanden, ... Enkele van de volgende uitdagingen liggen in datamanagement en het modelleren van alle wapening in BIM."

Duurzame relaties

Om dat allemaal te realiseren, heb je knappe koppen nodig. Die overtuigt Furnibo met een duidelijk verhaal en visie.

"We bieden meer aan dan een interessante verloning en extralegale voordelen. Jonge mensen voelen dat wij een betrouwbaar, professioneel en innovatief bouwbedrijf zijn dat inzet op duurzame relaties. Bovendien zijn we een groeiend bedrijf waardoor we doorgroeimogelijkheden kunnen genereren." Furnibo is al lang niet meer uitsluitend de betonspecialist die ze vroeger waren. Ze voeren grotere complexe bouwprojecten uit waarbij gebouwd wordt met het meest geschikte materiaal per specifiek gebouw. Om dergelijke totaalprojecten te bouwen hebben ze een breed gamma aan profielen nodig hebben.

"De 'war for talent' voelen we zeker in onze uitvoeringsafdelingen: bekisters, metselaars en ijzervlechters vinden, is steeds moeilijker. Maar ook bouwkundig ingenieurs, zijn meer dan welkom."

We zetten zeer sterk in op digitaal bouwen, om het bouwproces op de werf efficiënter en sneller te laten verlopen

Steven Maeyaert
CEO

Bouwbedrijf Furnibo nv
Bedrijvenlaan 7
8630 Veurne
België

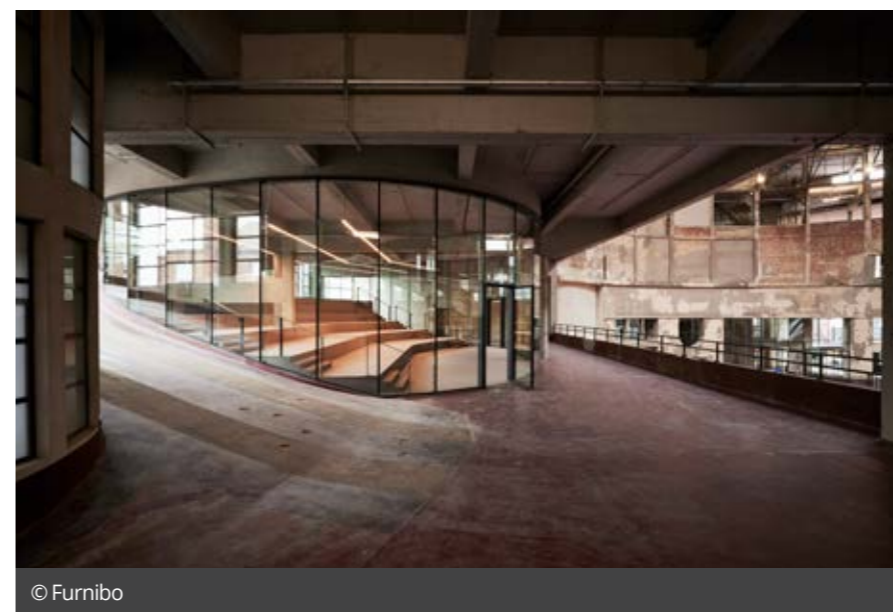
+32 58 52 49 24
info@furnibo.be
www.furnibo.be

Een bijzondere werf en het omgekeerde raam

De olifantenhelling en restanten eerste circus

© Furnibo

Zoektocht naar olifanten

Via de olifantenhelling werden de olifanten vroeger naar de scene geleid waar ze optraden voor tot wel 3400 personen. Dan zaten de wegneembare houten tribunes op de middenpiste bomvol. Een deel van het publiek kon via trappen buiten de cirkel naar extra zittribunes. Die trappen zijn deels weg, maar hun positie kan je in het plafond daaronder nog herkennen. Om de olifanten te herdenken, werd de middenpiste opgesmukt met bijzondere zitbanken. In dit knap staaltje vakmanschap, gegoten in dezelfde rode zichtbeton, herken je op de kopse kanten namelijk het silhouet van een olifant.

Het omgekeerde raam

Wist je dat hier ooit opnames van Flikken zijn gebeurd en dat een zakje met nepbloed dat was achtergebleven voor echt werd aanzien? Ook toen stond het gebouw in rep en roer en kwam het 'echte' parket over de vloer om het te onderzoeken. Dat er zoveel interesse is in dit unieke gebouw, is niet verwonderlijk. Je voelt de ziel ook na de werken nog goed aan. Mede omdat er nauwelijks een onderscheid te maken valt tussen wat is gebleven en wat is vernieuwd. Dat geldt ook voor het schrijnwerk, waar een deel van de stalen raamprofielen zijn gerestaureerd en gebleven – op de tweede verdieping – en de nieuwe in dezelfde stijl zijn gerealiseerd. Ook de ronde ramen uit de tijd van het circus zijn gebleven. De boog van dat circus herken je trouwens nog in het metselwerk als je goed oplet. Dat volgt de boog van het spant. Eén raam heeft dan weer een wel zeer opmerkelijke vorm. Ghislain Mahy kocht dit vensterraam op van een handelaar in oud ijzer en plaatste het omgekeerd.

CO2-neutraal

De reconversie doet niet alleen eer aan de geschiedenis van het pand, er wordt ook sterk ingezet op de toekomst. Bernard: "Onder het Wintercircus is een BEO-veld voorzien, net als onder de Krook. Beide zijn aan elkaar gekoppeld omdat ze complementair in werking zijn. Zolang er geen pop- of rockconcerten in de Krook plaatsvinden, kunnen ze warmte en koeling uitwisselen. Er wordt ook geen gebruikgemaakt van fossiele brandstoffen, wel van warmtewisselaars en geothermie. Het Wintercircus is dus CO2-neutraal en meer dan ooit klaar voor de toekomst. Aan het reeds gestoffeerde boek over dit gebouw kunnen voortaan dus tal van nieuwe pagina's worden geschreven..."

Jansen AG was bij dit project een preferred partner & supplier.

Onderhoudsachterstand bij bruggen wordt aangepakt

We worden in Vlaanderen geconfronteerd met een grote, structurele onderhoudsachterstand voor wat betreft onze bruggen. In de periode 2020-2023 investeert de Vlaamse Regering maar liefst 770 miljoen euro in de renovatie, vernieuwing en het onderhoud van bruggen. Zo werden o.a. het viaduct van Gentbrugge en het viaduct van Vilvoorde aangepakt. Toch is er nog veel werk aan de winkel.

Tekst: Jesse Van Daele – Foto's: DMOW & AWW

Om opnieuw voor een veilige en degelijke infrastructuur in Vlaanderen op lange termijn te zorgen, werkte Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken Lydia Peeters een plan van aanpak uit dat reikt tot 2030. Om uit te vinden waar en hoe die extra middelen best worden geïnvesteerd, legden we ons oor te luisteren bij het Departement Mobiliteit & Openbare Werken (DMOW).

Nog eerst ter info: wanneer de Vlaamse overheid spreekt over bruggen, valt vaak de term 'kunstwerken', een vrije vertaling van het Franse 'Ouvrages d'art'. Bouwkunde werd in het verleden ook gezien als bouwkunst, vandaar de naam kunstwerk. Via monitoring werden de aan te pakken bruggen ingedeeld in vijf categorieën, van lichte herstellingen tot erg zware renovatiewerken. Categorie 1 bevat 875 kunstwerken,

categorie 2 1.136 kunstwerken, categorie 3 474 kunstwerken, categorie 4 216 kunstwerken en de categorie 5 of de Lijst Prioritaire Kunstwerken telt 41 kunstwerken. Deze laatste, de slechtste categorie staat ook gekend als 'brokkelbruggen'. Deze legislatuur werden net hier al 14 bruggen van de lijst geschrapt ... Maar er is dus nog werk aan de winkel.

Heeft Vlaanderen een goed beeld van de huidige toestand van bruggen en wegen? En welke rol speelt het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken in het beheer van die infrastructuur?

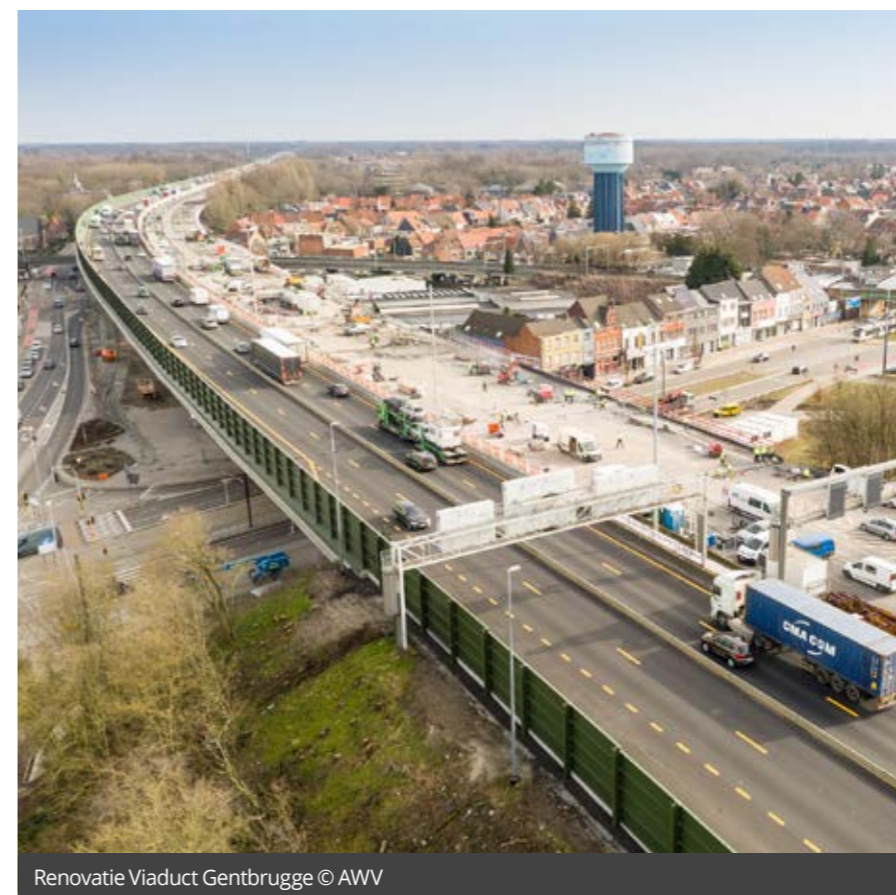
Ir Paul Meekels, afdelingshoofd Afdeling Expertise Beton en Staal bij het Departement MOW: "Ja, we weten goed voor welke uitdaging we staan. Die is het gevolg van de grote

investeringen en werken in de jaren 60 en 70 van vorige eeuw. De weg- en waterweginfrastructuur die toen werd aangelegd, vormt de ruggengraat van het Vlaamse mobiliteits- en waterbeheersingssysteem. Dit grote patrimonium (vaste en beweegbare bruggen, viaducten, tunnels, sluizen, stuwen, kaaimuren, dijken, waterwegen, ...) moeten we dan ook met de nodige zorg behandelen."

"Een belangrijk deel van de bruggen en andere kunstwerken kwam nu aan het einde van zijn economische levensduur en heeft onderhoud nodig. Die ouderdomspeek in combinatie met een sterke verkeerstoename sinds de jaren '60 en dus een zwaardere belasting van de infrastructuur, zorgt ervoor dat we de komende jaren actie moeten ondernemen. En dat gebeurt ook."

Simulatie Verapaz brug

Renovatie Viaduct Gentbrugge © AWW

Welke projecten staan de komende 5 jaren op het programma?

Paul Meekels: "Er werd de afgelopen twee jaar gewerkt aan een plan van aanpak om de toestand van onze bruggen te verbeteren. In juli 2021 werd dit voorgesteld. Het focust enerzijds op de bruggen in toestand 5, de bruggen die op de zogenaamde Lijst Prioritaire Kunstwerken staan en dus het meest aandacht vereisen. Anderzijds wordt er ook prioriteit gegeven aan bruggen die net iets beter zijn, de bruggen in toestand 4.

"De komende 5 jaren zullen bijna alle bruggen die momenteel op die Lijst Prioritaire Kunstwerken staan aangepakt worden. Daarnaast zal er ook ingezet worden op het vervangen en het renoveren van bruggen in toestand 4. Zo zullen er in de komende jaren een 30-tal bruggen in toestand 4 vervangen of gerenoveerd worden. Naast het werken aan bruggen in toestand 4, zal er ook nog gewerkt worden aan bruggen die momenteel nog in betere toestand zijn. Dit om te voorkomen dat ze naar een slechtere toestand evolueren."

Waar zetten jullie nog op in?

Paul Meekels: "We willen assets niet langer als dood gewicht beschouwen, maar als infrastructuurelementen met een levensduur en een geschiedenis. Een professioneel en integraal asset management zal de infrastructuur over de hele levensduur volgen en ons heel wat data opleveren zodat we goed kunnen voorspellen wanneer onderhoud en investeringen nodig zijn."

"We gaan met andere woorden van een vervanging of groot onderhoud op één moment om de zoveel jaar naar een aanpak die gebaseerd is op risicoinschatting, data- en informatiebeheer en een actief beheer over de hele levenscyclus. We investeren niet langer alleen in behoud, maar ook in kennis, competenties, tools en technieken die een efficiënter beheer toelaten."

Hoe wordt bepaald welke projecten zullen uitgevoerd worden de komende jaren?

Paul Meekels: "Samen met de entiteiten van het beleidsdomein - de Lijn, het Agentschap Wegen en Verkeer, de Vlaamse Waterweg nv,

Maritieme Dienstverlening en Kust, Lantis, de Werkverenootschap en het Departement MOW - maken we een GIP of geïntegreerd investeringsprogramma op. Alle investeringen voor het komende jaar binnen ons beleidsdomein worden zo overzichtelijk gemaakt voor iedereen."

"Zo'n GIP is belangrijk om drie redenen. Je krijgt een goed overzicht voor het hele beleidsdomein. In één oogopslag zie je wat we waar investeren en hoe we daarmee de beleidsdoelstellingen invullen. Daarnaast zien we ook sneller wanneer bepaalde investeringen op elkaar ingrijpen of soms zelfs conflicteren. Dat laat ons toe daarover afspraken te maken en middelen efficiënter aan te wenden in functie van duurzame infrastructuur, openbaar vervoer, fiets en waterwegen. Tot slot krijgen we een beter zicht op de trends in het beleidsdomein op korte en langere termijn. Dat laat toe te evalueren of we goed bezig zijn en eventueel moeten bijsturen."

"Het GIP 2022 telt niet minder dan 929 projecten met een waarde van 2,2 miljard euro. Het is dus ook een instrument dat toont hoe belangrijk de bouwsector is voor onze overheid en omgekeerd. Het laat tegelijk ook zien wat we concreet doen voor weggebruikers, of het nu op het land, via het water en zelfs de lucht is."

Er zal de komende jaren op heel wat locaties gewerkt worden. Enkele voorbeelden?

Paul Meekels: "Een groot renovatieproject van een brug op de Lijst Prioritaire Kunstwerken waar de werken al zijn uitgevoerd, is het viaduct van Gentbrugge."

Klopt, deze is pas afgewerkt. Maar toch zijn er weer klachten rond geluidhinder.

Paul Meekels: "De problematiek van geluid en voegen bij dergelijke infrastructuur is complex. De grote moeilijkheid zit in het feit dat je werkt met een bestaande infrastructuur met een aantal beperkingen en dit gecombineerd met een zeer grote verkeersdruk en intensiteit. Het Agentschap Wegen en Verkeer neemt de klachten ernstig en voert daarom objectieve geluidsmetingen uit. Daarnaast wordt samen met het Vlaams Verkeerscentrum onderzocht wat de mogelijke effecten zijn van aanpassingen in het snelheidsregime - voor het geluid, de verkeersveiligheid en de doorstroming."

Andere recente voorbeelden?

Paul Meekels: "De bruggen over de Hennaal in Zaventem worden momenteel vervangen. Evenals de Meulestedebrug in Gent. Die brug krijgt eerst nog een tijdelijke herstelling omdat ze werd aangevaren en buiten dienst was. Verder zullen de komende jaren ook een aantal bruggen in en over de E34 in de regio van Antwerpen en een aantal bruggen in en over de E40 tussen Brussel en Gent en in de regio van Gent gerenoveerd of vervangen worden. Een ander mooi project is de E40 over de spoorlijn in Erpe-Mere. Een zeer uitdagend project waarbij een brug in een van de drukste autosnelwegen die gaat over een van de drukste spoorlijnen in België vervangen wordt. Ook aan de bruggen in de verkeerswisselaar in Zwijnaarde zal er de komende jaren gewerkt worden."

"Er zijn ook concrete voorbeelden van bruggen in toestand 4, bijvoorbeeld de Steenbruggebrug, is een beweegbare brug op een van de drukke invalswegen naar Brugge. Het viaduct van Boorseme is dan weer een voorbeeld van een brug die gerenoveerd wordt om te verhinderen dat de toestand ervan verslechtert."

Is er een project dat je specifiek wil vernoemen?

Paul Meekels: "De renovatie van het Viaduct van Vilvoorde. Dit bestaat uit meerdere delen in verschillende toestand, met een van de delen in een toestand 4. Door een gerichte en zeer vlugge herstelling werd de toestand intussen wel al verbeterd. Om de toekomst van het viaduct echter veilig te stellen, eventueel met extra

rijstrook, dringt een grondige renovatie zich op. Aannemer en studiebureau werken dit momenteel volop uit. Bedoeling is dat dit de komende jaren zal uitgevoerd worden."

De hele bruggeninfrastructuur klaarstomen voor de toekomst is wel erg ambitieus. Maar is het ook haalbaar?

Paul Meekels: "De uitdagingen zijn niet min. Er is dus nu een plan van aanpak tot 2030, maar ook de decennia daarna zullen we moeten blijven investeren in het onderhoud, de robuustheid en de veiligheid van onze infrastructuur."

"Het plan zoals het nu voorligt realiseren binnen dit tijdsbestek zal veel inspanningen vragen. Daarom wordt er een evenwicht gezocht tussen vervanging en renovatie. Dat is niet alleen belangrijk omdat de budgetten zo efficiënt mogelijk moeten worden ingezet maar om het grondstoffenverbruik – dat bij vervanging veel groter is - te beperken. Als gekozen wordt voor renovatie moet de restlevensduur wel voldoende groot zijn en de risico's beperkt worden. De beslissing wordt geval per geval genomen."

Welke stappen worden gevolgd om een bepaald project aan te pakken?

Paul Meekels: "Die stappen zijn divers. Uiteraard gaat er eerst een hele planningsfase vooraf waar ook de haalbaarheid en het overleg met stakeholders plaatsvindt."

"Als we dan kijken vanaf het ontwerp zelf, dan wordt er afhankelijk van wat de beoogde ambitie en het beoogde doel soms gewerkt met wedstrijd-aanbestedingen, aanstelling van een ontwerp-/studiebureau of ook in beperkte mate eigen ontwerpen. De uitvoering dan of het bouwen zelf kan via een traditionele aanbesteding in de markt geplaatst worden, waar een aannemer het ontwerp bouwt, tot een Engineering en Construct of een Design & Build. Bij die laatste opdracht wordt van de opdrachtnemer ook het volledige design gevraagd. Ook kan er gewerkt worden via een Design Build & Maintain (DBM) of Design Build Finance & Maintain (DBFM). Dit laatste wordt beschouwd als zogenaamde PPS-opdrachten (Publiek Private Samenwerking) waarbij de opdrachtnemer ook instaat voor de financiering en het onderhoud van de infrastructuur en waar de opdrachtnemer vergoed wordt via beschikbaarheidsvergoedingen in de jaren na het bouwen (meestal typische 30 jaar)."

De overheid zal de komende jaren dus een beroep doen op de privé?

Paul Meekels: "Zeker. Alleen door een intensieve en goeie samenwerking tussen de publieke en private sector zullen we de grote uitdaging waar we vandaag voor staan tot een goed einde kunnen brengen."

Hoe wordt de kwaliteit bewaakt wanneer op zoveel plaatsen gewerkt wordt?

Paul Meekels: "Het op peil houden van de kwaliteit van zowel de uitvoering als de gebruikte producten wordt een hele uitdaging. Als

Simulatie Verapaz brug

bouwheer zullen we er niet in slagen om die kwaliteit volledig te controleren door toezichten en keuringen. We rekenen ook op een samenwerking met producenten, aannemers en onafhankelijke partijen waarbij we allemaal inzetten op het gebruik van een vrijwillige certificatie. Dit betekent een win-win situatie voor alle betrokken partijen. Zo kunnen wij als bouwheer voldoende vertrouwen hebben in het product of de dienst en dit vooraleer dit op de werf geleverd of uitgevoerd wordt. Zo beperkt ook de aannemer zijn risico in verband met niet-conforme en niet-kwalitatieve producten. En de producent van het product weet op voorhand dat zijn product voldoet aan de eisen van het lastenboek en zal aanvaard worden zonder nog eerst het resultaat van bijkomende keuringen te moeten afwachten."

Jullie willen monitoren en onderhouden via hedendaagse tools en technieken. Al enig zicht op welke?

Paul Meekels: "In de toekomst willen we inzetten op moderne technieken om zo efficiënter te werken, minder verkeershinder te veroorzaken en op een meer continue manier ons patrimonium op te volgen. Samen met onderzoeksinstituten verkennen we nu reeds een aantal van die nieuwe technieken."

"We onderzoeken zo of satellietbeelden gebruikt kunnen worden om zettingen - niet alleen van bruggen maar bijvoorbeeld ook van dijken - te bepalen. Zettingen en doorbuigingen zijn immers een waarschuwing dat er iets aan

de hand is en worden daarom opgevolgd. Op dit moment gaan we na of de zettingen voldoende nauwkeurig en betrouwbaar kunnen opgevolgd worden op basis van de analyse van satellietbeelden."

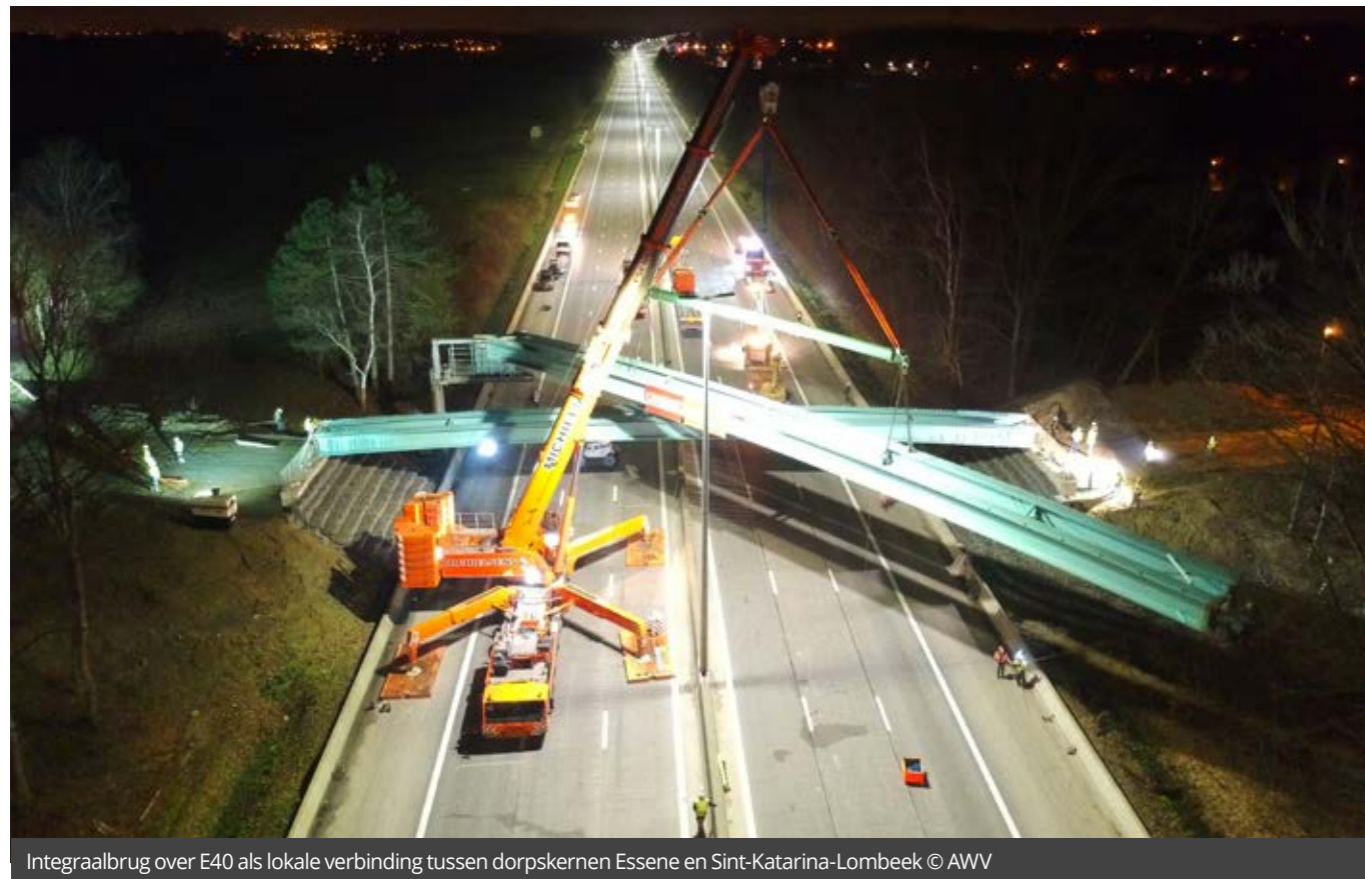
"In plaats van dat een bruginspecteur heel de brug van nabij visueel moet inspecteren, wat het gebruik van hoogtewerkers en vaak het veroorzaken van verkeershinder impliceert, onderzoeken we of er inspecties met drones kunnen gebeuren. Vooral voor moeilijk bereikbaar plaatsen lijkt dit een interessante ontwikkeling. Hiernaast bekijken we ook of een volledige visuele inspectie kan vervangen worden door het maken van beelden door drones. Om dergelijke grote hoeveelheden aan beelden beheersbaar en verwerkbaar te maken gaan we ook na of dit te combineren is met 3D-beelden en de toepassing van artificiële intelligentie (AI) om een aantal defecten of gebreken te kunnen detecteren door de machine."

"Een aantal zaken kunnen gemonitord worden door sensoren die in of op de constructie aangebracht worden. Zo brengen we nu al glasvezelsensoren aan die de rekken op verschillende plaatsen van de constructie opvolgen. Dergelijke monitoring gebeurt continu en waarschuwt zeer snel als er een plotse grote verandering optreedt. De signalen van dergelijke sensoren willen we nu omzetten in bruikbare en interpreteerbare data die het gedrag van het kunstwerk vastleggen. Ook wordt er gekeken

wat de levensduur van dergelijke systemen is inclusief het uitlezen van de signalen."

Welke rol speelt of kan BIM spelen?

Paul Meekels: "BIM is een zeer belangrijke methode in de toekomst. Alhoewel het binnen de bouwsector al veelvuldig gebruikt wordt staat BIM nog in zijn kinderschoenen bij de infrastructurele werken. AWV werkt met alle entiteiten van het beleidsdomein MOW een Object Typen Bibliotheek (OTL) uit, zowel voor weginfrastructuur, EM-installaties als voor werken van burgerlijke bouwkunde. Bedoeling is om in de toekomst BIM niet alleen te gebruiken bij het ontwerpen en het bouwen, maar ook dit BIM-model en de data eraan gekoppeld verder te gebruiken bij de latere beheerfase." ■

Integraalbrug over E40 als lokale verbinding tussen dorpskernen Essene en Sint-Katarina-Lombeek © AWV

Ir Paul Meekels

Afdelingshoofd Afdeling
Expertise Beton en Staal bij het
Departement MOW

Innovatieve producten voor preventieve bescherming en duurzaam betonherstel

Beton is een sterk en duurzaam bouw materiaal dat heel wat architecten inspireert, dat studie bureaus mogelijkheden biedt om hoge gebouwen en grote overspanningen te realiseren en door aannemers snel en efficiënt kan verwerkt worden. Toch kan er na verloop van tijd betonschade optreden.

Tekst & Foto's: Fereb

Dit hoeft echter niet het einde van de constructie te betekenen. Een duurzame herstelling is mogelijk. Om een kwalitatieve en duurzame betonherstelling te kunnen uitvoeren, dient deze te voldoen aan bepaalde voorwaarden. Meer hierover wordt beschreven in de norm NBN EN 1504.

Keuze van de betonherstellingsmortels

Op basis van de diagnose wordt de meest geschikte herstellmortel gekozen. Fabrikanten stellen een breed gamma van herstellmortels ter beschikking. Herstellmortels voor esthetische of structurele herstellingen. Mortels voor manuele applicatie of spuitmortels die mechanisch worden aangebracht. Naast de cementgebonden mortels zijn er ook de mortels op basis van kunstharsen. De fabrikanten, lid van FEREB, kunnen u alle informatie geven omtrent deze producten. U vindt hun coördinaten op onze website.

Innovatieve betonherstellingsproducten

Voorkomen is beter dan genezen! Zo ontwikkelden een aantal fabrikanten additieven dewelke toegevoegd kunnen worden aan nieuw beton of aan herstellmortels. Hieronder enkele voorbeelden van deze innovatieve ontwikkelingen.

In het geval van gewapend beton moet de juiste methode worden gevolgd om corrosie te beperken en te voorkomen. Beton biedt een natuurlijk schild dat de staalwapening beschermt tegen corrosie. De sterk alkalische omgeving die wordt gecreëerd door de cementmatrix rond de staalwapening vormt een passieve laag rond de wapening die de verdere corrosie voorkomt. Deze beschermingslaag blijft echter maar behouden zolang de hoge alkalische omgeving van de betonmatrix blijft bestaan. Carbonatatie, blootstelling aan koolstofdioxide opgelost in water vermindert de pH-waarde van de cementmatrix. Bovendien

verstoren chloride-ionen ook de passieve laag en leiden tot corrosie.

Hoewel het corrosieproces niet kan worden vermeden, kan men het proces afremmen. Er zijn verschillende soorten corrosie-inhibitoren op de markt. Ze bestaan uit chemische verbindingen die corrosiereacties op het wapeningsstaal voorkomen. Alle inhibitoren moeten dicht bij de staalwapening in het beton geraken om het te kunnen beschermen. Daarom kunnen corrosie-inhibitoren aan hulpstoffen voor beton worden toegevoegd en rechtstreeks in beton worden gemengd of op het oppervlak

van het uitgeharde beton worden aangebracht. De eerste soort corrosie-inhibitoren kan enkel worden aangebracht op nieuwe constructies, een tweede soort is specifiek ontwikkeld voor de vernieuwing van bestaande constructies.

Zo ontwikkelde Master Builder Solutions de MasterProtect 8500 CI, een nieuwe corrosie-inhibitor die op zowel nieuwe als bestaande constructies kan worden aangebracht, zelfs bij scheuren na het aanbrengen van de coating. Deze corrosie-inhibitor met dubbele functie op basis van silanen, wordt op het oppervlak aangebracht. De inhibitor is geschikt als

onderdeel van een strategie voor corrosiepreventie, -bescherming of -remming. Het is een revolutionair mengsel van hoogwaardige silanen met selectieve corrosie-inhibitoren, die sluimerend in het beton aanwezig zijn tot ze worden geactiveerd door vocht dat door scheurvorming of veroudering van het beton in het oppervlak binnendringt. Bovendien heeft dit product een zeer lage viscositeit die de penetratie in het beton bij een breed temperatuurbereik verbetert. Het aanbrengen van het product en de toepassing wordt hierdoor veel gemakkelijker en veiliger dan vele traditionele inhibitoren.

De dubbele werking bestaat dus enerzijds uit het waterafstotende effect van de hoogwaardige mix van silanen, dat voorkomt dat vocht en chloriden het beton binnendringen en anderzijds een sluimerende inhibitor vermengd met silanen. De aanwezigheid van sluimerende inhibitoren is cruciaal om de gewapende betonstructuren op lange termijn te beschermen tegen corrosie.

Self-healing concrete

Basilisk Self-Healing Concrete is gebaseerd op een autonoom reparatiesysteem met kalksteen producerende micro-organismen (bacteriën). Wanneer de bacteriën in contact komen met vocht zijn ze in staat om bepaalde voedingsstoffen om te zetten naar calciumcarbonaat (kalksteen). Hierdoor herstelt het beton zichzelf. Door een vloeistof met mensvriendelijke bacteriën en voedingsstoffen over de scheuren aan te brengen, zullen de micro-organismen dit autonoom vullen met kalksteen.

Doordat betonscheuren waterdicht afgedekt zijn, is de wapening beschermd tegen corrosie en zijn lekkageproblemen opgelost.

Veelvoorkomende toepassingen zijn parkeerdekken, busbanen en balkons.

Lekkages als gevolg van krimp-scheuren in bestaande betonconstructies kunnen eenvoudig gerepareerd worden met een vloeibaar herstellmiddel. De voornaamste voordelen van deze reparatiemethode zijn: waterdichte scheurvulling, eenvoudig toe te passen (spray), minimale downtime en ruim 90 % minder CO2 uitstoot.

Lekkages als gevolg van krimp-scheuren in bestaande betonconstructies kunnen eenvoudig gerepareerd worden met een vloeibaar herstellmiddel te laten verlopen

Het PENETRON® self-healing systeem bestaat dan weer uit integrale, kristalliserende waterdichting- en beschermingsmaterialen ontworpen om beton in de diepte te beschermen. Het product bestaat uit een mengeling van minerale chemicaliën. Wanneer het product op beton wordt aangebracht, katalyseren de actieve chemicaliën een reactie met het water en de bijproducten van de cementshydratie om nieuwe, onoplosbare kristallen te vormen. Deze kristallen hechten zich chemisch en fysisch aan de betonstructuur en vullen de poriën, de haarvaten en de microscheurtjes in het beton en

verhindert het binnendringen van water. Deze reactie dringt dieper en dieper in het beton, zelfs tegen de richting van de waterdruk in. Deze reactieproducten van laten evenwel nog steeds damp door, zodat het beton kan "ademen". De technologie dicht scheurtjes tot 0,5mm.

Zolang er geen water in het beton binnendringt, blijven de actieve agenten inert. Zodra er door nieuwe scheuren tot 0,5 mm, weer vocht binnenkomen, zal dit opnieuw een reactie katalyseren en worden deze gedicht met nieuwe kristallen: het beton is nu zelfgenezend!

De grotere scheuren, betonvoegen en bekistinggaten kunnen hersteld worden met aangepaste herstellmortels die zelfgenezend werken en zo ook het beton rondom beschermen.

Het systeem werkt ook langs de negatieve kant en op vochtig beton. Het vocht in het beton is zelfs goed en zal de actieve bestanddelen helpen het beton te penetreren. Nadat de actieve bestanddelen zijn binnendrongen katalyseren ze een langzame reactie die nieuwe onoplosbare kristallen vormt. Hierbij wordt het aanwezige water opgebruikt en droogt het beton uit.

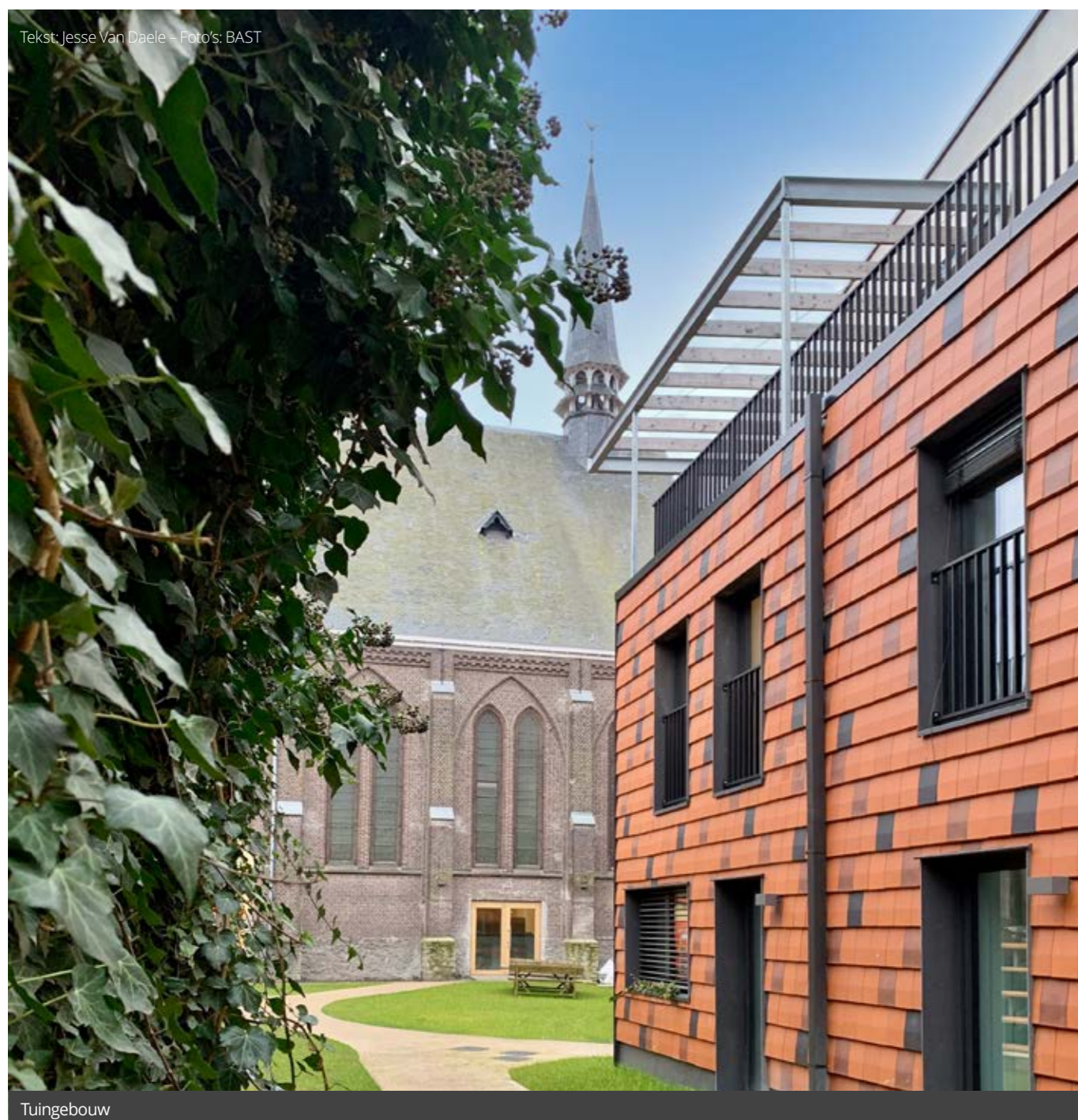
www.fereb.be

Dit artikel werd gerealiseerd in samenwerking met Master Builder Solutions, Basilisk en Penetron.

Duurzame en natuurlijke cohousing in centrum Gentbrugge

In een denses woongebied in het hart van Gentbrugge werd een verhard en verloederd terrein door BAST architects & engineers omgetoverd tot een duurzaam, sociaal en toegankelijke cohousingsproject met 18 woonunits. De kerk op de site werd daarbij gerenoveerd en herbestemd tot gemeenschappelijk paviljoen met gedeelde keuken, eetruimte, stille werkruimte, logeerkamers, binnenspeelruimte voor kinderen ... Het was een lang en soms moeizaam traject, maar de bewoners kregen waar voor hun geld: een warme en inspirerende, unieke thuis, die ze onmogelijk elk apart konden realiseren.

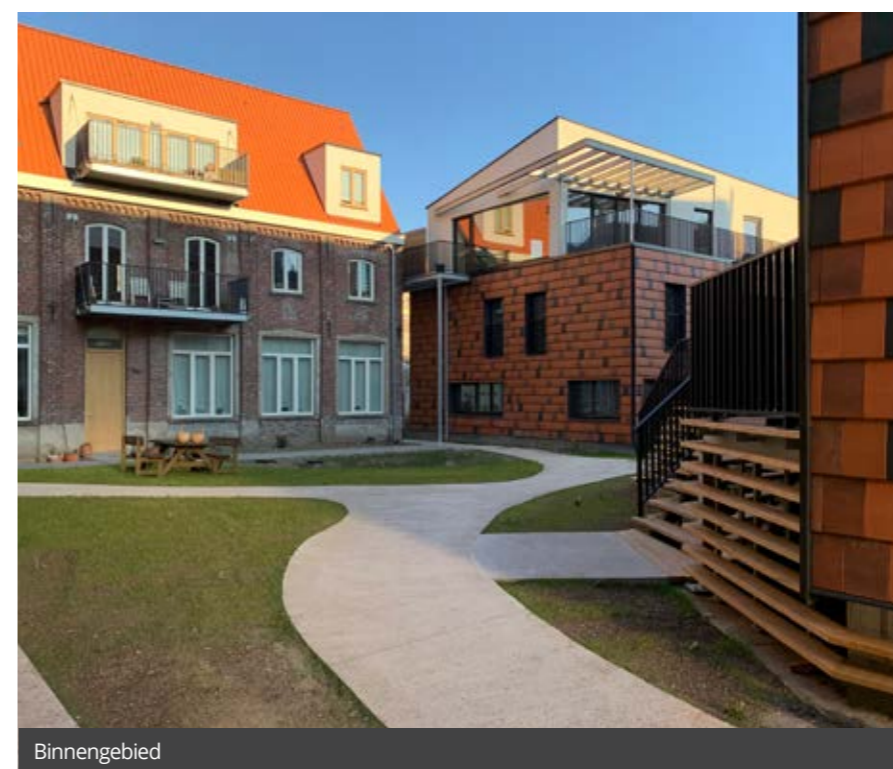
Tekst: Jesse Van Daele – Foto's: BAST

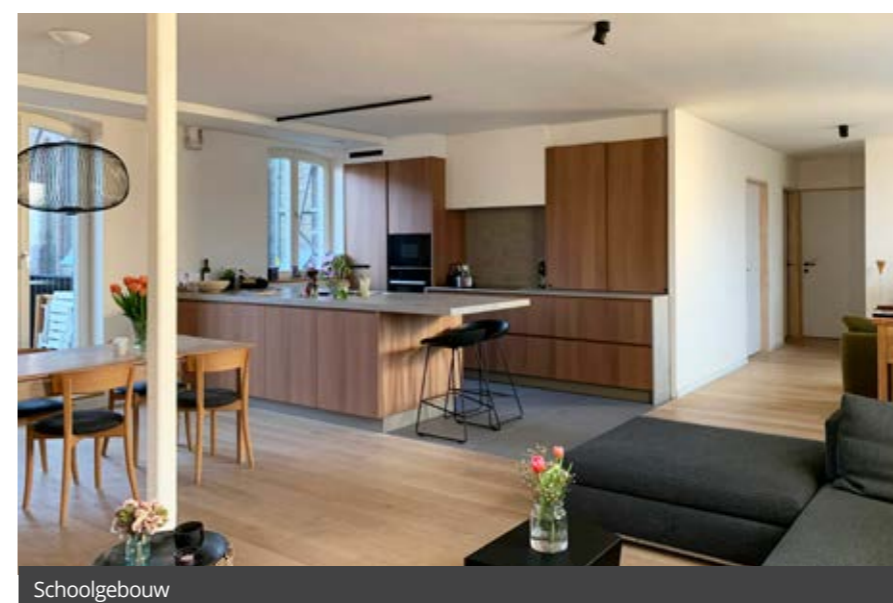
Tuingebouw

Kerk

Binnengebied

Schoolgebouw

Zoektocht naar specifieke site

“De site zelf werd gevonden door de trekkers van het cohousingsproject, waarvan één bewoonster nu ook in het project woont”, zo neemt Dominique Girolami van BAST me mee op wandel door het project. “Zij waren al een tijdlang op zoek naar een geschikte plek om een nieuwe cohousing te starten. Maar tot op vandaag is zoiets niet makkelijk te vinden. De site moet immers interessant gelegen zijn, een bepaalde schaalgrootte hebben én niet passen binnen de plannen van kapitaalcrachtigere projectontwikkelaars. De tuin van Padua – zoals de bewoners het hier noemen – voldeed perfect aan deze voorwaarden. Het terrein – met inbegrip van de ontwijde Sint-Antonius van Padua kerk- was zeer specifiek. Te groot voor particulieren, te complex voor bouwpromotoren. En dus uiterst geschikt voor co-housing. Het was na de zoektocht dat de eerste bewoners samen met Cohousing Projects beroep deden op ons. BAST had immers al een stevige portie ervaring met het begeleiden en realiseren van dergelijke projecten.”

Handig daarbij is dat opdrachtgevers bij BAST architects & engineers een interprofessioneel team vinden met zowel architectuur, ruimtelijke ordening, bouwtechniek, stabiliteit, technische uitrustingen én EPB onder één dak.

Duurzame streven

“Belangrijk is het besef dat elk cohousingproject erg specifiek is. Ook dit. Hoewel we best practices en voorbij ervaringen zoveel mogelijk meenemen, zorgt vooral de manier van samenwerken tussen de verschillende bewoners voor een specifiek traject met een bepaalde dynamiek waardoor het project vorm krijgt. Door de hoeveelheid partijen rond de tafel duurt zo'n traject mogelijks iets langer. Maar daardoor is het vaak ook veel rijker, meer gedragen en doordacht.”

“Eén van de speerpunten waar bewoners en wijzelf elkaar naadloos vonden, was het veelvoudig gebruik van natuurlijke bouwmaterialen. Zo zetten we bijvoorbeeld hout en kalkhennep veelvuldig in bij zowel renovatie als nieuwbouw, dit om de gebouwen duurzaam en energetisch te optimaliseren.”

Hiernaast werden waar mogelijk - en passend binnen het budget en de overtuigingen van de bewonersgroep - duurzame technieken ingezet. Zo werd het volledige project aangesloten op een collectieve geothermische warmtepomp, bijgestaan door een collectieve gascondensatieketel. Ook kwamen er groendaken, centrale

[lees verder op p. 63 >](#)

Verwacht meer lift

Verolift staat bekend voor zijn ruime waaier kwaliteitsvolle liften voor diverse projecten. Ook in Tuin van Padua deed men beroep op hun diensten om de toegankelijkheid voor iedereen te garanderen.

Tekst: Jesse Van Daele - Foto's: Jacob Ooghe

“Tuin van Padua combineert een historisch kerkgebouw met twee moderne nieuwbouwen en een gezellige, groene buitenruimte. Opdat bewoners en bezoekers vlot door de gebouwen zouden circuleren, koos het bouwteam voor de integratie van twee van onze liften”, vertelt zaakvoerder Francis Verrone. “In nauwe samenspraak met de architect, aannemer en bewoners werd ervoor gekozen om deze aan te laten sluiten op de buitenomgeving.”

K-Motion huislift

“Precies vanwege deze keuze, adviseerden we hen onze K-Motion huislift. Deze elektrische lift blinkt uit vanwege een flink aantal topprestaties. De gearless aandrijving werkt comfortabel, ongeacht de belasting en ongeacht de weersomstandigheden. Dus ook tijdens extreme hitte of koude, wind en regen. Zeker in ons onvoorspelbare Belgische klimaat een duidelijke troef.”

“Om waterinsijpeling te voorkomen, gingen we met aannemer G-Build aan de slag om een afdoende oplossing te garanderen. Dit meedenken met de klant, oplossingen aanreiken en advies geven is voor ons een natuurlijke reflex. Het is net door deze attitude dat onze liften topprestaties blijven leveren, gedurende hun volledige levensduur.”

“Elke K-Motion is gebouwd met tot 98% recycleerbare materialen. Ze zijn ook compact, er is geen aparte machinekamer. De hele liftopbouw is trouwens minimaal zodat beide liften mooi konden geïntegreerd worden in het complex.”

“De liften hebben daarbovenop een zeer laag energieverbruik. Waardoor ze zowel ecologisch als economisch interessant zijn. Bovendien zijn ze muisstil.”

Vakwerk

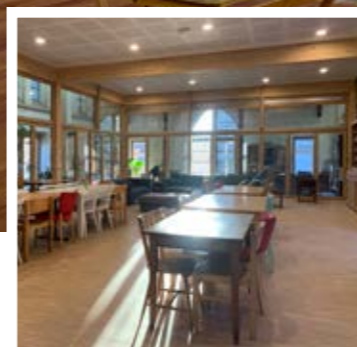
Alles gebeurt onder één dak bij Verolift: eigen adviseurs, eigen technici en monteurs die zorgen voor een gedegen installatie volgens de wensen van de klant. Treedt er doorheen de jaren toch een probleem op? Dan heeft het bedrijf alles in huis om garant te staan voor snel en afdoend onderhoud en herstellingen.

VEROLIFT bv

Xavier de Cocklaan 44
9831 Sint-Martens-Latem
België

+32 9 240 15 60
hello@verolift.be
www.verolift.be

binnenruimte. De oude vloer behielden we, waardoor we materiaal én kosten konden besparen. Op de bestaande vloer kwam isolatie, daarop werd de verdere vloerbouw met vloerverwarming verwerkt.” De zones achter het koor van de kerk werden eveneens vernieuwd, hierin werd onder meer de collectieve stookplaats en sanitaire ruimte ondergebracht.

Schoolgebouw: aandacht voor bestaande structuur

Het schoolgebouw, de rechtere vleugel aan de kerk, bevond zich in slechte toestand en was veel minder evident om te behouden. In nauw overleg met o.a. Stedenbouw en Monumentenzorg, slaagden we erin het volume te bewaren door het gebouw bijkomend te funderen, de dakopbouw te vernieuwen met respect en behoud van de bestaande spanten, en de gevel te restaureren waar strikt noodzakelijk. Zo konden we er drie woningen en een kantoorruimte, gekoppeld aan de achterliggende buur, in onder brengen. De andere wooneenheden werden ondergebracht in twee volledig nieuwe gebouwen: het ‘Tuingebouw’ rechts op de site en het ‘Poortgebouw’ aan de straatkant.

Poortgebouw: flexibiliteit voorop

Het Poortgebouw werd voorzien van een half ondergrondse betonnen kelderkuip. De bovenliggende niveaus werden opgevat als betonnen paal- & balkstructuur, waarvan de wanden werden voorzien van houten prefab-kaders. Ook hier speelt is kalkhennep het hoofd isolatie materiaal.

“De kelder kwam er vooral omdat Stad Gent vereiste dat er een minimaal aantal parkeerplaatsen werden geïntegreerd. Oorspronkelijk waren dat er een 16-tal, maar na onderhandelen, mede op initiatief van de bewoners, werden dit gereduceerd naar 8 plaatsen. Daartegenover staat dat er meer dan 50 fietsstallingen zijn. Maar wellicht zullen de regels en noden rond vervoer de komende decennia flink wijzigen en daar wilden we nu al op inspelen. De kelder kreeg een ruime plafondhoogte én hij zit maar half onder de grond zodat er toch voldoende natuurlijk licht binnenvalt. Niets staat dus in de weg om de ruimte in de toekomst een andere bestemming te geven, bijvoorbeeld als extra verdieping. Net vanwege diezelfde flexibele gedachte kreeg het hele Poortgebouw trouwens een kolommenstructuur en een open plan.”

ventilatiesystemen, warmtepompboilers voor sanitair warm water en natuurlijk zonnepanelen. De 18 eenheden werden eveneens aangesloten op gedeelde regenwaterputten, goed voor 60 000 liter regenwaterhergebruik.

Kerk centraal

Centraal in het project bevindt zich het kerkgebouw. Letterlijk én figuurlijk. Want hoewel de religieuze functie intussen is uitgedoofd, blijft het gebouw zijn historische, sociaal-maatschappelijke en religieuze uitstraling behouden. “Voor ons en alle andere betrokken bouwpartners en instanties was het zonneklaar dat de kerk een bijzondere rol moest blijven vervullen. En dat deden we het beste door er de gemeenschappelijke functies in onder te brengen.”

“In de kerk bouwden we een box met glazen wanden. Zo bleef de buitenste structuur intact, en creëerden we toch een comfortabele

In de kerk bouwden we een box met glazen wanden. Zo bleef de buitenste structuur intact, en creëerden we toch een comfortabele binnenruimte.

[lees verder op p. 65 >](#)

Toebehoren voor het aanleggen van groendaken & tuinen

Met de vernieuwde, slanke keringsprofielen van Dejong lijn je in een handomdraai de verschillende zones van een groendak strak af. Bepanting en grind blijven mooi van elkaar gescheiden, verschillende zones met keien blijven stevig op hun plaats liggen. Voor een optimale waterafvoer zijn er ook geperforeerde keringsprofielen beschikbaar, een meerwaarde bij gebruik op schuine daken.

Tekst & Foto's: Dejong

Eenvoudige verbinding tussen profielen

Het koppelen van keringsprofielen is erg makkelijk. Voor de montage van het verbindingsplaatje zijn er geen extra tools nodig. Je schuift of klikt het simpelweg vast. De randprofielen blijven mooi op hun plaats liggen waardoor je de stijlvolle en strakke designlook behoudt. Ook het maken van binnen- en buitenhoeken is kinderspel met de hoekkoppeling.

Het hoeft niet altijd recht te zijn

Met afgeronde vormen kan je een mooie belijning creëren. Speciaal hiervoor ontwikkelde Dejong een flexibel profiel waarmee je op de werf quasi elke kromming kan verwezenlijken. Ideaal om tuinpaden of groendaken al kronkelend af te lijnen.

Toezichtsputen, opzetstukken & deksels

Om de werking van de waterafvoerende laag te controleren, kan je met enkele plooi-bare aluminium basisstukken makkelijk zelf toezichtsputen maken. Om transportkosten te besparen worden deze basisstukken als recht profiel aangeleverd. Je kan ze ter plaatse op de voorgeperforeerde posities buigen tot

een stevig vierkant. Het basisstuk kan je ook ophogen met diverse opzetstukken of afsluiten met een deksel. Alles beschikbaar in verschillende afmetingen en uitvoeringen. Neem zeker eens een kijkje in 'De tuin van Padua'.

Bloembakken op maat

Bloembakken op maat maken je daktuin, terras of groendak helemaal af. Onlangs ontwikkelde Dejong samen met zijn klant een bloembak met geïntegreerde zitbank.

Dejong, je partner in profiel

Hoe speciaal je project ook is, het Metal Service Center van Dejong zoekt mee naar een oplossing op maat.

DEJOND nv
Terbekehofdreef 55-59
2610 Antwerpen
België

+32 3 820 34 11
metals@dejong.com
www.dejong.com

In een handomdraai lijn je verschillende zones van een groendak strak af

Schoolgebouw

Tuingebouw: houtskelet gezinswoningen

Het nieuwe Tuingebouw werd opgetrokken in houtskeletbouw gevuld met kalkhennep. De kalkhennep - een mengsel van hennep, kalk, toeslagstoffen en water - werd trouwens in zowat alle muren gebruikt, zowel bij de gevels die behouden werden als bij de nieuwe.

"Om de kosten wat te drukken brachten de bewoners het zelf aan, met een dikte van 35 cm. Daartegen kwam een houtvezelplaat, die dienst doet als verloren bekisting. Aan de binnenkant werd tijdens de plaatsing een glijbekisting voorzien."

Daarnaast werd in het volledige gebouw nauwelijks beton gebruikt. "Beton werd hierbij tot het minimum herleid, enkel voor

de funderings sleuven. Er ligt dus geen funderingsplaat. De vloerisolatie werd voorzien glasschuimgranulaat, korrels die uit 100 % gerecycleerd glas bestaan."

De gevels van beide nieuwe gebouwen werden bekleed met gevelpanen. "Dankzij de demontabele afwerking kan de gevel later relatief eenvoudig aangepast worden zonder dat het materiaal verloren gaat. Enkel de optopping is voorzien van kalkpleister. Dit omwille van architecturaal-stedenbouwkundige redenen, en om de schaal van de gevel te breken."

"De vloer van de tussenverdiepingen is opgebouwd uit 'bunkerfloors', prefab tussenvloeren in houtskelet. Die zijn opgebouwd met een brandwerende plaat onderaan, waarop kiezels liggen, die mee zorgen voor de nodige massa om het geheel akoestisch

te isoleren. Daarop ligt cellulose-isolatie, bovenaan afgesloten met OSB-platen. Tussen de structurele balken en de OSB-platen liggen rubberblokjes, die opnieuw voor de geluidsisolatie ten goede komen."

"De cassettes werden ter plaatse gebracht, inclusief de cementgebonden spaanplaat en akoestische ontkoppelingsspaden. Het inblazen met de stenen en isolatie gebeurde op de werf zelf, zodra de OSB-platen er bovenop geplaatst waren. Het werken met deze prefabelementen volgens een droogbouwprincipe laat toe om materialen later te hergebruiken."

Toekomstmuziek?

"Op dit moment is het project zo goed opgeleverd, al moeten de bewoners hier en daar zelf nog zorgen voor de 'finishing touch'. Onze taak zit er dus op ... al is dat niet 100 % zeker. Aan de andere zijde van de kerk bevindt zich immers nog een soortgelijk terrein dat eventueel in de toekomst aan het project kan worden toegevoegd. Maar aangezien dit deel nog in erfpacht zit, is dit sowieso nog niet voor morgen. Maar wie weet, ooit!" ■

Houtbouwstructuren op maat & natuurlijke, circulaire isolatie

Sinds de start in 1997 groeide Eurabo uit tot een groothandel van formaat in ecologische isolatiematerialen en FSC/PEFC-gecertificeerd constructiehout. "Met het uitgebreide technische advies & hoge servicegraad willen we als bouwpartner de kwaliteit en duurzaamheid in de bouw tot een hoger niveau tillen", aldus Dries Hubrechts van Eurabo.

Meedenken en oplossingen aanreiken

"Geen duurzame producten zonder een correcte toepassing en plaatsing! Daarom staan we bouwpartners graag bij met materiaal- en planadvies. Bij voorkeur al vanaf de ontwerpfase, dit komt de efficiëntie van het ganse bouwproces ten goede. Al was dat bij dit project niet nodig gezien de ervaring en expertise bij zowel aannemer als architect."

Bouwpakket voor efficiënte plaatsing

Op basis van een 3D-model leverde Eurabo een kant-en-klaar bouwpakket af op de werf. Zo

voorzag ons balkbewerkingsmachine Hundegger ROBOT-Drive de gelamelleerde balken van houten verbindingen voor zichtbare toepassing. Op die manier werd het box-in-boxsysteem in de kerk in recordtijd en foutloos gerealiseerd."

Glasschuimgranulaten: circulair en betonarm bouwen

Voor de houtskeletbouw woningen werd gekozen voor vloerisolatie op volle grond met Geocell glasschuimgranulaten. Deze granulaten zijn gemaakt uit gerecycleerd glas. Het materiaal blijft onder alle omstandigheden stabiel en inert, ook bij hergebruik in de toekomst, dus

circulairiteit verzekerd. Door de draagkrachtige eigenschappen van de glasschuimgranulaten werd een algemene betonplaat overbodig. Op deze manier werd het betonverbruik beperkt tot de uitvoering van de funderings sleuven.

Tekst: Jesse Van Daele

Eurabo cvba
Pont West 112
9600 Ronse
België

+32 55 23 51 40
info@eurabo.be
www.eurabo.be

Gratis webinar energiezuinige houtskeletbouw

Volg ons webinar: 'De 10 meest gestelde vragen over de constructie van een energiezuinige houtskeletbouw beantwoord. Best practices over funderingsaanzet, wand, vloer en dak.' Surf naar www.eurabo.be/nl/webinars.

Hoe creëer je functionele, aangename, menselijke en relevante ruimtes?

“Bij PUUR bedenken, ontwerpen en realiseren we innovatieve, relevante interieurs in erg nauwe samenwerking met onze opdrachtgevers, aannemers en leveranciers. Wij stellen ons daarbij op als een positief kritische, betrokken en constructieve partner doorheen heel het ontwerp- en bouwproces. Want enkel door samen op alle vlakken, voor elk detail doordacht de juiste keuzes te maken, slagen we erin het interieur ontwerpen dat zij nodig hebben”, aldus Jan Geysen, oprichter en hoofdontwerper van PUUR.

Tekst: Jesse Van Daele – Foto's: PUUR interieurarchitecten

“Concept en functionaliteit gaan daarbij hand in hand. En uiteraard zijn zij voortdurend en stevig beïnvloedt door maatschappelijke, economische en digitale veranderingen in onze maatschappij. Ons team volgt die dan ook op de voet op om ze te kunnen vertalen in geslaagde interieurprojecten. Het resultaat van dit denkproces is steeds een doordacht ontworpen interieur op maat van de mensen die het dagelijks gebruiken.”

De weg naar de oplossing

“We werken voor ambitieuze opdrachtgevers. Elk ontwerp start met het luisteren naar hun noden, wensen, verwachtingen en we vragen honderduit. Daar nemen we bewust al onze tijd voor. Enkel zo slagen we erin om de werkelijke ontwerp vraag uit te puren, en het pand en zijn mogelijkheden te begrijpen.”

“Het is trouwens niet het enige moment dat we onze opdrachtgevers betrekken. We nemen hen mee in het hele ontwerp proces, als klankbord en om ieder idee, iedere optie samen af te toetsen. Voortdurend gaan we in dialoog. We moedigen klanten ook aan om kritische feedback te geven. Zo is niets toevallig, wordt elk element doordacht. En dat alles maakt een ontwerp alleen maar sterker.”

“Bijgevolg zijn geen van onze ontwerpen copy-paste. Steeds opnieuw zoeken we de grenzen op. Pushen we onszelf om nog betere, relevantere oplossingen te bedenken. Niet alleen op schaal van de opdrachtgever, maar ook maatschappelijk. Het houdt ons scherp.”

De kantooromgeving na corona

“Corona was op veel vlakken een kantelpunt. Tijdens de lockdowns ontdekten veel werknemers dat het vaak efficiënter maar vooral leuker is om thuis te werken. De vraag dringt zich daarom

steeds meer op: wat is nog de functie van een kantoor?”

“Wel, die kantooromgeving zal meer dan ooit de rol moeten vervullen van ontmoetingsplek. Om te vergaderen, om collega's te zien, om de nieuwe visie van het bedrijf te communiceren of een opleiding in groep te volgen. Telewerken wordt overtuigend een blijver. En om die reden zijn kantooromgevingen plots niet meer up-to-date en aangepast aan de huidige situatie. Bijkomend heeft iedereen serieus stilgestaan bij zijn of haar carrière: doe ik dit werk nog graag? Eén van de antwoorden is dat een bedrijf met een op de noden van vandaag aangepast kantoorinterieur - liefst nog met een warme, menselijke uitstraling - het belang van hun mensen bevestigt en makkelijker nieuw talent zal aantrekken.”

“Mensen willen – veel meer dan vroeger – werken voor ondernemingen waar ze achter staan. En een doordacht interieur kan hierin een doorslaggevende factor zijn.”

“Het nieuwe werken is wat ons betreft geen ‘one size fits all’-verhaal. Het is het analyseren van de activiteit op de werkvloer. Als ik een hele dag in meetings zit, heb ik dan nog mijn vaste werkplek nodig? Als ik geconcentreerd moet werken, wil ik dan een hele dag afgeleid worden door mijn collega's of ga ik dan even apart zitten in een afgesloten ruimte? Onze taak is ervoor te zorgen dat al die nodige ruimtes passend in het geheel geïncorporeerd zijn.”

“Diezelfde denkoefening stopt trouwens niet alleen bij kantoren. Ook winkels, bijvoorbeeld, kennen hun uitdaging. In de pandemie is het online bestellen en thuis laten leveren ontploft. Lekker makkelijk, toch. Dus: waarom zouden we ons nog

naar fysieke winkels begeven? Welke meerwaarde hebben zij nog? Het antwoord daar is beleving. En het inzetten op service, innovatie, een unieke ervaring.”

“Wie niets doet, is er binnenkort aan voor de moeite. Door nu te investeren in je eigen identiteit zal je medewerkers overtuigen, klanten winnen. En onderschat de consument daarbij niet. Een mooi sausje alleen is onvoldoende. Daar kijken ze onmiddellijk door. De lat mag en moet hoog liggen.”

Samenwerking als sleutel tot succes

“Nog door corona en de burn-outgolf is bij ‘gezonde werklust’ de nadruk steeds meer te komen liggen op het eerste woord. De gezondheid van werknemers stond nog nooit zo hoog op de agenda. En bedrijven zijn steeds meer overtuigd dat ze hier proactief moeten op anticiperen. Gelukkig. En dat inzicht heeft veel implicaties op het interieur.”

“Er zijn verschillende vormen van gezondheid binnen in de kantoren. Nu heeft bijvoorbeeld iedereen meer dan ooit aandacht voor ventilatie, iets dat daarvoor vooral door regelgeving en specialisten werd behandeld. Verlichting, akoestiek en koeling/verwarming hebben ook veel invloed op

het welzijn van werknemers. Door dit op een juiste manier te voorzien, ontstaat er een gezond en aangenaam binnenklimaat. De keuze van materialen maakt er ook deel van uit: er moeten ‘gezonde’ materialen in een kantoor worden toegepast. Veel aandacht voor hygiëne op de werkvloer is nu ook een evidentie. De aanwezigheid van planten die mee de lucht zuiveren kent een opmars. Ook beweging is een thema op zich, gaande van zit/sta-desks tot gyms die worden voorzien op de werkvloer. Als laatste is zelfs de drank en voeding die op de werkvloer wordt aangeboden een gezondere weg aan het opgaan.”

“Al die aandachtspunten hebben we getracht maximaal te integreren in ons eigen nieuwe kantoor. Het streven naar dat gezond en aangenaam binnenklimaat ging bijzonder ver. En we gingen zelfs nog een stapje verder. Aan de overzijde van ons kantoor bevindt zich een fitnesscentrum. Daar maken we nu met het hele team handig gebruik van. Elke medewerker wordt hier verplicht om iedere week – betaald en tijdens de kantooruren – één uur te sporten. Ze moeten dat trouwens met twee doen. Hierdoor kunnen ze gezond ontspannen, even het hoofd vrijmaken en een band smeden met een collega. Mens sana in corpore sano is immers belangrijk om nadien weer aan de slag te gaan voor onze klanten.”

“Creatief en doordacht ontwerpen is een constante uitdaging. En om dit te blijven doen, moet je soms even het hoofd vrijmaken. Om diezelfde reden, eten we trouwens over de middag op hetzelfde uur samen. Veel gezonder dan vastgekluiserd aan je bureau te blijven doorwerken. Het geeft meteen ook een boost aan de teamspirit.”

Circulaire kantoren

“Bij een kantoor kunnen we onderscheid maken tussen de hardware - het gebouw - en de software - de inrichting. Een kantoorinrichting heeft net als software constant updates nodig. Bij Google, bijvoorbeeld, wordt er al na een jaar met bureaus geschoven. Het bestaansrecht van een kantoorinterieur in Brussel hangt onlosmakelijk samen met de aflopende huurtermijnen. Op zulke momenten wordt een kantoorinrichting klassiek volledig verwijderd, om plaats te maken voor de nieuwe invulling. Maar langzaam groeit het besef dat het anders kan, moet. Initiatieven als Rotor Deconstructive tonen aan dat er een nieuwe weg is. Zet terug in de markt wat goed is en focus op het circulaire karakter van nieuwe materialen en producten die nodig zijn bij een kantoorinrichting.”

“Circulariteit is vooral een mentaliteitswijziging. Zowel bij opdrachtgevers, ontwerpers, leveranciers én aannemers. Opdrachtgevers kunnen dit

Ontwerpen is een continue zoektocht naar het beter begrijpen van de opdracht, het gebouw en de gebruikers

Jan Geysen
PUUR interieurarchitecten

Contactloos, waterbesparend,
stevig ... en mooi!

Naast de bekende hoekregelkranen biedt SCHELL een buitengewoon assortiment aanraakvrije armaturen voor wastafels, keukens, douches, WC's en urinoirs voor de aantrekkelijke inrichting van sanitaire ruimtes. Allemaal zijn ze even betrouwbaar, robuust en duurzaam. Met de be-kroonde armaturen van SCHELL zorgt u voor hygiënisch drinkwater en bespaart u water.

Meer informatie op www.schell.eu.

Verantwoordelijkheid voor gezondheid.

PROJECT PUUR INTERIEURARCHITECTEN

Eigen kantoor als duurzaam visitekaartje

“Door de groei van PUUR interieurarchitecten hadden we nood aan een grotere kantoorruimte. Dat mocht uiteraard niet zomaar om het even wat zijn, het moest ons kunnen, onze waarden uitstralen. De keuze viel uiteindelijk op een industriële ruimte in een oud fabrieksgebouw. Hier konden we ons hoge eisenpakket op de meest kwalitatieve manier integreren. Niet alleen moest het gebouw immers onze werking op de meest functionele manier ondersteunen, we wilden er meteen ook zorgen voor een duurzaam en waar mogelijk zelfs circulair interieur, een gezond binnenklimaat, uitstekende akoestiek en de integratie van uitbundig groen.”

Tekst: Jesse Van Daele – Foto's: PUUR interieurarchitecten

Voormalig slachthuis

Jan Geysen, oprichter en hoofdontwerper van PUUR: “Het voormalige fabrieksgebouw bevindt zich dicht bij Park Spoor Noord in Antwerpen. Het deed er vroeger dienst als slachthuis. Na een zoektocht van twee jaar én een proces van twee jaar tussen aankoop en verhuis, biedt het pand nu ruimte om te groeien. Daarnaast zorgt het er ook voor dat we onze klanten kunnen ontvangen in een werkomgeving die exact toont wat we voor hen willen bereiken: een versterkend interieur.”

PUUR nam het casco pand onder handen en renoveerde het volgens het concept 'Arsenale'. Dat verwijst naar de oude gebouwen die de achtergrond vormen voor de biënnale in Venetië. “De industriële ruimte inspireerde immers om het pand zoveel mogelijk in zijn originele staat terug te brengen. Vloer, wanden en plafonds werden met ruwere materialen afgewerkt. En overal kwam dezelfde betonvloer, geslepen waardoor het riviergrind zichtbaar is. Het plafond werd overal uitgevoerd met een akoestische spuitpleister, gemaakt van grijs geverfde krantensnippers.”

“De wanden werden dan weer afgewerkt met één laag ruwe cementbezetting. En ook de inkomdeuren kregen een industriële look door het gebruik van gegalvaniseerd metaal in combinatie met een troebele beglazing.”

“Alle toevoegingen zijn opgevat als objecten en installaties in de ruimte. En alle materialen zijn 'puur' toegepast. We kozen steeds bewust voor de natuurlijke kleur ervan. Zo lieten we, bijvoorbeeld, de zwarte kolommen zandstralen om de oorspronkelijke betonkleur en imperfecties opnieuw zichtbaar te maken.”

[lees verder op p. 71 >](#)

DOING OUR PART TO PROTECT THE PLANET

Porcelain stoneware tiles are naturally environmentally friendly, but we choose to manufacture them in a way that minimises their impact on the environment.

We at Casalgrande Padana take on the responsibility of our position as an international player in the ceramic tile industry.

Our closed-loop production process, industry certifications, energy policies, and product innovations ensure beautiful tiles that help improve the quality of life and protect the environment.

casalgrandepadana.com

**CASALGRANDE
PADANA**
THE GREEN WAY TO PAVE

Binnen ons team is samenwerking enorm belangrijk: een goede sfeer gecombineerd met gezonde werklust is onze sleutel tot het realiseren van geslaagde projecten

Jan Geysen
PUUR interieurarchitecten

Structuur van betonblokken

De scheiding tussen de vergaderzalen, waar de interieurarchitecten hun klanten ontvangen, en de grote werkruimte gebeurt op een zachte manier door grote betonblokken, die uitgelijnd zijn met drie grote kolommen. Die betonblokken vormen volumes met erbovenop verschillende planten.

De blokken zijn ook gesloten in de semi-publieke zone, maar aan de kant van de werkplekken zijn ze open en wordt hun volume gebruikt als opbergruimte. Dat vormt bovendien een soort van routing zodat je niet meteen het landschapskantoor in duikt.

Achter de betonblokken staat een houten volume uit Europese Lariks met daarin onder andere een groot kantoor, een stalenkamer en de sanitaire ruimte. Hoewel beide laatste ruimtes volledig gesloten zijn, is het kantoor in het houten volume voorzien van uitbundig glas waardoor er visueel contact is met het landschapskantoor.

Ruw industrieel

Het materialenpalet bestaat uit een variatie van ruwe en onafgewerkte bouwelementen. De betonblokken zijn bijvoorbeeld niet gevoegd. "Ze kunnen in principe uit elkaar gehaald worden en op een andere plaats terug opgebouwd worden."

Ook de LED lampen in de vergaderzalen zorgen voor een industriële sfeer omdat ze verwijzen naar een soort tl-armatuur. "Door verlichting op een andere manier benaderen voelt het aan als kunstobject in de ruimte. Hier kozen we voor een standaardarmatuur, maar met kopse zijden uit plexiglas in plaats van aluminium. Een subtiele verwijzing naar de tl-kunstwerken van lichtkunstenaar Dan Flavin."

Die industriële sfeer contrasteert trouwens perfect met het veelvoud aan groene planten en hout dat zorgt voor een warm toets.

Duurzaam streven

Op hun werkplek genieten de interieurarchitecten van het natuurlijke daglicht dat binnenkomt door de grote ramen. Het energieconcept liet het bureau toetsen door ingenieursbureau Ingenium. "Op basis van drie keuzes viel het besluit dat we geen airco nodig hadden. De zonwering voor de grote ramen en de vloerverwarming die in de zomer dienst doet als vloerverkoeling zijn voldoende. Daarbij komt dat het water uit de buisjes van de vloerverwarming, verwarmd en gekoeld worden met een warmtepomp, ook gebruikt wordt voor de klimatisatie van het ventilatiesysteem, waardoor er geen extra energie nodig is."

Testcase

"Ons nieuwe kantoor was een soort testcase om al onze kennis, ervaring, ideeën en onze visie toe te passen. Om zo tot het ideale kantoor te komen voor onszelf. We startten daarbij – zoals we steeds doen – met het analyseren van onze eigen organisatie en onze manier van werken en gebruikten die informatie om voor elke functie de juiste functionele oplossing te bedenken."

"Vooral de verschillende types vergaderzalen hebben veel succes en kunnen we niet meer missen. Ook onze ontvangstruimte die dienst doet als lunchruimte is een multifunctionele ruimte, waar we nog nieuwe functies voor blijven ontdekken.

"Vandaag merken we dat ons nieuwe kantoor ons beter laat samenwerken én dat iedereen hier met plezier terugkomt." ■

Buitenschrijnwerk circulair inwerken: hoe pak je het aan?

Er wordt veel gepraat over circulair bouwen, maar hoe ga je nu concreet tewerk wanneer je ramen en deuren moet plaatsen? Zijn er al goede methodes en oplossingen voorhanden om buitenschrijnwerk circulair in te werken? We vuurden deze vragen af op Raf De Preter, gevelexpert bij Bureau Bouwtechniek.

Tekst: Wendy Thijs

Traditionele inwerkwijze: nog van deze tijd?

Beginnen doen we bij de basis: de Technische Voorlichting (TV) 188 beschrijft hoe je een raam in een spouwmuur plaatst. Hoewel de TV dateert van 1993 wordt de plaatsingsmethode tot op vandaag nog ruim toegepast, en blijft ze bij weinig belaste gevels relevant. De complexiteit van onze gevels is sinds 1993 echter ook sterk toegenomen; gaandeweg werden er steeds hogere prestatie-eisen opgelegd, die eveneens een impact hebben op het schrijnwerk dat we inwerken.

In vogelvlucht:

- Gebouwen worden vandaag veel beter geïsoleerd. Door het dikkere isolatiepakket wordt de afstand tussen het schrijnwerk en de dragende muur soms groter.
- Samen met het steeds zwaarder worden van het schrijnwerk – denk aan dubbele of zelfs drievoudige beglazing – zorgt dit ervoor dat de verankering veel meer krachten moet opvangen.
- Dikke isolatiepakketten en de vandaag populaire ETICS-systemen kunnen akoestische problemen met zich meebrengen. Indien de gevel onvoldoende massa heeft of niet gesloten is (denk o.a. aan ETICS-systemen, geventileerde gevels en open voegen) en het schrijnwerk meer naar het gevelvlak wordt geplaatst, kan immers een akoestisch lek ontstaan tussen het binnenspouwblad en het schrijnwerk.
- Nieuwe regelgeving met betrekking tot de brandveiligheid van gevels houdt meer rekening met het risico op brandvoortplanting via het gevelsysteem. Niet alleen de gevelbekleding zelf moet aan de eisen voldoen, maar ook de onderliggende lagen. In bepaalde gevallen kan dan een alternatieve raamaansluiting noodzakelijk zijn.
- In de jaren 90 was luchtdicht bouwen nog niet erg ingeburgerd, maar vandaag weten we dat naast voldoende isoleren ook een afdoende luchtdichting noodzakelijk is om het energieverbruik voor verwarming en eventuele koeling te verlagen, en een

aangenaam binnenklimaat te creëren. Het levert daarnaast een belangrijke bijdrage aan de waterdichtingsprestaties.

- Tot slot voegt regendichting in bepaalde gevallen extra complexiteit toe aan de inbouw van het schrijnwerk, vooral bij hogere gebouwen die aan een hogere windbelasting onderhevig zijn.

Naast strengere eisen zijn er nog andere factoren die een rol spelen bij de keuze van de inwerkwijze. Denk met name aan de kostprijs, de gekozen bouwvolgorde, de op te vangen toleranties en de gewenste montagesnelheid. Schrijnwerk correct inwerken is door de jaren heen dus steeds complexer geworden. Zal de evolutie naar een circulaire bouwsector daar nog een schepje bovenop doen, of net niet?

Zware versus lichte gevels

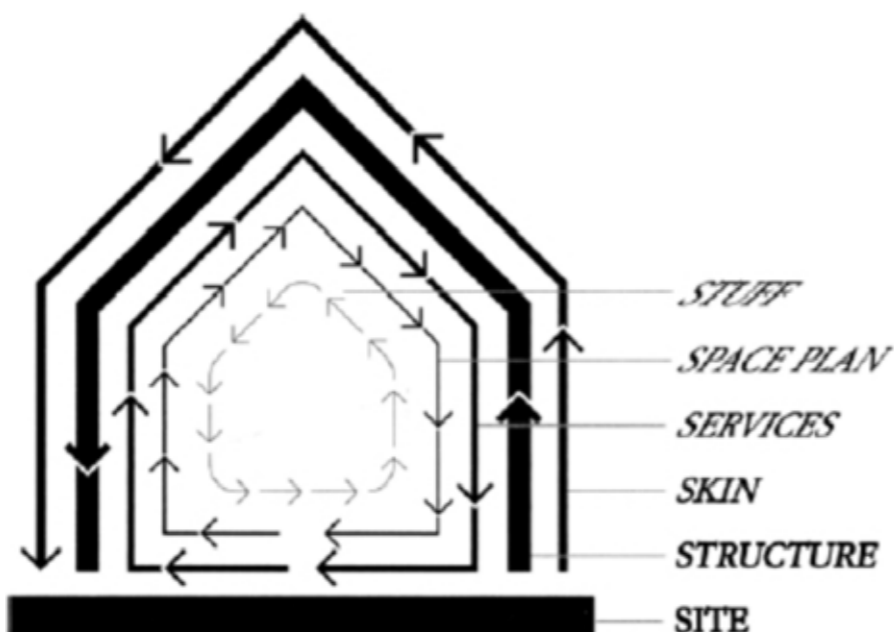
Wie over circulair bouwen praat, komt al snel uit bij het model van Stewart Brand, die erop wees dat een gebouw uit verschillende lagen bestaat, die telkens een andere functie en levensduur hebben. Brand identificeerde zes lagen: het terrein waarop het gebouw staat (1),

de structuur (2), de bouwschil (3), de technieken (4), de ruimtelijke indeling (5) en de losstaande meubelen en spullen (6). Ervoor zorgen dat die lagen losmaakbaar zijn, is cruciaal. Wanneer er dan in een bepaalde laag aanpassingen dienen te gebeuren, kan dat zonder te raken aan de waarde van de lagen die het einde van hun levensduur nog niet bereikt hebben.

Volgens dit model gaat een gevel gemiddeld genomen 20 jaar mee, maar de ontwerplevensduur van de gevel is niet homogeen. Deze kan variëren van 20 tot meer dan 100 jaar.

Ruwweg kan beter een onderscheid gemaakt worden tussen:

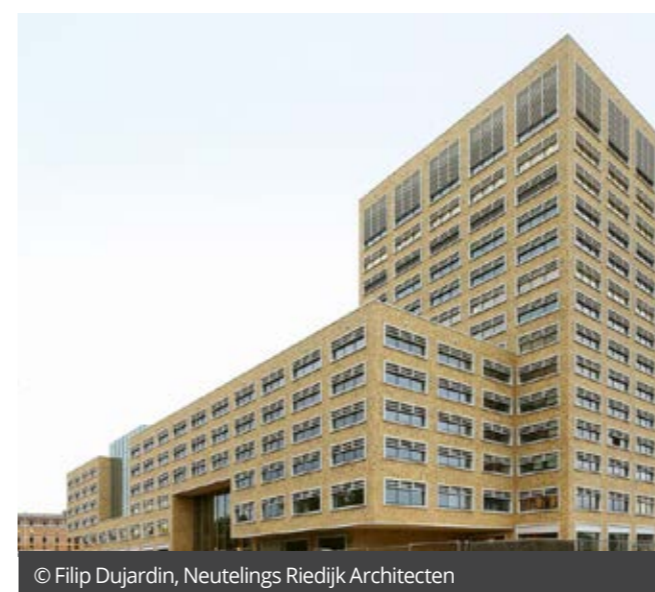
- Lichte gevels met een ontwerplevensduur van 20 tot 40 jaar, bijvoorbeeld ETICS-systemen en geventileerde gevels. Het kan om een tijdelijke, aanpasbare of herbruikbare gevel gaan.
- Zware gevels met een ontwerplevensduur tot meer dan 100 jaar, bijvoorbeeld met parament of beton.

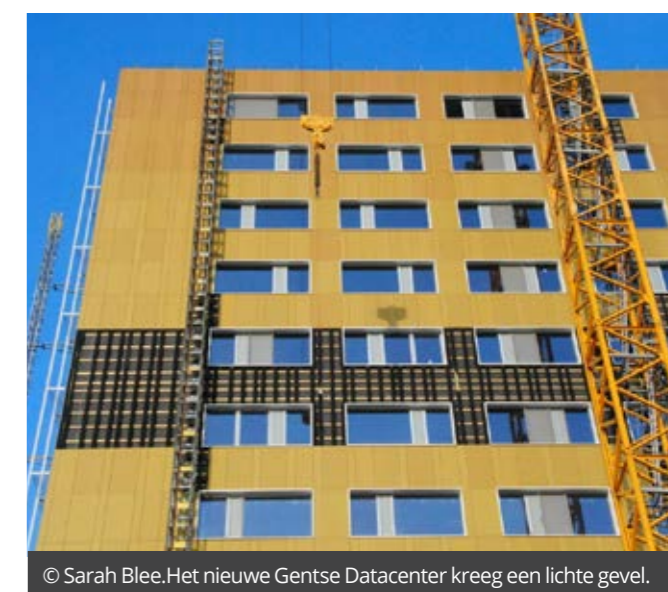
Het model van Stewart Brand met aanvulling op het vlak van de bouwschil

Het Herman Teirlinckgebouw heeft een zware gevel, maar kan verschillende invullingen krijgen

© Filip Dujardin, Neutelings Riedijk Architecten

© Sarah Blee. Het nieuwe Gentse Datacenter kreeg een lichte gevel.

Wanneer is een gebouw duurzaam?

Iedereen is het erover eens: de milieu-impact van gebouwen moet teruggedrongen worden. We moeten er met andere woorden naar streven om zo min mogelijk energie en materialen te gebruiken om de vooropgestelde prestatie-eisen te behalen. Ga je ervan uit dat een gevel slechts twintig à dertig jaar moet meegaan, dan is het gebruik van niet-demontabele materialen met een hoge milieu-impact (zoals traditionele gemetste of gelijmde baksteen) inderdaad uit den boze. Bouw je echter een constructie die de tand des tijds kan doorstaan, met een duurzame gevelbekleding die eveneens decennialang meegaat, dan valt het gebruik van materialen met een hogere initiële milieu-impact wel te verantwoorden. Je kunt deze immers uitspreiden over de hele levensduur van het gebouw, over de gebruiksfase heen is de milieu-impact met andere woorden toch beperkt.

Binnen deze denkwijze staat en valt alles natuurlijk met een intelligent ontwerp:

- Lichte gevel: kies voor materialen met een beperkte milieu-impact en zorg

ervoor dat de gevel losmaakbaar is van de constructie, op die manier kunnen bepaalde delen eventueel nog hergebruikt worden om zo de impact verder te minimaliseren.

- Zware gevel: zorg voor een solide, maar flexibel gebouw dat door de jaren heen verschillende functies kan vervullen, een kantoorgebouw dat ooit ook winkel of woning kan worden bijvoorbeeld. Architect bOb Van Reeth noemt dit 'intelligente ruïnes'; een gebouw dat zich leent tot bestemmingen die we ons vandaag misschien zelfs nog niet kunnen voorstellen.

Schrijnwerk circulair inwerken in lichte en zware gevels

Lichte gevels vereisen over het algemeen geen aangepaste manier van werken. De gevel en het schrijnwerk hebben in dit geval een vergelijkbare levensduur van om en bij de dertig jaar. Zowel de gevelbekleding als het schrijnwerk zijn onderling losmaakbaar en kunnen op een passende manier weer in de kringloop gebracht worden,

bijvoorbeeld door herstelling, hergebruik, recyclage of energetische recuperatie. Wel is het vandaag zo dat schuim, lijmen en kisten circulairiteit kunnen bemoeilijken. Ze vervuilen immers het schrijnwerk wat vooral hergebruik bemoeilijkt. Dergelijke materialen met mate gebruiken, in verhouding tot wat technisch noodzakelijk is in functie van waterdichting en luchtdichting, is dan ook raadzaam. Rotswol of voegbanden kunnen een duurzaam alternatief zijn voor PU-schuim, mits de omstandigheden een correct gebruik toestaan.

Bij zware gevels wordt het wel belangrijker om het schrijnwerk op een aangepaste manier in te bouwen; de ramen zullen immers aan vervanging toe zijn voordat de gevel het einde van zijn levensduur bereikt. Je wilt ze dus uit de constructie kunnen halen zonder aan de omringende elementen te raken. Dat is vooral bij gebouwen met een hoge slagregenbelasting een uitdaging, denk aan gebouwen aan de kust of in open velden, of hoge gebouwen. In de huidige praktijk wordt het schrijnwerk dan in de meeste gevallen aan de buitenzijde van de gevelstructuur met EPDM afgekleefd. Technisch gezien is

SECTORNIEUWS

Belg bouwt verder maar maakt zich zorgen om budget

Hoewel meer dan de helft van de Belgen een 'baksteen in de maag' heeft, vindt 8 op 10 landgenoten (84%) het momenteel te duur om een woning te kopen. Ook bouwen en verbouwen blijft een uitdaging.

Tekst: Wim Vander Haegen

Inflatie, stijgende materialenprijzen, dure energie, ... wie zich op de bouw- en verbouwmarkt begeeft, moet met een aantal economische ontwikkelingen rekening houden. De helft van de Belgen (53%) vindt niet dat het nu een goed moment is om te bouwen of verbouwen. Dat blijkt uit een representatieve peiling van iVox naar aanleiding van Batibouw 2022.

Bijna 4 op 10 Belgen (37%) zijn momenteel aan het bouwen of verbouwen, hebben de afgelopen 2 jaar gebouwd of verbouwd of zijn dit het komende jaar van plan. Een grote meerderheid van de

Belgen zegt dat ze bij renovatie- of bouwprojecten allereerst denken aan de energie-efficiëntie van de woning. 63% verkiest een duurdere woning die duurzaam en energie-efficiënt is boven een goedkopere woning die minder energiezuinig is. Maar de realiteit toont toch een genuanceerder beeld. Bij Belgen die effectief (op punt staan om te) bouwen of verbouwen, staat prijs meestal op de eerste plaats (38%).

Andere conclusies uit het onderzoek: de informatie over de premies is niet makkelijk te vinden, een tuin of terras blijft ontzettend belangrijk, net zoals een goede luchtkwaliteit.

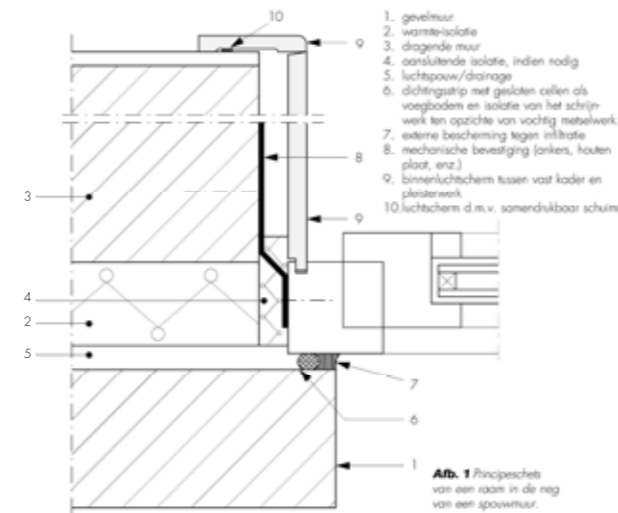
Silicaatverf voor buiten & binnen

- Uitstekende dekking
- Uitzonderlijke matte afwerking
- Uiterst ademend
- Nieuwe minerale technologie

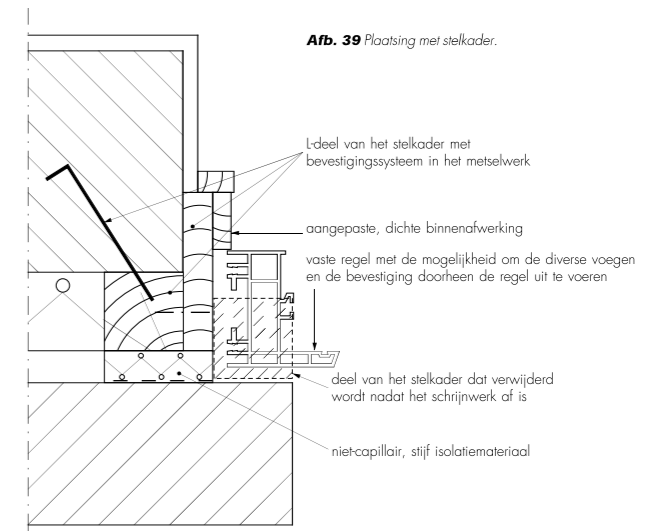

Ook beschikbaar : Kalkverf & Wood Bliss®

www.galtane.com

© WTCB - Principeschets van een raam in de neg van een spouwmuur, uit de TV 188.

© WTCB
Het stelkader als aanzet voor een meer circulaire detaillering.

dit een zeer goede uitvoering, maar wil je het schrijnwerk vervangen en de gevel behouden dan kan je deze detaillering niet aanhouden. Het doorsnijden van dit membraan is bij een demontage immers onvermijdelijk, waardoor het initiële waterdichtingsconcept vervalt.

correct gedimensioneerd en verankerd wordt. Het tussenvoegend deel van kader vangt de krachten op.
• De gevelisolatie kan tot tegen het blok of kader geplaatst worden.

kan worden gemaakt om zo de ruwbouwtoleranties op te vangen.

Deze werkwijze biedt niet alleen perspectieven bij traditionele gevels, maar kan bijvoorbeeld ook bij een ETICS-systeem, een sandwich gevel met twee betonpanelen en geventileerde lichte gevels toegepast worden. Verschillende fabrikanten brengen al interessante oplossingen op de markt. Vermijd ook hier indien mogelijk het opschuimen van de voeg tussen het schrijnwerk en het tussenvoegend deel, zodat je het schrijnwerk niet nodeloos vervuult en hergebruik of recycling op die manier bemoeilijkt. Vul de voeg liever met zachte minerale wol of gebruik een opzwellende voegband. Het tussenvoegend deel wordt nog niet ruim toegepast, maar wel al onderzocht. Zo zal dit principe uitgetest worden bij een project van De Bouwschil, waarbij een circulaire gevel wordt opgebouwd, maar ook weer afgebroken en herbestemd. Leerlingen van de derde graad Bouwtechniek van Don Bosco Sint-Denijs-Westrem nemen de bouw voor hun rekening. Momenteel wordt er bekeken of het prekadersisteem van Soudal, het SoudaFrame SWI, in combinatie met voegbanden aan de eisen en verwachtingen voldoet. ■

Het tussenvoegend deel

Er bestaat echter wel een werkwijze die een oplossing biedt, en meteen ook heel wat andere uitdagingen op vlak van prestatie-eisen kan opvangen. Deze oplossing, die steeds meer bijval krijgt, is gebaseerd op het stelkozijn dat onze noorderburen al sinds jaar en dag gebruiken bij de montage van ramen. Het gaat om een vast isolerend element dat mechanisch tussen het schrijnwerk en de ruwbouw wordt bevestigd, waardoor het raam bij een eventuele demontage eenvoudig kan worden losgeschroefd. Hoewel Nederlanders schrijnwerk zelden achter slag plaatsen, is dit ook met een tussenliggend deel perfect mogelijk. Op die manier kunnen we de door ons geliefkoosde esthetiek van slanke tot nauwelijks zichtbare kaders bewaren. Andere voordelen zijn:

- Akoestische lekken zijn uitgesloten door de aanwezigheid van voldoende vaste massa tussen het schrijnwerk en de dragende muur.
- Het blok of kader kan uit uiteenlopende materialen worden gemaakt, afhankelijk van de te behalen prestaties, bijvoorbeeld op vlak van brandweerstand.
- Indien het tussenvoegend deel regendicht is aangewerkt aan het binnenspouwblad, kan de dichting met het schrijnwerk uitgevoerd worden met een voegband, die samen met het raam vervangen kan worden.
- Het neemt de bezorgdheid omtrent het gewicht van het schrijnwerk en de grotere afstand ten opzichte van de dragende muur weg: de typische ankers vervallen immers, mits het tussenvoegend deel

Dé oplossing voor elke gevel?

Dit tussenvoegend deel brengt uiteraard een extra kost met zich mee en het gebruik moet dus steeds afgewogen worden tegenover de vooropgestelde prestaties. Bij gebouwen die niet aan zware belastingen onderhevig zijn wegen de voordelen wellicht niet op tegen de kosten, en is de traditionele plaatsing achter slag nog steeds een zeer waardevolle uitvoering. Gezien heel wat bouwuitdagingen met dit tussenvoegend deel kunnen worden opgelost, zal het echter in heel wat opstellingen wel een zinvolle keuze zijn. Temeer omdat een dergelijk systeem snel gemonteerd kan worden. Het kan uit diverse harde materialen gemaakt worden, idealiter een materiaal met een vergelijkbare levensduur als de ruwbouw en gevel. Het moet uiteraard over voldoende isolerende eigenschappen beschikken in functie van het EPB, en zich laten bewerken als hout, zodat het op maat

NIEUW!

REVOLUTIONNAIRE AFDICHTINGSTECHNOLOGIE

Ontdek onze unieke en uitstekende verwerking:

- ✓ Geen draden
- ✓ Geen slump
- ✓ Afwerken met een beetje water

Bekijk onze applicatietips

Façade

02025-FLB001

De expert: Raf De Preter

Raf studeerde in 1995 af als architect en werkte voor verschillende bureaus voor hij in 2012 bij Bureau Bouwtechniek aan de slag ging. Hij is ook praktijkassistent architectuurontwerp en bouwdetail aan de Faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur van de UGent.

Bij Bureau Bouwtechniek, dat enerzijds projectondersteuning biedt aan architectenbureaus en anderzijds gespecialiseerd advies verleent omtrent complexe bouwkwesties, buigt hij zich onder andere over het circulariteitsvraagstuk, in het bijzonder over hoe je een circulaire gevel kunt opbouwen.

www.b-b.be

www.caparol.be

Meldorfer steenstrips van Caparol

Naast sierpleisters is deze baksteenafwerking een mooi alternatief. Dunne, minerale steenstrips in alle formaten, texturen en kleuren. De designmogelijkheden hierin zijn haast onbeperkt. De strips worden rechtstreeks gekleefd op het isolatiesysteem met een klassiek gevoegd of gelijkmd uitzicht. De strips zijn licht van gewicht en flexibel toepasbaar.

PARTNER CONTENT Altrex

Altrex Shuttle liftstelsysteem

De Shuttle van ALTREX is een modulair liftstelsysteem dat door middel van een lier een last tot 30 kg naar boven hijst. Ideaal voor het omhoog hijsen van jouw zonnepanelen of andere lasten. De Shuttle is toepasbaar op een RS TOWER 52 rolsteiger en bestaat uit geleideprofielen, een lier en diverse consoles.

Tekst & Foto: Altrex

Enkele voordelen op een rijtje: de shuttle is licht in gewicht, snel en gemakkelijk te monteren, te bedienen met slechts één accuboormachine, gereedschappen en zonnepanelen zijn veilig te hijsen en er is flexibiliteit door het gebruik van 1 en 2 meter profielen.

veilig en snel één zonnepaneel per keer naar boven. Samen met het Solar opbouwframe kan het paneel 90° gedraaid worden. Je kunt het zonnepaneel daarmee veilig en makkelijk op het werkplatform plaatsen.

Veilig en ergonomisch

Met de Carrier set hijs je veilig én ergonomisch alle materialen naar je werkplek op de steiger. De Carrier set komt met een eigen console. Daarnaast past de kratdrager ook op de console van het Solar paneel. Met deze laatste hijs je

De Shuttle wordt gelijktijdig met de steiger opgebouwd. Nadat de basis van de steiger staat, moet het basisprofiel geplaatst worden. Zorg er altijd voor dat deze waterpas aan de steiger komt te hangen. Over het basisprofiel wordt de console naar beneden geschoven. Na elke volgende opbouwstap wordt een geleideprofiel geplaatst. Bij de laatste sectie zal bij het gebruik van het Solar paneel het Solar frame geplaatst moeten worden. De lier zal op het laatste profiel worden gezet.

Door de accuboort op de lier te zetten en deze rechtsonder te laten draaien, zal de band zakken waarna deze vastgemaakt kan worden aan de console. Door de accuboort linksom te laten draaien, wordt de console opgehesen.

Zien hoe de shuttle werkt?

Scan de QR code.

Altrex Belgium nv
Puursesteenweg 335
2880 Bornem
België

+32 3 870 53 43
info@altrex.be
www.altrex.com/be/nl

PARTNER CONTENT REWAH

Rewah Façonet: milieuvriendelijk reinigingsproduct voor verweerde en vervuilde gevels

Rewah biedt oplossingen om gebouwen te beschermen, mooier te maken en een langer leven te geven. Reeds 37 jaar ontwikkelt en produceert Rewah bouwchemische producten en verkoopt deze aan de gespecialiseerde aannemer en schilder.

Tekst & Foto: Rewah

Producten binnen de divisie restauratie en waterdichting worden verweven met ons uitgebreid gamma aan verven. Denk maar aan vochtproblemen, restauratie van gevels tot uiteindelijk de kwalitatieve binnen- en buitenafwerkingen. Behalve diverse verven en waterdichtingssysteem, biedt Rewah steenversterkers, restauratiemortels en reinigingsproducten aan.

kunnen we nu ook de types 40, M, G en X aanbieden!

Uitermate geschikt voor reiniging historische gebouwen

Binnen de restauratie is Rewah uniek door het aanbod van specifiek op de ondergrond afgestemde reinigers. Een actueel voorbeeld is de doorontwikkeling van ons topproduct Façonet 20. Behalve het standaardtype waarmee o.a. de Boerentoren, Meir Building en Noorse Zeemanskerk mee gereinigd werd,

De Façonet 40 bevat een dubbele hoeveelheid EDTA, nog steeds het algemeen gebruikte reinigingsmiddel. De Façonet M en G zijn EDTA-vrij en bevatten enkel biodegradeerbare componenten, afkomstig van natuurlijke, duurzame bronnen. Deze types zorgen ook voor een betere complexvorming met metaalionen zoals bvb lood, chroom en vanadium.

Tenslotte bestaat de Façonet X uit een mix van verschillende reinigingsmiddelen, universeel inzetbaar. Alle types hebben nog steeds dezelfde voordelen als het basisproduct, namelijk: zeer eenvoudig aan te brengen, geen beschadiging van de ondergrond, uitbloeiingsvrij en vooral: een perfect reinigingsresultaat!

© Rewah - Testmuur, gereinigd met Façonet G

Rewah nv
Nijverheidsweg 24
2240 Zandhoven
België

+32 3 475 14 14
info@rewah.com
www.rewah.com

REPLA® FLEECE

Ontkoppelingsmembraan voor het duurzaam stucen en afwerken op vochtige, zoutbelaste en besmette ondergrond

volledig verlijmd
dampdrukverdelend
scheuroverbruggend
geringe dikte: slechts 2,5 mm
snel en eenvoudig te verwerken
geen overlappingsen of snijverliezen
direct afwerkbaar met éénlaags stucwerk

tel 053/41.70.13
info@sbsolutions.eu

www.sbsolutions.eu

Ben jij er ook bij?

Bij een Ronde Tafel schuif je mee aan tafel en ga je in persoonlijk gesprek met collega's in het bijzijn van een architect/studiebureau en een plaatsers/aannemer. Elk deelnemend bedrijf mag met maximum 2 personen aanwezig zijn en kan nadien via Partner Content zijn expertise in de kijker plaatsen.

Als deelnemer bezorg je ons op voorhand jouw insteek voor het gesprek, zodat het debat gestructureerd verloopt. Nadien zorgt het redactieteam voor een naslagwerk dat we zowel online als in het magazine uitgebreid publiceren. Bovendien maken we van elke Ronde Tafel een video-opname en promoten we dit actief via social media.

De organisatie van een Ronde Tafel zorgt voor:

- Een gepaste locatie
- Video verslag
- Koffie, thee, fruit, frisdranken
- Lichte maaltijd

Thema's en data najaar 2022

- **Intelligente toegangscontrolesystemen**
donderdag 6 oktober
- **Inrichting van de buitenruimte en groenvoorziening in openbare ruimte**
donderdag 6 oktober
- **Het belang van een goede luchtdichtheid**
donderdag 27 oktober

94% van de deelnemers geeft aan dat een Ronde Tafel gesprek een absolute meerwaarde is

Meer informatie?

Pakketprijzen vanaf € 2.650

Contacteer ons
Simon Ooghe
+32 50 250 170
sooghe@omicron-media.be

Benieuwd? [Scan de QR code](#)
en herbekijk één van onze
Ronde Tafels

Level Calacatta Paonazzo

Ontdek meer exclusieve materialen
in onze magazijnen!!!

KLEIN RAVELS 87
B-2380 RAVELS
info@tuytelaers.be

T +32 (0) 14 - 65 44 44
www.tuytelaers.be

SAMSUNG

Ga voor een upgrade van je productiviteit

Afbeelding gesimuleerd voor illustratieve doeleinden. 5G-services zijn enkel beschikbaar op locaties met een 5G-netwerk in landen die 5G ondersteunen.

Galaxy S22 Ultra Enterprise Edition